

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERİM'de YOLCULUK

FÂTİHA SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (35)**

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

FÂTİHA-SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (35)**

İçindekiler

ÖN SÖZ:	1
Fatiha Hamd Sûresi:.....	3
Eûzü Billâhi mineşşeytanirraciym:.....	12
Bismillâhîrrâhmânirrahîm :.....	21
Bismillâhîrrâhmânirrahîm :.....	25
Elif, be, te :.....	26
Nûhun hedeynâ :.....	36
Seferler faslı :.....	40
Birinci sefer :.....	41
İkinci sefer :.....	42
Üçüncü sefer :.....	44
Mim harfi :.....	65
Rasûl lâfzının oluşumu:.....	77
Muhammed lâfzının oluşumu:.....	78
Allah lâfzının oluşumu:.....	80
Errahmân:.....	84
Eûzü Billâhi:.....	93
Bismillâhîrrâhmânirrahîm :.....	98
Elif, lâm, mim, şekli :.....	100
Lâm elif ve insân:.....	106
İltifat:.....	110
Bismillâhîrrâhmânirrahîm :.....	114
Elhamdü lillâhi:.....	115
Errahmânirrahîm:.....	124
Mâliki yevmiddîn:.....	126
İyyakena'büdü ve iyyake nestaîn:.....	127
İhdinessıratel müstekim:.....	127
Sıratellezine en amte aleyhim:.....	127
Abdullah Salâhaddin Hz. İzahatları:.....	129

ÖN SÖZ

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat ve gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da tasavvufî idrakler niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahede ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır. Kûr'ân-ı Kerîm'de **(yolculuk)** adlı sohbetlerimizin bazılarını vakit buldukça yazıya geçirtip daha sonra gene vakit buldukça kitap haline dönüştürmek için çalışmalar yapmaktayız. Onlardan biri de, mevzuumuz olan, **"FATİHA-ELHAMD"** Sûresidir. Nihayet vakit bulup onu da, aslını değiştirmeden ancak gerektiği yerlerde bazı ilâveler yaparak, o günlerdeki yapılan sohbetler mertebesi itibarile düzenlemeye çalışacağım. İçinde bir hayli mevzular olan bu Sûre-i şerifin zâhir bâtın nûrundan bu dünyada iken yararlanmaya gayret edelim. Cenâb-ı Hakk'tan bu hususta her kes için başarılar niyaz ederim.

Bu Sûre-i Şerif ile Bakara Sûre-i Şerifi, epey uzun bir sürede "Kasımpaşa da ki, Hz. Pirimiz Hasan Hüsâmettin Uşşaki Hz. nin, Türbesi-Dergâhında Pazar sohbetleri olarak yapılmıştır," bu yüzden de ayrı bir hususiyyeti vardır.

Ayrıca ilgisi olduğundan, **"Ezübillâhimineşşeytanirracîm"** **"Bismillâhirrahmânirrahîm,"** cümleleri hakkın da da özet olarak birer bölüm ilâve etmeyi uygun buldum.

Bilindiği gibi, mübarek kitabımızın başında bu İlâh-î ikaz yoktur, fakat içinde olan bir âmir hüküm olan, (Nahl Sûresi 16/98) de bildirildiği üzere okunmaktadır ki, çok dikkat edilmesi lâzımdır. Cenâb-ı Hakk bütün bunlardan en iyi şekilde yararlanıp, zâhir bâtın ve İlâh-î hakikatlerini idrak edenlerden eylesin. Âmînnn.

*Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenle-
nişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği
ve hizmeti geçenleri saygı ile yad et, geçmişlerine de hayır
dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi;
bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ
acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i
Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Pirimiz Hasan Hüsamettin
Uşşaki Hz. Nin Havla-i Bacı Validemizin, Nusret Babamın ve
Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de
ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya
Rabbi.*

*Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya
başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten
soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile
okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve
gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek
mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız
mümkün olamayacaktır.*

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.
Terzi Baba Tekirdağ (22/02/2011) Salı:

FÂTİHA-HAMD, SÛRESİ

"Eûzübillâhimineşşeytanirracîm"

"bismillâhirrahmânirrahîm"

Ön sözde de kısaca bahsettiğimiz gibi bu Sûreyi Şerife ye başlamadan evvel, Kûr'ân-ı Kerîme başlama şartından olan (EÛZÛ...) üzerinde biraz durmakta yarar olacağı kanısındayım gerçi, bazı sohbetlerimizde bunlardan bahsedilmiştir ama yeri geldiği için yine bir tekrar edelim

İslâm bir mertebeler bütünüdür: Bütün âlemlerin varlığını bünyesinde toplayan (câmi) bir İlâhi ilim deryasıdır. Bu ilim deryasında ancak (aklı küll) ü "Hakikat-i Muhammed-i" gemisiyle gezilir ve onunla son iskele olan (likâ Ullah) "ALLAH'a mülâki" gerçekleşmiş olur. Bunun dışında beşerin, yani (aklı cüz'ün) inşa ettiği gemiler bu derya da yol alamaz, sona ulaşamayıp, kendi etrafında dönüp durarak, ve sonra da batarlar. Yer yüzüne "İnsân" yani düşünen varlık "Âdem" (a.s.) mın ayağı bastıktan itibaren İlâhi tefekkür de başlamış oldu. Bu tefekkür seyri, her bir Nebi veya Rasûl (elçi) nin gelişiyle İlâhi bilinçlenme de bir mertebe daha yukarıya doğru yükseliş de başlamış oldu.

Böylece insânlık geldiği yere, yani kaynağına doğru İlâhi bilgilerin kendisine sunulmasıyla, ve nefsi ile de mücadele ederek yükselmesini sürdürdü. Bu yükseliş Hz. Muhammed (s.a.v.) ile de kemâle ererek gerçek mi'rac hadisesi vuku bulmuş oldu. Bütün bu hakikatleri, İlâhi kitabımız Kûr'ân-ı Kerîm bizlere çok açık olarak ifade ile irşad etmektedir. Muhterem okuyucularım; sevgili kardeşlerim, biz de sohbetlerimizi Kûr'ân-î hakikatler ve Hakikat-i Muhammed-î seyri içerisinde sürdürmeğe çalışacağız.

3

Bu itibarla, bu seferki sohbetimiz Kûr'ân-ı Kerîm-i tutma *temas etme* ve Kûr'ân-ı Kerîm-i *okumaya başlama adabı*, mevzuu üzerine olacaktır. Eğer bir kimse gideceği ve sonrada içine gireceği mahallin adabına uymayarak ve oranın yabancıları olarak giderse aradığı yeri veya şeyi bulamaz.

Kişinin gerçek mânâ da aradığını bulabilmesi için evvelâ aradığı şeyin ne olduğunu ve nerede olduğunu iyi bilmesinin lâzım geldiği tabiidir. (*Aradığını bilmeyen bulduğunu anlayamaz,*) denmiştir. Öyle ise gerçek mânâ da talebimiz ALLAH (c.c.) lühü ise O nu, O nun, bize tarif ettiği şekilde, Kitâbında ve Rasûlü, Habibi Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimizin hakikatlerinde aramamız gerekecektir. (*Talebenâ vecedenâ*) "taleb ettik bulduk" denmiştir. (*Rabb'i zidni ilmâ*) (20/114) Âyetiyle belirtilen, ya Rabb'i ilmimi arttır, diyerek bu sahada ki ilmimizin artmasını niyaz edelim.

Dini kitaplarımızın, "Kûr'ân-ı Kerîm-i okumaya başlama" ile ilgili bölümlerinde bu bahis hakkında (ef'âl mertebesi) itibariyle çok tafsilâtlı bilgiler vardır. Biz burada tefekkür mertebesi itibariyle bazı özelliklerine dikkat çekmeğe çalışacağız. Sizlerdeki anlayış kabiliyetleri inşaallah sizlere ve bizlere de fayda sağlayacaktır. Bu mevzu ile ilgili bir çok Âyet-i Kerîmeden üç ü nü ele alıp kısaca ifade etmeğe çalışacağız.

(1) Kûr'ân-ı Kerîm; Vâkı'a Sûresi; (56/79)
Âyetinde:

﴿٧٩﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾

"Lâ yemessehu illelmutahherun."

(79. Ona tamamen temiz olanlardan başkası el süremez.)

(2) Kûr'ân-ı Kerîm; Nahl Sûresi; (16/98)
Âyetinde:

﴿٩٨﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
الرَّجِيمِ ﴿﴾

**"Feiza kara'tel Kûr'ân-e festeiz billâhi
mineşseytanirracîm.)**

(98. İmdi Kûr'ân'ı okuyacağın zaman o kovulmuş olan
seytandan hemen Allah'a sığın.)

(3) *Kûr'ân-ı Keriym; Müzzemmil Sûresi; (73/4)*
Âyetinde:

﴿٤﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿﴾

"Ev zid aleyhi verettiril Kûr'ân-e tertilen."

(4. Veya onun üzerine artır ve Kûr'ân-ı güzelce tane
tane bir ölçü üzere oku.

Hadîs-i şerifte belirtildiği gibi, her bir Âyetin, en
az dört mertebesi vardır. Bunlar sırasıyla, zâhiri,
batını, haddi, ve matlaı, doğuş yeri, dır. Ayrıca yedi
mertebesi ve sonsuz mertebeleri vardır. Âyetlerin zâhiri
dışı, batını içi, haddi hudutları, matlaı doğuş-zuhur
yerleridir. Dolayısıyla Âyet-i Kerîmeler den daha geniş
bir anlayış elde etmek istiyorsak bu ifadeler ışığında
inceleme yapmamız tabii olacaktır. Şimdi, yukarıda
belirtilen üç Âyet-i Kerîme yi bu anlayış içerisinde
özetle incelemeğe çalışalım.

Vâkı'a Sûresi, (56/79) Âyetinde bahsedilen, (lâ
yemesse hu) O'na yani Kûr'ân-a temas etmeyin-do-
kunmayın, bölümü, Kûr'ân-ı Keriym-e doğru yöneli-
şimizin ne sûretle olması gerektiğini bize bildirmektedir.
Bir şey ile ilgilenmek, veya okumak için onu, evvelâ
"ele almanız-temas etmemiz" gerekmektedir.

İşte bu ele alış keyfiyetini bu Âyet-i Kûr'âniy ye kendi dili ile, ve kendisi bizlere anlatmaktadır. Her hangi bir şeyi sağlıklı okumak üç aşama gerektirmektedir. **Birincisi yöneliş** ve ele alma adabı, **ikincisi başlama** adabı, **üçüncüsü ise okuma** adabıdır. Bu adap-edepler yerine getirilirse okunan şeyden âzami istifade sağlanacağı açık bir gerçektir.

Hele hele okuyacağımız yazılar, (kitap) "İlâh-î kelimeler" ise o zaman bu sıralanan üç adabı en kemalli bir şekilde koruyarak kullanıp okumamız bizleri Kûr'ân-ı Kerim'in daha derinliklerine doğru yol almamıza vesile olacağı açıktır. Bu Âyet-i Kerim'e şeriat ve tarikat mertebesinde, tefsirlerde geniş olarak zâhiren ifade edildiği gibi, "temiz olmadan" O na dokunmayın, yani "su abdestsiz olduğunuz halde" O na dokunmayın, hükmünde dir ve dosdoğru dur, her kesin mutlaka uyması gerekmektedir.

Hakikat ve marifet mertebelerinde ise daha derin mânâları vardır. Bu mânâlar uruc idraki ile yükseliş halinde olanlar için gerekli irfaniyyet bilgileridir.

Şöyle ki: (Yemesse HU) burada ki, (HU) dan kasıt , "**Kûr'ân**" "**temas**" etmeye, yani eline alıp dokunmağa çalışan da "**İnsân**" dır.

İşte bu iki muhteşem zuhuru İlâh-î ezelden ebede ikiz kardeşdir. Bir Hadîs-i Şerif de, (*el İnsân-ü vel Kûr'ân-ü tev emanü*) yani (*İnsân-ı Kâmil ile Kûr'ân bir batında doğan ikiz kardeşdir,*) diye buyurulmuştur.

İşte bu ikiz kardeşten birisi olan "**İnsân**" zâhiri-dışı itibariyle hareketli, eğitilmezse, içi itibariyle hareketsizdir. İkincisi olan, "**Mushaf- Kûr'ân**" ise zâhiren-dışı itibariyle hareketsiz, içi- mânâ sı itibariyle hareketlidir. İşte bu iki kardeşin bir birlerini tamamlamaları ve fayda sağlamaları için bir araya gelmeleri lâzımdır.

Bir araya gelip ele alınıp okunmağa başladığında her ikisinde bulunan zâhir bâtin hareketlilik ortaya çıkmaktadır, yani Kûr'ân-ı Kerim'in içinde bulunan hareketler İnsân'ın hareketsiz olan iç âlemini harekete geçirerek orada bulunan İlâh-î mânâları tatbik eder hale getirerek ilim ve irfanının artmasına sebep olmaktadır.

İşte bu faaliyetten âzamî derecede fayda sağlamak için evvelâ zâhiren *tahir-temiz* yani abdestli olmak lâzımdır, abdesti olmayan zâhir ehli bu hüküm ile onun zahirine dokunamaz. Peki dokunursa ne olur? Fayda sağlayamaz. Zâhiren böyle olduğu gibi bâtinen de böyledir.

Zâhiren her abdestli olan kimse elinde Kûr'ân-ı Kerim-i tuttuğu halde acaba bâtinini yani özünü tutmuş olabilir mi? Yani özüne temas etmiş olabilir mi? Hayır özüne temas etmiş olamaz, ancak zâhirini okur, fakat bâtinini okuyamaz yani Âyetleri zâhiren okusa bile özüne temas edemediğinden iç mânâlarını anlayamaz.

Bunları anlayabilmesi için Kûr'ân-ı Kerim-in kardeşi olan gerçek bir İnsân-ı Kâmil'in eğitiminden geçip onun nefhasını alması ve bu yoldan onun **hayat suyu** ile gusledip beşeriyetinden soyunup batını tahiriğe ulaşması gerekmektedir.

İşte ancak bu ilmî ve irfanî tahirlik ile kâmil hâle gelen kişi ikiz kardeşi olan (HU) ya yani O na Kûr'ân-a dokunur-temas eder, bu dokunuş ilk olarak eline aldığı dokunuşla beraber içindeki mânâları anlayarak, onları anlayış dokunuşları olarak algılaması bâtinî mânâda ki O na dokunuş-temas-ı olur.

Zâhiren abdestsiz olarak O nun, (HU) nun zâhirine dokunmak yasaktır. Zâhiren abdestleri olduğu halde bâtinî abdestleri olmayanların da (HU) nun bâtinî na dokunmaları yasaklanmıştır.

O halde gerçek mânâ da Kûr'ân-ı Kerîm-i okumağa başlamak ve O na zâhir bâtın temas etmek için bu iki taharat-ı-temizliği de yapmamız gerekmektedir.

Bu taharatların biri **su** ile bedenimizin taharat-ı-temizliği, diğeri ise varlığımızı kaplamış olan **Nefs- i benli-ğimiz** den taharat temizlik ile olabilmektedir.

İşte bu iki özelliği "tâhir" liği varlığında oluşturanlara ancak gerçek mânâ da Kûr'ân-ı Kerîm-i okuma izni verilmiş olur. Bunun dışında O na bâtın temas etmek isteyenler bâtın-i adabına riayet etmediklerinden izinsiz olarak temas ettiklerinden bâtınen (HU) dan yani Kûr'ân-dan fayda sağlayamazlar.

Bu hususta marifet mertebesi itibariyle de mânâlar vardır fakat genele açılması caiz değildir, ehline mâlûmdur. Kûr'ân-ı Kerîm-i, yani zât-î mânâları okuyup anlamak için evvelâ onu bu adap ve anlayış ile tahir olarak elimize almamız lâzım gelecektir, fakat onu elimize alıp, öpüp alınımıza koymakla da işimiz bitmiş olmamaktadır. Bu bir hürmet vesilesidir çok güzeldir, fakat O na olan gerçek hürmet içini açıp, okuyup tavsiyeleri ile amel ederek Hakk'a ulaşmaktır.

İşte O nun kendisini yukarıda belirtildiği şekilde ele alınma adabı olduğu gibi birde okumağa başlama adabı vardır ki, yine O kendisinin nasıl ve hangi haller içinde okunmasının gerektiğini kendisi bizlere bildirmektedir. Kûr'ân-ı Kerîm Nahl Sûresi; (16/98) Ayetinde: Mealen:Kûr'ân okuyacağın zaman o kovulmuş olan şeytandan hemen ALLAH'a sığın.

Kûr'ân-ı Kerîm-i; okumaya başlayacak olan kişinin ne kadar dikkatli olması lâzım geldiğini bu ve benzeri yukarıda da bahsedilen Âyet-i Kerimelerle çok açık olarak ifade edilmektedir. Çünkü kûr'ân-ı kerîm Bütün zamanlarda ve mekânlarda tek ve yegâne İlâh-î

zâtın, zâtını bütün mertebeleriyle anlatan zâtın kelâmı-
kelâm-ı İlâhi dir, ve bütün âlemde bir eşi daha yoktur,
ve de olamaz. Dünyanın başlangıcından bu günlere ve
kıyamete, hatta sonsuz zamanlarda da oluşacak (bütün
kitaplar) bir araya gelse gene onun tamamının değil,
bir Âyetinin bile karşılığı olamazlar.

Çünkü bu zâtının, Kûr'ân-ı Kerîm-in kelimeleri,
Âyetleri Sûreleri dir. Her şey onda dır, ve ondan zuhur
etmektedir, çünkü ümmül âlem, ümmül kitap, âlemlerin
ve kitapların **anası** dır. Diğerleri ondan türeyen onun
türleridir. Ve tür aslı ile bir tutulup karşılaştırılmaz.

İşte okumak için elimizde böyle bir kitab-ı İlâhiyi
tutmaktayız. Bu elimizdeki kitap (Mushaf-ı Şerif) okun-
madığı zaman susan Kûr'an-dır. İçindeki mânâların
açığa çıkması için kendi sistemi içerisinde okunması
lâzımdır. Bu okuyuşu da yapabilecek olan sadece ve
sadece **İnsân** denen o muhteşem varlık yani ikiz
kardeşidir. O na ise, "**Kûr'ân-ı Nâtık**" yani (Konuşan
Kûr'ân) denmiştir.

*Muhyiddin-i Arabi (r.a.) hazretleri Kûr'ân okuyan
kişinin ALLAH'ın tercümanı olduğunu "Füsûs'ül hikem"
adlı eserinde ifade etmiştir.*

İşte elinde böyle muhteşem bir mânâlar deryasını
tutan kişinin bu deryadan âzami derecede faydalanması
tavsiye edilen şekilde okunmasına bağlıdır. Kûr'ân-ı ke-
riym-in başında olmadığı halde başlarken okunması
şart olan bu (16/98) Âyetinin nasıl bir gerçeği gözler
önüne serdiğinin anlaşılması zor olmayacaktır. Ancak
biraz dikkat ve idrak gerekmektedir. Bu Âyet-i Kerîme,
Kûr'ân-ı Kerîm-in başında zâhiren yazı da olmamakla
birlikte, bâtinen ve okunuyorken de lisânen vardır, oku-
maya başlamanın ilk şartlarındandır. (IKRA') "OKU" emri
ile (Âlâk 96/1) Kûr'ân-ı Kerîm-i okumaya başlayan Ki-
şinin ilk lâfzı-sözü (16/98) Âyetin de ifade edilen

hüküm ile yazıda olmadığı halde, (**euzü billâhi mi-
neşşeytanirracîm,**) diye başlayıp devam ederek, yazı
da olan (**bismillâhirrahmânirrahîm**)i okuyup, daha
sonra hangi bölümü okuyacaksa o bölümü okumaya
başlayıp devam etmesidir.

Îlâh-î kitabımızın, Îlâh-î emri olan bu hüküm çok
dikkat çekicidir. Her Kûr'ân okunmağa başlandığında
bu hükmün, yazıda olmadığı halde lisânen tatbik
edilmesinin bildirilmesi muhakkak ki çok açık ve kesin
olarak dikkat edilmesi ve üzerinde durulması lâzım
gelen bir konu olduğu aşikârdır.

(Kovulmuş şeytandan ALLAH'a sığınırım) (16/98)
hükmü ve ifadesi gerçekten çok dikkat çekicidir. Bu
âlemde o kadar çok şey-varlık varken, niçin" şeytan"dan
sığınılmaya-korunmaya emir olunmuştur. Ve öyle bir
husus ortaya çıkmıştır ki; sanki bir tarafta ALLAH (c.c.)
diğer tarafta (şeytan-yani iblis) vardır ve Hakk'a karşı
taraf olmaktadır. Bu düşünceler içerisinde hadiseyi değer-
lendirmemiz gerekmektedir.

Ancak bu yoldan bu işi daha iyi analiz etme
imkânımız oluşmuş olur. İşte bu hadise, yani uyarı,
İnsân'ın en çok dikkat etmesi ve uyanık olması lâzım
gelen şeyin bu varlık olduğu bilincinin kendisinde yer-
leşmesi olduğunu anlatmak içindir. Kûr'ân-ı Kerim-i
okumağa başlarken dahi, şeytanın İnsân-a musallat
olabilme imkânı var ise, diğer dünya işlerinde haydi, haydi
var demektir. Bundan kurtulup sağlıklı bir düşünce ve
anlayışa sahip olabilmek için (ALLAH'a sığınmak) emir
edilmiştir. Çünkü ALLAH (c.c.) lâfzı, Câmî bir isimdir
ve bütün isimleri bünyesinde toplamıştır, diğer isimler
böyle değildir, sadece kendi isminin kapsamı içerisinde
faaliyet göstermektedirler, fakat ALLAH (c.c.) ismi câmîsi
bütün isimleri toplamıştır ve onlara hâkimdir.

İnsân ağırlıklı olarak "selâm" isminin zuhuru, ve terkipler halinde bütün Esmâ-i İlâhiyyenin zuhurudur. Melekler "Sübbuh ve Kuddüs" isimlerinin zuhuru, şeytan ise "Aziz, Cebbar, Mütekebbir ve Kahhar" isimlerinin zuhurudur, kendisinde bu isimler ağırlıklıdır. Hâl böyle olunca bu isimlere karşı koymak ancak ALLAH ismine sığınmakla yani onun koruması altına girmekle olur.

Başka bir ismin bu genişlikte kapsama alanı olmadığından ona karşı fazla tesirleri olmaz. (*Eûzü bike minke*) yani, "senden sana sığınırım" ifadesiyle belirtilen duada bu hakikate dikkat çekilmek istenmiştir. Şeytan-ı faaliyete geçiren isimlerden, onu hükümsüz bırakacak, ALLAH ismine, yani isimlerinden zât-ı na sığınırım demek olmuş olur.

Şeytan-ı İblis İnsânda ki; Nefs-i Emmâre, "Nefs-i benliği" ifade eder, onun karşılığıdır, eğer eğitilmesse yukarı da belirtilen isimler bilhassa Kahhar ismi o vücudu istilâ eder ve hükmünü mutlak yürütür, kendi kurguladığı fikir ve düşünceleri kişisine belki zorla tatbik ettirir en fazla bozgunculuğu "var-ı yok, yok-u ise var" göstermesidir ki; bu hâl gerçek değerleri alt üst eder. Bu hâlde iken o kimse ne yaparsa yapsın hep hayal ve vehim ile hareket ederek bu yollardan gelen kararları verir ve tabiidir ki çok kere'de yanılır.

Kûr'ân-ı Kerim-i okumak kişinin hayatında yapacağı en değerli ve en güzel bir iştir, işte bu işi, Kûr'ân-ı kendine yaraşır bir şekilde okuması için kişinin şeytan-ı iblis ifadesiyle belirtilen hayâl ve vehimden arınmış, salt ve saf bir "Rûh" ile yani hakiki sâfiyeti ile kendisine üflenmiş olan "**venefahtü**" (*o na ruhumdan üfledim 38/42*) ile (Kûr'ân-ı Kerim-i) yani zât-î hakikatleri kendinde bulunan İlâh-î Zât-ı ile okumağa başlaması gerçek Kûr'ân-ı Kerim-i okuması olacaktır. İşte bu tür okuyu-

şa tek mâni şeytan-iblis, yani hayâl ve vehimdir. Bundan kurtulup temiz bir akıl, gönül, Rûh ve idrakle okunan Kûr'ân-ı Kerîm kişiyi bu yoldan İlâhi Zât-a yani ALLAH (c.c.) lühü Hazretlerine ulaştıracaktır.

Bu hakikat ancak **(euzü billâhi mineşşeytanirracîm)** ALLAH-a sığınıp hayâl ve vehimden kurtulduktan sonra, **(bismillâhirrahmânirrahîm)** diyerek o anahtar ile sonsuz mânâ kilitlerini açmanın yolu böylece okuyanlara açılarak, engin bir Kûr'ân yolcusu olarak, Kûr'ân da yolculuğa sağlıklı ve güvenilir bir şekilde başlayabilecektir.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

(euzü billâhi mineşşeytanirracîm)

Yukarıdan beri özet olarak ifade etmeye çalıştığımız hususu, biraz daha incelemeye çalışalım. Bu cümlemizin ve mânâsının özü sığınmadır. Bütün mertebeler de, (şariat, tarikat, hakikat, marifet,) mertebelerinde o mertebenin gereğinin icabı olarak değişik anlamda'dırlar. Genelde bilinen şariat ve tarikat mertebesi itibariyle lâfzî, kelâmî, ezberî ve "tenzihi resmî" olan klâsik okunuş ve söylenişidir. Bu sığınma kelimesini söyleyenler yukarıda belirtilen mertebelerin birisinin anlayışından, dört esas üzerinden söylerler. Ancak kişi hangi mertebe de olursa olsun, hiç bir kimsenin anlayışı tıpatıp, bir birinin aynı olmaz, herkes kendi idrak ve anlayışı üzere bu "sığınma cümlesi"ni söyler. Telûffuz ederler. Diğer ifade ile söyleyen ne kadar lisân varsa o kadar değişik, ve o kadar da değişik tatbikatı vardır ancak kişiler genelde sadece kendi anlayışlarından yola çıkarak her okuyanın aynı anlayışta olduğunu zannederler. Tefekkür ehli Ârifler ise bunların hepsinin farkındadırlar. Şimdi bu muhteşem ikaz cümlesine imkânlarımız nispetinde bakmaya çalışalım.

İdrakle bakıldığında hemen anlaşılacağı üzere bu cümlede (üç) kimlik, yapılması istenen de (bir) fiil vardır. Makam sırasıyla bakarsak, Allah (c.c.) İnsân ve şeytan'dır. Âyet-i Kerîme'ye sırası ile bakarsak, sığınan İnsân, sığınılan Allah, ve uzaklaşılması istenen de taşlanmış şeytandır.

﴿٣٦﴾ فَازْلَمْهَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

(Ve ezellehümaşeytanü anha fe ahreçehümâ mim-mâ kanâ fihi ve kulnambitû ba'duküm liba'din adüvv veleküm fihil ardı müstekarrun ve metâün ilâhîn)

(2/36) **"İmdi şeytan, Adem ile Havva'yı cennetten kaydırđı, oradaki nimetlerden çıkarıp uzaklaştırdı. Biz de dedik ki: Bâzınız bâzınıza düşman olmak üzere yer yüzüne ininiz, sizin için yer yüzünde bir vakte kadar bir ikametgâh ve bir nasip vardır."**

Ve ezellehümaşeytanü anha. İşte bu Âyet-i Kerîme ile başlayan bu "tasallut-musallat" olma : **Bâzınız bâzınıza düşman olmak üzere yer yüzüne ininiz,** ifadesiyle bu şeytanın düşmanlığıda yeryüzüne inmiştir. Aslında Âdemin şeytana düşmanlığı yoktur, fakat Âdemin hakikatinin farkında olmayan şeytan, kendi kendine onu kendinden daha aşağıda zannedip, Cenâb-ı Hakk'ın ona verdiği değeri görünce o na düşman olmuş ve her hâlû kârda onu Hakk'ın indinde küçük düşürmeye çalışmıştır.

Kûr'ân-ı Kerîm gelmeye başladığında, sırada (16) nüzül de (70) sırada olan Nahl Sûresi (98) Âyet-i kerîme'si henüz nâzil olmamış idi, ancak daha önce gelen Sûre ve Âyet-i Kerîmeler okunuyor idi, o halde daha henüz bu hüküm yok iken okunan Kûr'ân-ı Kerîm-i okumaya sadece (Besmele-i Şerif) ile başlandığı anlaşılmaktadır.

Epey bir müddet sadece Besmele-i Şerif ile okunan Kûr'ân-ı Kerîm bu Âyet-i kerime ile, kayıta olmadığı halde lâfızda öne alındığından, İlâh-î bir hüküm olarak böylece kulun lisânından, okunur hale dönüşmüştür.

Her ne zaman nâzil olan Âyet-i Kerimeyi ümmetine ilk defa okuyan Aleyhisselât-u vesselâm, olan Efendimiz, (Kûr'ân okuyacağın zaman.....) hakkında ki nâzil olan bu Âyet-i Kerîme'ye, geldiğindeki ilk okuma cevabı, **(euzü billâhi mineşşeytanirracîm) (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım)** olmuş, böylece hüküm haline dönüşmüştür.

Şimdi, bu sığınma cümlesini incelemeye çalışalım. **(euzü)** "ben sığınırım" kime? **(billâhi)** "ile Allah'a" **(min)** kim'den?**(eşşeytanirracîm)** "Kovulmuş-taşlanmış şeytandan" Bilindiği gibi bu zuhurun aslı "cin" olduğu halde ilk isminin (azazil) olduğu bildirilmektedir, daha sonra Âyet-i Kerîmede belirtilen Âdem (a.s.) ile olan münasebetleri neticesinde, onun hakikatini anlayamadığı için ismi (İblis) olmuş dünya ya indirildikten sonraki ismi ise (şeytan) olmuştur. Hâl böyle olunca, mânâ âlemindeki ismi **(azâzil)** lâtif ismi **(cin)** düşünce de **(iblis)** fiilde **(şeytan)** olmuştur Yukarıda da bahsedildiği gibi bu cümle muhtelif mertebelerden muhtelif anlayışta okunmaktadır ve okuyan kişinin idrakine göre âfakî ve enfüsî tesir sahası genişlemektedir.

Bu bir sığınma olan, lâtif ve mânevi cümlesini ilk def'a okuyan Efendimiz tabii ki, (abdiyyet ve ubûdiyyet) mertebe-i câmî olan kendi İnsân-ı Kâmil mertebesinden okumuş, bizlere de bunu tavsiye etmiştir. Her mü'min bunu böylece gerek lisânen gerek mânen okumak zorundadır, ve ifade etmiş olduğu mânâ gerek Kûr'ân-ı Kerîm okuyorken, gerek hayatın diğer yönlerinde, kendisine en çok lâzım olan düstûrdur. Bilindiği gibi insân'ın, *nefsi benlik, izâfi benlik, İlâhi benlik*, olmak üzere üç benlik mertebesi vardır. Kim hangi mertebede yaşıyor ise o mertebenin düzeyinden bu sığınma cümlesini okuyup kelâm-ı İlâhiye ye başlamaktadırlar.

Bu hususta kişinin ilk sığınması lâzım gelen, nefsi benliğinden, izâfi benliğine olmasıdır, ikincisi ise, izâfi benliğinden İlâhi benliğine olmalıdır. **(euzü)** "ben sığınırım" işte bu **(ene-ben)** lik idraki çok mühimdir. Cümleye başlarken **(euzü)** "ben" anlayışı, kişi hangi idrakte ise devamı o idrak ve anlayış mertebesinden devam eder. Bir varlığın ben diyebilmesi için, evvelâ kendi benlik bilincinde olması gerekmektedir. Herkes **(ben)** kelimesini fitri olarak söyler ancak genelde söylenen bu söyleyiş uykuda uyuyan bir kimsenin söylediği benliğe benzer, gerçek mânâ da ben diyebilmek için, bir Ârif, İnsân-ı Kâmil tarafından gerçek mânâ da ilim ile uyandırılmış kimseler, **(euzü)** sığınma hakikatini gerçek mânâ da söylemiş olurlar. Bunun küçük bir ölçüsü, eğer kişi çevresinde olanları mahlûk vechinde görüyor ise nefsi benliğinden, vechi ilâh-î olarak görebiliyor ise, bu da İlâh-î benliğindedir ki, İlâh-î olanı görüyordur.

Hadîs-i Kudî de, (*men kâne el ilmü hayyen lem yemüd ebeden.*) "Kim ki ilim (ilmi ilâh-î) ile diridir, ebeden ölmez." (2/115) Âyetinin delâletiyle nereye baksa Hakk'ın vechinden başka bir şey görmezler. Bunların sığınmaları, **(Eüzü)** bike minke) "senden sana sığınırım" hükmü ile, (zâtımdan zâtına, sığınırım) dır. Özetle sığınan mertebe'yi, (kim'lik-ben'lik) ifade etmeye çalıştım. Şimdi sığınılan mertebeyi anlamaya çalışalım.

Bu mertebe de bilindiği gibi **(b,illâhi)** "ile Allah'a" dır. Klâsik ifade ile ise sadece "Allah'a" dır. Eğer bir kimse "nefsi benlik" ile, söylüyorsa, sığınması, hayalinde "zan" ettiği Allah'ına dır. Ancak İlâh-î benliği ile söylüyorsa, o durumda kendi varlığında var olan, o İlâh-î benliği ile Allah'ın Zâtına sığınıyordur, işte orası zâten fenâ fillâh mertebesi olduğundan bu durumda da kulda var ve hâkim olan Hakk'ın kendi varlığı olduğundan, bu durumda sığınma fiili Hakk'a ait olmaktadır. İşte bu mertebe itibari ile baştaki (E) "Elif" Ulûhiyyet elifi olmuş olur. Ve bu durumda arada başka bir varlık kalmadığından, Cenâb-ı Hakk İnsân-ı Kâmilinin zâhiren, lisânından kendi bâtınına kendinden

kendine sığınmış olmaktadır. Ve Kûr'ân okumaya başla-
yanda kendisi olmuş olur. Aslında kulunun lisânından kendi
kelâmını gene kendi okur, zâten kul yokturki okusun. Bu
mertebesinde çok daha fazla durakları vardır, şimdilik bu
kadarı ile yetinelim, ve yolumuza devam edelim.

(min,eşşeytan) "şeytan,dan" "min" harfleri,
(mim) ve (nun) esire ile okununca, **"min" (den-dan)**
takısı alır.

Üstün ile okununca, **(men)** olur ki, **(kim)** kimlik,
demektir, bura da "Allah'a" sığınan insân ve sığınılan ikilisi
vardır. Sığınan okuyan, sığınılan, uzaklaşılması istenen
şeytandır. Şeytan, "uzaklaştı" mânâsında ki, **(şatana)**
fiilinden türemiş olduğu yazılıdır. Ayrıca "eşyanın tantanalı
sesi" diye düşünülür. İblis ismi ile Kûr'ân-ı kerîm de, (11)
def'a, şeytan ismi ile (88) def'a, toplu olarak (99) def'a
geçmektedir ki, tesadüf olamaz.

Bu zuhura yukarıda, mânâ âlemindeki ismi **(azâzîl)**
lâtif ismi **(cin)** düşünce de **(iblis)** fiilde **(şeytan)** olmuştur
demıştik.

*(İblis, Mudil isminin en kemalli zuhuru olan bir ruhdur.
Vahidiyyet mertebesinden sonra zuhura gelen mertebe-i
ervah varlıkların zuhur kaynağı olduğundan ikiliğin
başladığı yerdir. İdlâl şaşırtmak demektir, bir vücûdun ayrı
ayrı görülmesi şirk, şirk ise dalâlettir. Ve bu tarz görüş
vehim kuvvetinin özelliğidir. Bu kuvvet mudil isminin
mahzarı olup iblisin hakikatidir. Ve bu hususiyyetiyle
âlemlere muhittir. Ve onun tabiiyeti altında sayılamayacak
kadar çok bu tür kuvvet mevcuttur. Ve cümlesi bozguncu
luk yapmaya memurdur. Zira vehim kuvveti asla yalan
söylemekten dönmez. Zira isteği bütün kuvvetler üzerine
istilâdır. Yok olan bir şeyi var, var olan bir şeyide, yok,
gösterir. Tefekkür kuvveti aklın hükmüne tabi olursa ona
"hatıra getiren düşünce" eğer vehmin hükmüne tabi olursa
one da "hayaliye" denir.) Fusûs-ül Hikem mukaddime
özet.*

(erracîm) İşte iblis bütün isimlere câmî olan aklı-külle tabi olmayıp benlik davasına kalkıştığı ve biri iki gördüğü için (7/13) "*hemen çık gerçekten sen alçak küçüklerdensin.*" Hitabı ile tardedildi. İşte böylece kendini ayrı ve müstakil bir varlık olarak zanneden iblisten korunmak için bizlere evvelâ Kûr'ân-ı Kerîmi okumaya başlarken ve her hangi bir işimize de başlarken bu hayal ve vehmin musallat olmasından Allah'a sığınılması emir ile tavsiye edilmiştir. Şimdi tekrar özetle, "**min**" (**Mim**) ile (**nun**) u anlamaya çalışalım.

(Mim) sıfat mertebesi Hakikat-i Muhammediyye yi, (**nun**) ise Esmâ mertebesi Nûr-u İlâhiyye yi ifade etmektedir. Bu anlayışla bakıldığı zaman, iki özellik ortaya çıkmaktadır. Bunlar birer mertebe olduğundan bu metrelerde dahi iblisin musallat olmasından Hakk'a sığınmanın gereği belirtilmektedir.

Risâle-i gavsıyye de, şöyle bir tabir vardır. (**Ya gavs,** *haremime girmek istersen, ne mülke, ne melekûte, ne ceberûta iltifat et, şüphesiz ki mülk âlimin, melekût ârifin, ceberût da vakîfinin (vakıf olanın) şeytanıdır. Kim bunlardan birine razı olursa o indimde tard edilmişlerden olur.*) İfadesiyle bu hâle dikkat çekilmiştir.

Yukarıda bahsedilen (**min**) (**den**) ifadesinden şöylece de, bir ifade oluşturabiliriz. Nefsimden, (**N**) Nûr'u İlâhiyye (**B**) (**ile**) (**M**) hakikat-i Muhammediyye ye, oradan Lâhud âlemine sığınırım diyebiliriz. Başka bir ifade ile de sığınma.

(Eûzü) Nefs-î-zuhur halinden İlâh-î kadim haline sığınmaktır, diyebiliriz.

Yukarıda ki, kısaca bahsedilen ilâve özet bilgilerden sonra kaldığımız yerden devam edelim.

Bu yüce mânâ yolculuğunun verimli olması bazı

ölçülere bağlıdır. O da üçüncü aşamadır. Birinci aşama, yukarıda özet olarak ifade etmeğe çalıştığımız, "temas-dokunma-tutmadır," İkinci aşama, idrak ve şuur ile başlama. Üçüncü aşama ise, "tertil" yani ölçüdür. Okunan her bir kelime ve Âyetin ölçüsüdür, yani mertebesidir.

Kûr'ân-ı Kerim, Âdem (a.s.) dan başlayarak, Hakikat-i Muhammediye ye, oradan Hakikat-i Ehadiyyet-Ahmediye ye, kadar uzanan mertebeler göstergesi-bütünüdür. Okunan Âyet-i Kerimenin ölçüsü, yani mertebesi bilinemez ise o Âyet-i kerimeye gerçek mânâsı verilemeyip, sadece zâhiri ile amel edilmiş olur ki; bu yüzden özü itibariyle de perdelenmiş olur.

Kûr'ân-ın, yani Zât-ı İlâhinin daha geniş mânâda okunarak idrak ve telâkki edilmesi bu üç asla riayetle ancak mümkün olacağı açık olarak belirtilmiş olmaktadır.

*Kûr'ân-ı Kerim; Müzzemmil Sûresi (73/4)
Âyetinde.*

﴿٤﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾

"Ev zid aleyhi ve rettilil Kûr'âne tertilen"

4. Veya onun üzerine artır ve Kûr'an-ı güzelce tane tane bir ölçü üzere oku.

Buyrulan bu "tertil"-ölçü iki yönlü **ses** ve **mânâ** üzere olmaktadır. Ses ölçüleri; sesli olarak okunan Kûr'ân-ı Kerim-in, okuyan tarafından tecvid kaidelerine uyularak okunmasıdır ki; yedi şekli, ve değişik makamlardan da değişik okunuşları vardır.

Mânâ ölçüleri; üzere okunması ise, o da iki yönlüdür ki; biri kendi mertebesi itibariyle diğeri ise seyr-i sülûk mertebesi itibariyledir.

kendi mertebesi itibariyle olan yönü, dört metrebe; Şeriat, tarikat, hakikat, marifet, diğeri ifade ile ef'âl, esmâ, sıfat, zât mertebeleridir.

İkinci yönü ise her Âyetin içinde bulunan, ifade ettiği seyr-i sülûk yolunda $12+1= (13)$ mertebeyi bildirmektedir. Bu mertebeler bilinerek okunan ve anlaşılan Kûr'ân-ı Kerîm okunmasına (Zât-i) okunmuş denir ki; Zât mertebesi itibariyle okuyuş ve idrak edip yaşayış demektir. Yaşantısını ehli bilir.

Buna ehil olmuş kimselere (*Ehlûllah*) ALLAH ehli denir, mertebeleri Zâtîyyun dur. İyi niyetle Kûr'ân okuyan her kimse mutlak sûrette, kendi mertebesi itibariyle, hayatında yapmış olduğu, kendine göre en değerli-kıymetli şeydir. Bu meşguliyetten daha değerli bir meşguliyet dünya âleminde tasavvur edilemez.

Hadis-i şerifler de:

= Sizin en hayırlınız, Kûr'ân-ı Kerîm-i öğrenen ve öğretendir.

= Ümmetimin yaptığı ibadetlerin en kıymetlisi, Kûr'ân-ı Kerîm-i Mushafa bakarak okumaktır.

= Peygamber efendimiz de "Kûr'ân-ı Kerîm-i benden öğrendiğiniz gibi okuyunuz"

diye emretmiştir. Yani hem sesi, hem de mânâsı ile demektir. Devam eden bu tavsiyelerden bu kadar örnek vererek yetinelim.

Yukarıda belirtilmeye çalışılan üç hususu göz önün de bulundurarak, gayretimiz nispetinde Kûr'ân-ı Kerîm-i okumağa başlarsak, manevi techizatla ve manevi korunma altında olacağımızdan hayal, vehim, heva ve dünya muhabbeti O nu gerçek mânâ da anlamamıza mâni olamayacaktır.

Bu hisler, anlayış ve temizlik içerisinde elimize alıp tuttuğumuz (temas) ettiğimiz, Kûr'ân-ı Kerîm-i, *Euzü billâhi minşşeytanirraciym*, kovulmuş şeytandan ALLAH-a sığınarak ve mânâlarının açılması için anahtar olarak, *Bismillâhirrahmânirrahîm*, diye lisâne dönüştürüp

seslendirerek ve "tertil" ölçü ile okumaya başladıktan sonra arkasından sırasıyla, (*Elhamdü lillâhi Rabb'il âlemiyn*) diye devam etmekteyiz.

Burada yeri gelmişken bir şeye daha dikkat çekmek isterim. O da şudur. Nasıl ki; Kûr'ân-ı Kerîm-i, okumağa başlarken, kovulmuş şeytandan ALLAH-a sığındığımız gibi, bitirirken de en sonunda da (Nas Sûresi 114/6)

﴿٦﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

"minel cinneti vennas."

6. -O vesvese veren- gerek cinden ve gerek insandan -olsun, hepsinden de Allah'a sığınmalıdır-.

Kûr'ân-ı Kerîm-in son Sûresi de bizlere aynı uyarıyı yapmaktadır. Bu Sûre-i Şerif ile Kûr'ân-ı Kerîm son bulmuş olmaktadır. Gerçekten çok dikkat çekicidir. Başlarken ve bitirirken aynı ikaz vardır, şeytandan korunmadır.

Başlarken, okumağa mani olmaması, hayellerin ve vehmin karışmaması için. Bitirirken ise, Kûr'ân-ı kerîm okumayı bitirip dünya işlerimize başladığımız zaman dahi, Kûr'ân-ı Kerîm-i okuyormuş gibi pak ve temiz olmamız gerekmektedir. Çünkü aslın da bu âlem (**fiili Kûr'ân**,dır.) Mushaf-ı şerifi elimize alıp okumadığımız zamanlar dahi bizler **fiilî Kûr'ân**-ın içinde yaşamaktayız.

Kûr'ân-ı Kerîm-in, bu âlemlerde olan her şey O nun Sûreleri ve Âyetleridir. İşte her birerlerimiz de bu âlem de var olduğumuzdan (**fiilî âlem Kûr'ân-ı**) nın birer harfleri ve Âyetleriyiz. O halde **cennet** ve **zât** Âyetlerinden olabilmemiz için şeytandan ALLAH'a sığınıp, hayal ve vehimden arınmış bir hayat yaşamağa gayret edelim. Kendi hakikatleriyle temiz pâk yaşayanlar cennet ve zât Âyetlerini,

nefisleriyle, hayal ve vehimleriyle yaşayanlar ise cehennem Âyetlerini ifade etmektedirler ki; akibetleri oraları olur. ALLAH (c.c.) lühü cümlemizi muhafaza buyursun.

﴿ اِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴾

(Bismillâhirrahmânirrahiym)

(1) Rahman ve rahim olan Allah Teâlânın adıyla (Okumaya başlarım).

Eûzü'den sonra, sırada olan besmele-i şerife'ye gelelim. Bu muhteşem cümle için ilgili kitaplarda çok geniş bilgiler verilmiştir. Oralardan bakıp araştırılarak daha geniş bilgilere ulaşılabilir. Bizde özet olarak birkaç kelime ile ifade etmeye çalışalım. Bakalım neler göreceğiz.

Bilindiği gibi, Hadîs-i şerifte.

Besmele her kitabın anahtarıdır. Denilmiştir.

Diğer bir Hadîs-i şerifte.

Semâvî kitaplarda mevcut olan her şey; Kûr'ân-ı Azîmüşşân'da, Kûr'ân-ı Kerîm'deki her şey Fâtiha-i Şerifte, Fâtiha-i Şerifteki her husus (Bismillâhirrahmânirrahiym) de mevuttur. Bunun gibi besmele-i Şerifin esrarı da noktadadır. Buyurulmaktadır.

Evvelâ sayı değerlerinden yola çıkalım.

Bilindiği gibi, **Kûr'ân-ı Azîmüşşân'da**, (114) Sûre-i Şerif vardır bunların birinin, (Tevbe Sûresi) nin başında **besmele** yoktur. Bu Sûre-i Şerifin ayrı bir özelliği vardır. Dizilişte (9) uncu sırada olmakla birlikte, nüzülde (113) üncü sıradadır. (114) ten (1) çıkarılırsa geriye yine (113) kalır. Ayrıca (114) üncü Besmele, dizilişte Sûre Neml (27) nüzülde ise

(48) inci sırada olan. Bu Sûrenin (30) uncu Âyetinde dir. Ne büyük bir uyum olduğunu açık olarak görmekteyiz. (114) ten çıkardığımız (1) i (30) uncu Âyetin başına koyarsak (130) olur sıfırını çıkarırsak gene geriye (13) kalır. Böylece yukarıda olan (113) lerin (1) lerini alırsak geriye (3) adet (13) kalır ki; bu da çok manidardır. Dizilişte (27) (2+7=9) nüzülde (48) (4+8=12) oluşmaktadır. Görüldüğü gibi açık olarak (9_12_13_14) sayıları meydana gelmektedir, bunlardan (9) Mûseviyyet-i, (12) Hakikat-i Muhammediyye yi. (13) Hakikat-i Ahadiyyet'ül Ahmediyye yi, (14) ise bütün mertebelerde faaliyette olan Nûr-u Muhammediyye yi ifade etmektedir diyebiliriz. Bu sayılardan daha bir çok sayısal değerler çıkabilir, ancak daha fazla uzatmamak için, **besmele-i Şerîfin** şanına sadece bu ifadeler bile yeterli olur. Bu hususta daha geniş bilgi (*Neml-karınca Sûresi*) isimli kitabımızda vardır, dileyenler orayada bakabilirler. Ancak biz gene yolumuza devam edelim.

Bütün ins ve cinnin âlimleri bir araya gelseler meydana getiremeyecekleri bu muhteşem İlâh-î cümle, **(bismi) (Allah) (rahmân) (Rahîm)** olmak üzere dört kelimeden meydana gelmektedir. Ve şimdi de harf sayıları üzerinde durmaya çalışalım.

Harfleri. (1) adet (be) (1) adet (sin) (3) adet (mim) (3) adet (elif) (4) adet (lâm) (1) adet (he) (2) adet (rı) (2) Adette (ha) vardır. Bunların ayrı ayrı mânâlarını vermek mevzuu uzatacağından yeri geldikçe belki toplu olarak bahsedilecektir. Ve şimdide genel sayılar üzerinde durmaya çalışalım.

Ebced hesabı toplam sayı değerleri, asli harfleri itibari ile, **(bismi) (2+60+40=120) (12)** dir.

(Allah) (1+30+30+1+5=67) (6+7=13)

(Rahmân) (200+8+40450=298) (2+9+8=19)

(Rahîm) (200+8+40=248) (2+4+8=14)

Hepsini birlikte toplarsak; **(102+67+298+258=725)**
(7+2+5=14) netice budur. Son toplamlarda görüldüğü
gibi çıkan sayısal değerler, **(12) (13) (19) (14) (14)**
oldukça şaşırtıcıdır.

(Bismi) (12) hakikat-i Muhamme-dî'nin ismidir.

(Allah) (13) (c.c.) bütün mertebeleri bünyesinde
toplayan'dır.

(Rahmân) (19) Rahman sûreti üzere hakedilen
İnsân-ı Kâlin remzi'dir.

(Rahîm) (14) ise bütün mertebelerin "bâtınında-
rahîminde" olan Nûr-u Muhammedidir. Diğer toplam **(14)**
ise, Nûr'u Muhammed-înin diğer bütün mertebelerin
bâtının da mevcut olduğunun işaretidir diyebiliriz.

Yukarıdaki sayısal değerler ayrıca tek, tek incelen-
diğinde ne kadar çok mânâ çıkacağı aşikârdır, ancak sayı
değerleri ile fazla sıkılmamak ve kalanını bu yoldan giderek
daha fazla araştırma yapmak isteyenlere bırakarak biz yine
yolumuza diğer genel sayılar ile devam edelim.

Besmele-i şerif'te, ana harfler olarak, **(Bismi)** de **(3)**
adet. **(Allah)** da **(3)** adet. **(Rahmân)** da **(4)** adet.
(Rahîm) de ise gene **(3)** adet asli harf vardır. Bunların
toplamı ise, **(3+3+4+3=13)** eder ki, şaşmamak elde
değildir. Bilindiği gibi, **(Allah)** (c.c.) **(13)** sayısal değer
de bütün mertebeleri bünyesinde toplayan'dır.

Besmele-i şerif'te, bütün harfler, yazıda görüntüde
tek, tek sayıldığında, **(18)** dir ki; onsekiz bin âlemi ifade
etmektedir. Bu âlemler **(18)** merteye üzerine binâ edilmiş
olduğundan çokluklarını ifade babında **(18)** bin denmiştir.

Besmele-i şerif'te, harfler okunuş şekliyle lâfız da,
(19) dur.

Besmele-i şerif'te, bütün harfler, şeddeliler ile
birlikte **(22)** dir.

Besmele-i şerif'te, bütün harfler, Lâtin alfabesine göre yazıldığında, **(24)** tür.

Besmele-i şerif'te, harf cinslerinden,

(1) adet **(be)**

(1) adet **(sin)**

(3) adet **(mim)**

(3) adet **(elif)**

(4) adet **(lâm)**

(1) adet **(he)**

(2) adet **(rı)**

(2) adet **(ha)** vardır ki toplam, **(8)** cins'dir. Adet olarak toplarsak. **(1+1+3+3+4+1+2+2=17)** dir.

Besmele-i şerif'te,ki "hareke" değerleride şöyledir.

(3) adet **(nokta)**

(2) adet **(uzatma)**

(2) adet **(cezim)**

(3) adet **(şedde)**

(5) adet **(esire)** olmak üzere **(5)** hareke vardır.

Toplam olarak. **(3+2+2+3+5=15)** tir. Çıkan toplam sayıların hepsini topladığımız da, şöyle bir sonuca ulaşırız.

(13+18+19+22+24+8+17+5+15=141) çıkan neticeye gene şaşırılmamak elde değildir. Nereden bakılsa **(14)** olan Nûr'u Muhammediyye'nin her mertebeye de **(1)** tek olduğudur. Yukarıda meydana çıkmış olan sayı değerlerinin hepsinin ayrı ayrı her mertebeleri itibari ile izahları vardır yeri olmadığından benimde vaktim sınırlı olduğundan şimdilik genel bir ifade ile yetinip daha fazlasını araştırmacılara bırakalım fazla da başınızı yormamış olalım ve **Besmele-i şerif**'te,ki yolculuğumuza devam edelim.

Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz, **Besmele-i şerif**'in hadislerinde,**(Besmele her kitabın anahtarıdır.)** Diye buyurmuşlardı. Bir anahtarın anahtar olabilmesi genelde **(4)** hususu gerektirmektedir. **(1)** el ile tutma yeri,

(2) dişleri, (3) iki yanlarında olan yivleridir. Gerçi türlü değişik anahtarlar vardır ama aslı yine böyledir. Besmele anahtarının tutma yeri, **(Bismi)** dişleri **(Allah)** ismi, iki tarafındaki yivleride **(Rahmân)** ve **(Rahîm)** isimleridir. Bunları bir bütün halinde elimizde tuttuğumuzda bu âlemde açılmayacak mânâ kitabı ve kapısı kalmaz, bu anahtarıda gerçek mânâda kullanabilecek olan ancak İnsân-ı Kâmilidir.

(Bismillâhirrahmânirrahîm)

(1) Rahman ve rahim olan Allah Teâlânın adıyla (Okumaya başlarım).

Bu cümle-i câmî'den tabii ki, herkez himmeti kadar istifade edecektir. Genel kitaplardaki ifadesi yukarıda icmâ ile bildirilen hâlidir. Özü ve hakikatini anlamaya çalışmak ise büyük bir eğitim mücâhede ve müşâhede işidir.

Kûr'ân, zâttır, Furkan sıfattır, Kûr'ân, okumak zât-ı okumaktır. O nu okumaya başlarken ilk şartı olan **(EUZÛ)** nün diğer bir kakıma (elif) i Ahadiyyet, (Ayn)ı sıfat-göz-görme. **(za)** ise bireysel zâtıma mahsus, demektir. Hâl böyle olunca, (Zâtımla müşahede ettiğim hakikatlerin mertebe-i Ahadiyyete ait olduğunu anladım ve bu anlayıştan düşmekten Ulûhiyyet zâtına sığınırım demek olur. Görüldüğü gibi sığınma cümlesinin başında **(elif)** vardır.

Bu sığınmadan sonra okunmaya başlanan besmelenin başında ise **(b)** vardır. İkisi de birlikte okununca **(EB)** olmaktadır ki, Eba, Aba, Ata, Baba, ced, demektir. Bu mânâ okunacak mânâların cediti, Atası yani kaynağı olması lâzım gelmektedir.

Kûr'ân-ı Kerîm alfebesin başında ki, (elif, be, te,) üç harf, elif başta olmak üzere bütün harflerin ve mânâların da kaynağıdır. Diğer bir mânâ ile (elif) Ulûhiyyet-i, (be) risâleti, (te) ise, abdiyyet-i, yani insân-ı ifade etmektedir.

Zâten bütün hadiseler bu üç makamın çevresinde dolaşıp durmaktadır. Hem baştalar hem de sondadırlar.

(ا) (Elif) (ب) (be) (ت) (te) şekillerde de görüldüğü gibi

(Elif) Ulûhiyyet, bütün haşmetiyle bir âlemden bir âleme uzayıp gitmekte' dir. **(Be) Risâlet** mertebesi ise kucağını açmış o da bütün gücü ile **Ulûhiyyet** mertebesinden akseden bütün tecellilere kucak açmış vaziyette, her an dikkatle beklemektedir. İhtiyacı olan gücü ise altındaki dayanağı olan **nokta**'dan almaktadır. **(Be)** kendisine nakledilen değerli emânetleri **(te)** olan **(ente) (sen)** e aktarmaya hemen başlamıştır. O da kucağını açmış, kendisine benzeyen sadece simgesel noktaları değişen aslında kendinin aynı **(ente) (sen)** olan ümmetine yorulmadan aktarmasıdır. **(ب) (be)** nin **(ت) (te) (Ente)**

(sen) hükmüne dönüşmesi, sadece noktalardan ibarettir. Birinde nokta altta, ve tek tevhid noktasıdır. Diğeri ise üstte benlik noktalarıdır. Benliğin bir tanesi, nefsi benlik, diğeri ise İlâh-î benliktir. İşte kişi kul, bu iki benliğin arasında git, gel yaşamaktadır. Eğitimi tamamlarsa, altı noktalı **(be)** ye, oradan da **(Elif)** e urûc edip aslına dönmek mümkün olacaktır.

Şimdi burada yeri gelmişken (13 ve Hakikat-i İlâhiye) kitabımızdan mevzu ile ilgili bir bölümü ilâve edelim.

Bilindiği gibi Kûr'ân-ı Kerîm "Arap" alfabesinde (ا)

(elif) birinci, **(ب) (be)** ikinci, **(ت) (te)** ise üçüncü

harftir. Her harfin de "Ebced" sayısal bir değeri vardır. Yeri gelince bunları da inceleyeceğiz.

Genelde bütün lisanların ana kaynağı olan alfabeler,

(¹) (**elif**) ile başlamaktadır. Alfabelerdeki (harfler) birer rumuz ve senbollerdir. Her bir sembol (¹) (**elif**)in değişik sûretlerle görünmesinden başka bir şey değildir.

Ayrıca bütün sayılar da (**1**) in kendi içinde birer birer çoğalmasından başka bir şey değildir. İnsân oğlunun bu âlemde kullandığı bütün sayısal ve mânâsal değerlerin ana kaynağı (¹) (**elif**) ve (**1**) den ibarettir ki; zaten o iki asıl da, yani sayılar ve harfler olarak zuhura çıkmalarıdır. Bu iki asılda da, asıl olan noktadır, ve her ikisi de (**12+1=13**) "**on üç**" noktadan meydana gelmiştir. İşte bu sebepten sayılar ve kelimeler arasında mutlak bir bağ vardır.

Harflerin, kelimelerin ve cümlelerin, mânâ yönünden ifadeleri olduğu gibi, rakkamlardan meydana gelen sayıların adet olarak ifadeleri de vardır. Ve bu yoldan gelen sayısal değerler ve kelâmî mânâlar bir birleriyle çok yakından irtibatlıdır, aksi halde âlemde bu mânâ bütünlüğü mümkün olamazdı.

Her iki yönden gelen yani, mânâ ve sayı değerleri bu âlemde müthiş bir uyum içindedir. Zaten aksi düşünülemez, ancak bu oluşum gerçekten incelenmesi gereken çok geniş bir sahadır.

Mânâların zâhir-dış anlaşım-larından, iç-öz anlaşım-larına geçmek için bunların hakikatlerine yönelmemiz gerekmektedir.

İlâhi kuruluşta bunlar zâten sayısal ve mânâsal olarak bir birlerinin içinde mevcutturlar, başka ilâvelere gerek yoktur. Gerekli olan şey mevcud'u hakikatiyle anlamaktır.

Bir mânâ, sayısal değeri ile de anlaşıldığında, işte o

zaman onun gerçek ve derin mânâsı ortaya çıkmış olacaktır.

İlâhi hakikatlere bu yönüyle de bakıldığında, bu gün anladığımızdan çok daha geniş bir ihata ve anlayışla içinde bulunduğumuz hayatın ne derece yüce bir yaşam olduğunu idrak etmemiz zor olmayacaktır.

Ne yazık ki! Bu İlâhi ve gerçek hakikatleri, geçmişte oldukça sınırlı bazı irfan ehli kimseler anlamışlar, inşallah yapılacak araştırmalar ve çalışmalar neticesinde bu anlayış daha çok idrak edilerek yaşam konusu halinde insânlığa biraz daha umut ve huzur katabilecektir.

Günümüzde sayısal değerleri ne kadar çok kullanmakta olduğumuz aşikârdır. Adeta sayısal değerler gerçek kimliğimizi kaplamış durumdadır. (xxxxxx) eşittir, isim vatandaşlık no=su. (xxxxxx) eşittir, isim vergi no=su. (xxxxxx) eşittir, isim telefon no=su. (xxxxxx) eşittir, isim kapı no=su. (xxxxxx) eşittir, isim şifre no=su. Ve diğer şifre olan (xxxxxx) no=lar hayatımızı sarmış vaziyettedirler, ve hepsinin haklı bir verilmiş nedeni vardır. Çünkü onlar şahsa mahsusturlar, böylece gizlilik korunarak şahsa mahsus özellikler şahsa ait kalmış olmaktadır. Bu da birey olma hakkının gereğidir, ve özellikler böylece korunmaktadır. Ancak, bu özellikler gerektiğinde ehil olanlara bildirilir.

Zâhirî yaşantının böyle bir özelliği olduğu gibi, bâtın âleminin de böyle bir özelliği vardır. İşte bu özellikler harflerin ve rakkamların içlerinde bulunan sayısal değerleri ve mânâları itibarıyla hem ifade edilmekte, ve hem de, ehil olmayanlardan perdelenmektedirler.

İmkânımız nispetinde Hakk'ın izin verdiği kadarıyla bu perdeleri inceltmeye ve açmaya çalışacağız. Gayret bizden anlayış ve muvaffakiyet vermesi Hakk'tandır.

Evvelâ şunu kısaca belirtelim ki; (ل) (Elif) in aslı olan (13) yani (bir ve on üç) her harf ve rakkam da mevcuttur, ve onların aslıdır. (Elif) in varlığı bâtında Ahadiyyet, zâhirde ise noktadır.

(Elif) in değişik şekillere bürünerek kıvrılıp hareketlenmesi yeni yeni sembol harfler ve rakkamlar meydana getirerek sayılar ve isimler oluşmakta, her sayı ve isim özelliği itibariyle kendi mânâsını ifade etmekte o mânâda o şeyin veya değer ne olduğunu anlamamıza yardımcı olmaktadır. Böylece (Elif) âlemde ve âlemin bütün ferd ve mânâlarında mevcuttur, (Elif) siz yani (bir ve on üç) süz, yer ve Mânânın olması mümkün değildir.

Âlemlerin aslı olan (Ahadiyyet'ül ayn) bütün âlemlerde her zerrede ve âlemin bütün fertlerinde (ayn'ı) ile mevcuttur. O nun olmadığı bir varlık! Varlık, olamaz. Bir varlığın varlık olabilmesi, O nun o varlıktan tecelli ve zuhur etmesiyle mümkündür.

(Elif) harekesiz olduğu zaman (ل) (Elif) harekeli olduğu zaman (ﻻ) (hemze elif) ismini almaktadır.

(Elif)siz yazı yazmanın (ا ا ا ا ا ا)

veya hesap yapmanın mümkün olmadığı da aşikârdır. O halde kim ne türlü yazı yazarsa ve hesap yaparsa yapsın hepsi (Elif, bir ve on üç) ün konturolu altındadır. **Bu gün isteyen kabul isteyen red eder**, belirli bir süre bu kabul ve redde izin verilmiştir ancak, vakti ma'lûm (bilinen kıyamet vakti) geldiğinde her şey aslına dönecek Hakikat-i muhammed-înin hükmü bütün varlık ve İnsânların üzerinde hükmünü yürütücektir.

Şimdi başka bir yönden bu hakikati ele almağa çalışalım. Bütün dünya dilleri alfabelerinde ittifakla (ا) (Elif) birinci harftir. İleride bu konuyu da inceleyeceğiz.

Vahy'in ilk harfi **elif** tir.

Lâfızda Kûr'ân'ın ilk harfi **elif** tir.

Fatiha Sûresinde, Besmeleden sonra ilk harf **Elif** tir.

Bakara Sûresinin ilk harfide **Elif** tir. Ve diğerleri.....

Bütün bunlarda mutlak hakimiyetin **Elif** yoluyla **Ahadiyyet**'in olduğu açık olarak görülmekte ve bu mânâ kaynakları kendilerinden sonra gelen bütün mânâlara birer zuhur yeri olmaktadır.

Genellikle bütün dünya alfabelerinde yine ittifakla mevcut olan ikinci harf (ب) "be" dir. (ا) (Elif) ile (ب)

(be) yan yana gelince, (اب) "Eb" olur ki; bunun ifade ettiği mânâ Baba, ata, ced, âba, peder, demektir. Bu iki harf harflerin babaları, ataları, cedleri ve pederleridir. Bir bakıma, (ا) (Elif) "Akl-ı kül" (ب) (be) ise "Nefs-i kül" dür.

İkisinin izdivacından bütün harfler ve rakkamlar meydana gelmiştir. (ب) (be) nin altındaki **nokta** (ا)

(Elif) in üstündeki gaybi zuhura gelmiş (13) üncü noktadır ki! Bütün âlemin yükünü o (.) **nokta** çekmektedir, ve

(ب) (be) bütün bu âlemleri kucaklamış çok hassas vaziyettedir. Sağ tarafı "aklı kül" sol tarafı ise "nefsi kül" dür. Hangi taraf ağır basarsa o halin yaşantısı ağırlık kazanır.

Bilindiği gibi (ب) (be) Arapça da (ile, birliktelik, ılsak, bağlamak) mânâlarını ifade etmektedir. İşte böylece, (be) ile, (Elif)te mevcut olan bütün mânâlar kendinden sonraki harflere tenezzül ederek zuhura çıkmaktadırlar ve (be) zâhir ve bâtın âlemlerinin arasında bir mabeyinci yani aracı olmaktadır.

Bilindiği gibi Hz. Âli (r.a.) efendimizden gelen şöyle bir söz vardır.

(İlim bir nokta idi câhiller onu çoğalttılar.)

Bu sözü gerçek mânâsıyla anlayabilmemiz için, evvelâ bahsi geçen câhil kelimesinin neyi ifade ettiğini iyi anlamamız gerekmektedir. Şöyle ki! câhillik genelde iki kısımdır.

Biri, kendine ve Rabb-ı na Ârif olmayan, gaflet ve uyku ile yaşayan, kendine ve Rabb'ı na câhil olan, yani bunlar kendinden âlemden, meçhulde kalmış olan Hakk'ın câhilleri'dir.

Diğeri ise kendine, gerçek nefesine ve Rabb'ı na Ârif hakikatine vasil ve o hakikat üzere yaşayan. Bu yaşam içerisinde bireysel nefs-i varlığını unutmuş, o nun câhil-i olmuş beşeriyet-i kendine meçhul kalmıştır, çünkü; anlamıştır ki: kendi varlığında Hakk'ın varlığından başka bir şey yoktur. Evvelce var (zannettiği) bu nefs-i varlığının zaten hiçbir zaman olmadığını anlamış, böylece beşer-i nefs-i benliğinin câhil-i olmuştur. Bunlar da ikinci kısım, bireysel nefs-i varlıklarının câhilleridir. İşte İlâh-i emânet bu câhil'lere yüklenmiştir.

Birinci kısım Hakk'ın cahilleri, hakikat-i İlâhiyyeden habersiz, nefs ve hevalarından meydana gelen hayal ve vehimleri ile ürettikleri çoğalttıkları ilimleridir. Bu ilimleri de

iki kısımdır, birinci kısmı ne dünyada ne ahirette faydası olmayacak tamamen nefs-i olanlardır. İkinci kısmının bazılarının dünya da faydası olanlar, fakat âhirette hiçbir işe yaramayanlarıdır. İmanları olmadığından dünya da işe yarayanlarından dahi hiçbir istifadeleri olamayacaktır, ve bu bilgiler insân-ı oyalayarak ebedi gaflet ölümüne götürmektedir.

İkinci kısım ise kendine, gerçek nefs-i ne ve Hakk'a **Ârif**, beşeriyet-i ne **câhil** olanların ürettikleri-çoğalttıkları ilimlerdir ki; dünya ve ahiret ebedi olarak geçerli ve insân-a hayat veren bilgilerdir ve her iki dünyanın saadetini temin etmektedirler. İşte bu iki tür câhiller o (.) noktayı artı ve eksi olarak çoğalttılar.

Bilindiği gibi (.) nokta, kalemin kâğıda, yazıya başlamak için ilk değdiği mahal ve o mahalde oluşan işarettir. Kalemin ucunu kâğıda değdirip kaldırdığımız da bu noktayı bâtından zâhire çıkarmış olmaktadır.

Kalemin ucunu çekerek kaydığımızda ise (.) noktanın bâtının da mevcut olan mânâları harf ve rakkam sembolleri ile görüntüye getirerek mânâlara birer elbise giydirerek his ve duyu âleminde ki zuhuruna başlatmış olmaktadır. Böylece kalem ile kâğıdın birleşmesi-izdivacı, Hakikat-i İlâhiyye de mevcut olan muhabbetin zuhura çıkmasına ve bu muhabbetten de Mertebe-i Muhammediyye ilminin doğmasına sebep olmaktadır. Arzulanan, Âriflerin noktadan çoğalttıkları bu ilimdir.

Hz. Âli efendimiz, "bütün kitaplarda ki ilimler, Kûr'ân-da mevcuttur. Kûr'ân in ilmi, Fatiha da mevcuttur. Fatihanın ilmi, Besmele de mevcuttur. Besmelenin ilmi, (ب) (be) de mevcuttur. **Be** nin ilmi de, altında ki noktada dir. İşte o nokta da benim" demıştır. Demek istediği bu anlayıştır. Arap alfabesinde bütün noktalar üstte veya ortada dır, sadece (ب ve ي) **be ve ye** harflerinin noktaları alttadır.

(ب) **Be** nin altındaki nokta bütün âlemin yükünü çekmekte, (ي) **ye** nin altındaki noktalar ise kişilerde mevcut İlâhi ve beşeri benliklerini (yakıyn) haliyle bildirmektedir.

Hız. Âli efendimizin kendisi kendinin (.) nokta olduğunu, Efendimiz (s.a.v.) ise onun (ب) **be** olduğunu ifade etmişlerdir. Bir Hadîs-i şeriflerinde (*ben ilim şehriyim Âli (babuha) onun kapısıdır.*) Diye buyurarak, bu hakikat-i açık olarak ifade etmişlerdir. Bilindiği gibi (باب) "**bab**" (kapı) demektir ve (iki ba) arasında bir (elif) ile ifade edilmektedir. İşte bu "iki ba" iki tarftan elif'in aynasıdır. Zâhir ve bâtın zuhur yeridir. Ve insân-ı Kâmil-in ağızı durumunda dır, ağızı açılınca zuhura gelen (**elif**)tir. Elimizle kapıları açtığımız gibi, "bab" dediğimiz zaman da mânâ âleminin kapılarını açmaktayız. Nasıl ki ev ve benzeri kapılarımızı gereksiz yere açmıyor ve açık bırakmıyor isek, işte böylece mânâ âleminin kapıları olan ağızlarımızı da aynı şekilde çok dikkatli açıp kapatmalıyız çünkü her açıp kapatmamızdan sorumluyuz.

Demek ki; bu hakikat (Âaali)de yani "yüce"de dir. Kim ki; bu yüceliğe erişti işte o kimse (**Medine**) "Medeniyyet şehri" Hakikat-i Muhammediyye ye giriş kapısıdır. Bunların dışında, yani (.) noktalaşmış ve (ب) **be** olmuş kimselerin dışındakilere bu mânâ kapılarının açılması mümkün değildir.

(نقطه) (nokta) kendisi, bir (.) nokta, olduğu halde, görüldüğü gibi bir kelime ile ifade edilmektedir. Lügatlarda birçok ifadeleri vardır. Bazıları şunlardır.

(**Nokta**) Yeri olan, fakat büyüklüğü olmayan'dır.

(Nokta) Üç boyuttan biri kendinde olmayan' dır.

(Nokta) kendisi bir şey ifade etmediği halde, her şeyin kendisi ile ifade edilen, gözle görülebilecek en küçük işaret. diye tanımlanmakta'dır.

Fazla yormamak için Ebced hesabı sayı değerlerini toplu olarak vermek istiyorum o da (164) dür, toplarsak (1+6+4=11) eder ki; o da şüphesiz Hakikat-i Muhammediyye'ye bağlıdır. Bu oluşuma (2) olan (ب) **be** yi de eklersek yine **(13)** tür.

Medine-i Münevvere şehrin de bulunan Hz. Rasûlüllah-ın mübarek kabri şeriflerine en uygun giriş **(1) inci (Bab'üsselâm)** kapısından olmaktadır. Ve **(13) (on üç)** aşamalıdır. Tam karşısında olan **(41) inci cennet'ül baki** kapısına kadar uzanan o korüdor, **(13) (on üç)** mertebeli bir **elif** gibidir. Ve ilk yapılan mescidin**(13)** direği orada'dır.

İzahı (Kelime-i tevhid) isimli kitabımızda vardır bu hususta daha çok bilgi için oraya müracaat edilebilir.

Genel olarak bütün alfabelerin ikinci harfi olan (ب) **be** kayıta yani, yazıda Kûr'ân ın birinci harfi ve insânların "rûhlar" âleminde Rablarına olan ilk cevaplarıdır. Bu hususta Necmeddin-i Kübra, (*Tevilât-ı Necmiyye*)de (ب) **be** harfinin (10) özelliğinden bahsederken şöyle devam etmektedir.

*
* * *

(10) uncusu **(be'ba)** dudakların hareketi ile çıkan bir harftir. **(Be'ba)** nın telâffuz edilmesi için dudaklar açılır başka harflerde böyle olmaz. Bu insân zürriyyetinin ağzının ilk önce **(be'ba)** harfleriyle açıldığındandır.

A'RAF (7/172)

أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا (Elestü birabbiküm kalû "belâ" şehidnâ)

Mealen: **(Ben sizin Rabb'niz değilmiyim?)** dediğinde;

Pekalâ evet Rabb'imizsin, şahidiz) dediler. Ahdinin cevabına **(ب) be** harfiyle **"belâ" evet** "Rabbimizsin, şahidiz" denildi.

İşte bundan dolayı **(ب) be ba** harfi insanlar tarafından ilk konuşulan ve telâffuz edilen harftir. **(ب) be ba** harfiyle insân'ın dudağı açıldı. İçte bu mânâ ve hikmetten dolayı İlâhi hikmet **(ب) be ba** harfini **(ا)** **(Elif)** ten sonra diğer harfler üzerine tercih etti. Onun değerini yükseltti, delilini gösterdi. Onu kitabının anahtarı, kelâmının ve hitabına cevabının başlangıcı kıldı. Hakk Tealâ ve tekaddes hazretleri.

*
* *

"Leb-i derya" bilindiği gibi kara ve denizin birleştiği yerdir. İnsânda ki karşılığı ise ağız, dil ve iki dudaktır. Nasıl ki; deryadan gelen "dalga" İlâhi tecelliler kumsalda son bulup gene oradan geriye gittikleri gibi, insân-ın ağızı da bânından gelen ilâhi "marifet" dalgalarını **(ب) be ba** ile açılan ağız kapısından dil ile zuhura getirmektedir. Tenzili Kûr'ân yazıda **(ب) be ba** ile başlarken **"Nâtık-ı Kûr'ân"**

da hakikat-i ilâhiyye den ihsân edilen hakikatleri “ba” ile açılan “bab” ağız kapısından “fem-i muhsin” (ihsân kapısı) ile muhataplarına ihsân etmektedir.

Ayrıca bir şeye daha dikkat çekmek istiyorum. Genellikle bütün lâtin âlfebelerinde (be) harfi büyük harf olarak (B) böylece sembolize edilmektedir. Bunun da aslı ise yine (13) (on üç) tür. Çünkü bu sembol harf (1) ve (3) rakkamlarının birleşimidir ki; araları az açıldığında (13) bu görüntüye dönüşür ki; bilindiği gibi (on üç) okunur. O halde (B) harfi gizli (Elif) tir ve sayısal değeri (2) dir. (1) zâhirdedir, (2) ise batında (on üç)ün kendidir. İlk zuhur mahalli ve mânâların ihracatçısıdır. *Daha geniş bilgi isteyenler (13 ve Hakikat-i İlâhiye) kitabımıza müracaat edebilirler.*

Bu bölümü burada keserek yolumuza (13) kitabından diğer küçük bir bölümü de alarak yolumuza devam edelim.

(..... وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ)

(Ve Nûhan hedeyna min kabli)

84. “*Daha evvelde Nuh’a da hidayet verdik.*”

Yani Hâdi ismiyle hidayet verdik. Ebced hesabıyla (Hâdi) (5+1+4+1=11) eder ki, bu da Hz. Muhammed-î’lik mertebesidir ki; Hakikatü’l Ahmediyye ise (13) tür, onun

zuhur yeri ise Hz. Muhammed'tir, o halde hidayet kendisine yine **(13)** ten gelmektedir.

Kûr'ân-ı Kerîm A'raf Sûresi (7/64) Âyetinde:

﴿٦٤﴾ فَكَذَّبُوهُ فَانجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِّ

(Kezzebühü fe enceynâhu vellezine meahu filfulki.)

64. **"Bunun üzerine onu yalanladılar. Biz de onu ve onunla beraber gemide olanları kurtardık."**

Burada da görüldüğü gibi ağırlıklı kelime **(fûlk)** tür.

Nuh tufanından kurtuluş, **(فلك)** Fûlk, **(gemi)** ile mümkün olduğu bildirilmiştir. **Fûlk** Ebced hesabı ile **(80+30+20 =130)** eder ki; **(13)** tür. O halde **(gemi)** diye belirtilen (Hakikat-i Muhammediyy yi Ahmediyy ye' dir.

O gün onları gemi şekli ve mânâsıyla hidayet etmiştir. Ayrıca şekil olarak bir göz atarsak, **(elif ve be)** harflerinden meydana geldiğini hemen görürüz.

Îlâhi derya da batmamak için, işte bu **(elif-be)** teknesine binmemiz gerekmektedir. Zaman aynı zamandır ve **(tufan)** her şekliyle devam etmektedir. **Tufan**'ın bittiğini zannetmek gaflettir, ancak her devirde **tufan**'ın mahiyeti değişmektedir. O günlerde **su** tufanı oldu, bu günlerde ise çok daha korkuncu olan ve her yönden ve her şeyle saldıran, **nefs tufan**'ları durmadan bir biri arkasından gelmektedirler. Tek çaresi bir **kâmil insân** bulup onun **(13)** no lu gönül **(fülk)** teknesine binmekle mümkün olacağı aşikârdır.

(Daha evvelce (elif-be) hakikatlerinden bahsetmiş idik)

*
* * *

Söz buraya gelmişken, İsmâil Hakk-ı Bursevinin (Kitabu'n-netice) isimli kitabının birinci cildi sayfa (170-171) den ilgisi bakımından sadeleştirerek birkaç satırı da ruhaniyetlerinden feyz umarak aktarmayı uygun buldum.

Yazıda: Cümle; elif'e, elif de, noktaya bağlıdır.
Hiçbir Sûre yoktur ki; onda kelimeler olmasın.
Ve hiçbir kelime yoktur ki; onda harfler olmasın.
Ve hiçbir harf yoktur ki; onun hakikat-i **elif**'e dönük olmasın.
Ve hiçbir elif yoktur ki: onda **nokta** olmasın.
Elifte; nokta gayb'da olduğundan his gözüyle bakanlar ancak **elif**'i gördüler.

Kelime-i Tevhid'te nokta olmaması sırf nokta olduğundandır. Zira Tevhid, vahdet-i isbattır, vahdet ise ayn-ı noktadır ve Muhammad (s.a.v.) vahdetin tam kemalli zuhur mahallidir. Ve O nun ikincisi ve mertebesinde müşterek olanı yoktur.

Âlem de devr eden Ahadiyyet "elif-i" (vücüb – vacib)
Vahidiyyet "mim-i" (imkân'dır.) Ve bu mim O elif-in

aynasıdır. Ve sûret-i âlem-e sûret-i Âdem kaynak olmuş ve sûret-i Âdemiyyenin dahi en kemalli sûret-i, sûret-i Muhammediyye'den istifade etmesiyle olup, imkân "mim-i" ile Ahadiyyet "elif'i" ni (cem) etmiş-toplamıştır ki; biri cem-i biri fark-ı ve biri zâhiri ve biri mazharı yani zuhur yeridir.

Bu mânâdandır ki; İnsân-ı kâmil cem'ül cem ehlidir ve O nun hicabı - perdesi yine kendisidir. Ve bir şey ki; kendi kendine hicap - perde olmaz. İşte Hakk'a ve İnsân-ı Kâmile göre hicap - perde yoktur. Zira Hakk'ın İnsân-ı Kâmile iltifatı vardır. Ve nâkıs - noksana göre hicap - perde vardır zira a'ma'sı - hakikat-i kendisine münkeşif olmamış - açılmamıştır.

*
* *

Tekrar yolumuza devam etmeye çalışalım. Yukarıda Besmele-i Şerifin dört kelime üzere olduğunu yazmıştık. Birincisi **(Bismi) (12)** hakikat-i Muhammedî'nin ismidir.

(بِسْمِ) **(Bismi)** daha evvelce, Elif ile, Besmele'nin (Be) si ve noktası üzerinde durmuştuk sıra **(س) (sin)** harfine geldi bir miktarda onu incelemeye çalışalım. Görüldüğü gibi bu harfin baş tarafında, üç dişli, yukarıya doğru uzantısı, arkasında da bir kucaklama alanı vardır. Ayrıca alfabede ki, sırası da **(12)** dir, gene şaşırılmamak elde değildir. Allah'ın indinde ki, **İslâm** dininde baştaki **(١)**

(Elif) "Ahadiyyet-i" (س) (sin) İnsân-ı Kâmil-i, ifade etmektedir. Ve bu hakikat **(Yâ'sîn)** ismiyle Kûr'ân-ı Kerîm'de sırada (36) nüzülde (41) inci sırada dır. Toplarsak (36+41=77) gene toplarsak (7+7=14) olmaktadır, bilindiği gibi her mertebede bulunan Nûr-u Muhammedî'dir. Ebced

sayı değeri (60) (6) dır, (6) cihetten tecellisi vardır. Şimdi gelelim **(sin)** harfinin özel-liklerine.

Yukarıda bu harfin şeklinde de görüldüğü gibi yukarıya doğru uzanan üç dişli uzantısı vardır demiştik. Bu üç uzantı İnsân oğlunun seyru sülûğunda takib etmesi gereken üç **seferidir.**

Birincisi: Hakk'tan halka, olan fitri, seferidir.

İkincisi: Halktan Hakk'a, olan irâdî, seferidir.

Üçüncüsü: İse tekrar, Hakk'tan halka, Hakk ile, olan seferidir.

Yeri gelmişken faydalı olur düşüncesiyle, mezu'u ile ilgili olan, daha evvelce bu fakirin Osmanlıca'dan çevirisini yaptığı, Muhyiddîn-i Arabî (Hz.) ne ait olan,

"L Ü B B – Ü L L Ü ' B V E S I R R – Ü S S I R R I"

"ÖZÜN ÖZÜ" VE "SIRRIN SIRRI"

isimli kitaptan " S E F E R L E R F A S L I " bölümünü de ilâve etmeyi uygun gördüm, İnşallah faydalı olur.

S E F E R L E R F A S L I

Şimdi, bilinmesi lâzım gelen bir şey daha var... Ki o da, irfan sahibinin başlangıcını ve dönüş yerini bilmesi, nefsine ve rabbine arif olarak, kendisinin nereden gelip nereye gittiğini idrak etmesidir. Bu da aşağıda anlatılacak üç sefere bağlıdır... Mümkün olduğunca bunları da anlatacağız.

Bilmiş olun ki, buradaki seferin mânâsı, mânevî yolculuk demektir ve bu yolculuğa hakikat nazarıyla bakıldığında, sonsuz olarak görülür... Ancak anlatılacak bu üç sefer hepsini toplamıştır.

Kişi bu üç seferi tamamlamadıkça, nefesine ve rabbine arif, kâmil ve mükemmel olamaz.

BİRİNCİ SEFER

Malûm ola ki, her insanın Zât-ı İlâhîde bir hakikati vardır. Hak teâlâ o hakikatin (özelliğın) his ve şehâdet âlemine gelmesini ve zuhurunu dilediğinde, ilk şeklini "*aklı kül*"de çizer, ki orası "*ilâhi ilim*"dir, "*ilâhi ayna*"dır.

O şekil Hakkın dilediğı kadar orada kalıp terbiye olduktan sonra *nefs-i külliye*, oradan *arşa*, sonra *kürsiye* geçer; oradan sonra *semaları* tabaka tabaka geçer ve *aya* gelir...

Buradan ateş küresine, hava küresine, suya ve toprağa geçer. Daha sonra maden, nebat, hayvan, melek, cin ve insana gelir.

"*Mertebe-i insân*"a gelene kadar geçtiğı yerlerin her birinde hayli güçlüklerle karşılaşır. Kâh yükselir, kâh alçalır, türlü fitne ve kötü ahlâklar insâna gelip karar kıldığında "*yarım daire*" tamam olur... İşte burada "*esfeli safili*"ne gelmiş olur. Aynı zamanda burası "*aklı kül*" ve "*âlâyı illîyi*"nin idrakının da başladığı mertebedir!.. Ki akli kül yukarıda anlatıldı...

Nitekim bu durum Kûr'ânı Kerîym *Tin Sûresi* 95. *Sûre* 4-5. *Âyette*;

"lekad halaknel insâne fiy ahseni takviymin sümme redednahü esfele safiliyne"

"İnsân-ı en güzel şekilde halk ettik sonra aşağıların aşağısına reddettik."

İşte insana gelinceye kadar devam eden bu sefere **birinci sefer** denir.

Eğer kişi, bu mertebede kalır, mertebe-i insân'ın, kendinin, başlangıcına ve sonuna arif olamazsa, ceme

eremezse, bu hale "Fark kablel cem" yani "cemden önceki fark" denir...

"ettefrikatü bilâ cem'in işrakun"

"**Cemsiz fark şirktir**" İfadesiyle anlatılmak istenen daire burasıdır.

Kur'anı Kerim A'raf Sûresi 7. Sûre 179. Âyette;

"kel en'ami bel hüm edallü"

"Sürüler gibidirler, belki daha da şaşkındır lar!"..

Aslına erip hakikatini bilemeyenler yukarıdaki Âyeti kerîme'de belirtilen şaşkınlık içinde sürüler gibi haşrolurlar.

İ K İ N C İ S E F E R

Bu ikinci sefere terbiye ve "*müşahede seferi*" denir.

Bu seferde *bir mürşid-i kâmilin eteğine yapışıp "akl-ı küll'e uçmak* şeklinde manevi bir yolculuk yapmak gerekir. Buna, "*Hakikat-i Muhammedi*"ye ulaşmak da denir. Pirlerin himmeti ve gayreti ile "Hakikat-ı Muhammediye"ye vasil olması gerekir... Ki bu "*vuslat-ı has*"tır!..

Birinci seferin sonuna yani "sûreti insân"a gelinceye kadar, geçtiği her mertebeden "renk", "ahlâk" ve "sıfat" almakla "SÜRÜLER" derekesine inmişti. İşte bu mertebede bir mürşid-i kâmile ihtiyaç vardır. Bir mürşid-i kâmil bulunursa, söylediklerine tabi olup itaat etmekle kötü ahlâkların hepsini terk edip, evvelki hâli gibi temiz ve RENKSİZ olur!.. Ve böyle olmadıkça "akl-ı küll'e dönmek mümkün olmaz!..

Ehlullah katında yetişkinlik, sâlik için bulûğa yani "akl-ı küll'e erip, reşid olmakla olur. Velâyet mertebesi de budur.

Beyt :

**Delile erenler buluğa ererler,
Delili olmayanlar temizlenemezler!.**

Salik "AKL-I KÜL"e vasıl olunca, buluğa ermiş ve yetişmiş olur. Bu hâle "*Hakikat-ı Muhammediye*" derler.

Hadîs-i şerifte:

"Evvelüma halakallahi akli"

"Allah önce aklımı halketti buyrulur," ki işte bu haldir. Salik bu makamda **"RENKSİZ"** olur ve **"VAHDETİ"** bulur!..

Beyt :

**Çünkü renksiz rengi bağladı,
Mûsâ, Mûsâ ile cenge daldı.
Çünkü renksiz istikrarla dağılır,
Mûsâ ve Firavn adâlet dağıtır.**

Bu makamda sâlik'in aklı, "*akl-ı kül*", nefsi, "*nefs-i kül*", ruhu da, "*RUH-U MUKADDES*" olur.

Bu makama "*Cemül ba'del fark*" yani "farktan sonra cem" yani farklar görmenin tek görmeye dönüşmesi denir.

Burası Hakka meczub olanların makamıdır. "*Hayret*", "*heyhat*", "*birlik*" makamı da derler.

Çok kimse bu makamda hâlini kaybeder ve ayağı kayar. Sâlik bu makamda kalır, ileriye geçmeye çalışmazsa kemâle eremez, irşad edemez: "HAK"ta kalır, halka dönemez!. Aslında bu gâyet zevkli bir makamdır... "*Allah'da*" ve "*Allah'la seyir*" hâlidir.

Varlığının katresini deryaya bırakıp başsız ve ayaksız olur!.. Ne âlemden ne de Âdem'den haberi vardır!.. Herhangi bir şeyden *zühd yoluyla kaçınmaz*... Şeriatın emirleriyle dahi kayıd altına giremez!.

"Fenâ Fillâh" yani "Allah'da yok olma" denilen bu makamı dahi bırakıp geçmek ve terakki ederek "bekâ billâh" denilen "Allah'la bâki olmak" mertebesine ermek gerekir.

ÜÇÜNCÜ SEFER

Bu üçüncü sefer "*Seyr-i anillâh*" yani "*Allah'dan sefer*"dir ve "*Bakabillâh*"dır. Cemden sonra farka gelmedir... İrşad için, *cem mertebesinden manevi bir inişle fark âlemine gelip, beşeriyet örtüsüyle örtünüp, halk arasına karışmaktır.*

Nitekim hazreti Risalet'in ağzından
Kur'anı Kerim *Kehf Sûresi 18. Sûre 110. Âyette;*
denilmektedir.

**innemâ ene beşerün mislüküm
"Ben de sizin gibi beşerim..."**

Bu makamda yemek, içmek, uyumak, evlenmek vardır. Ancak ne ifrat ne de tefrit olmalıdır; tam istikamet ve itidale riayet edilir...

Beyt:

**Ne ifrat ne tefrit ola onda,
Doğru yol odur bu meydanda.**

Bu mertebeye eren adalet, iffet, istikâmet üzere olup; şariat hükümlerine de tamâmen bağlıdır... Ancak farzların dışında türlü türlü namaz ve oruçlarla da kayıtlanmaz!..

Hem kesret âleminde hem de vahdet âleminde "salâtü daimûn" yani "daimi NAMAZ", içinde olup; zâhiri halkla, bâtını Hakla'dır!.

Bu zâtı anlamak gayet zordur...

Halk, zâhirden kimin ibadeti, zühdü, takvası çöksa onu büyük görüp, kemâl ehli zanneder!..Halbuki kâmilin kemâli ise, bu zâhir duygu gözü ile görünmez... O kemâli görmek için Hakkânî bir göz gerektir!.. Kâmil olanı ancak kâmil olan görür ve bilir.

Bu daire "fark ba'del cem" dairesidir... Yani Cem'den sonra fark hâlidir.

Hazreti Ali Kerremallahu veche şöyle buyurmuştur:
"Cem hasıl olmadan farkta kalış, şirkettir: Cemde kalıp farka gelmeyiş ise, zındıklık... Cem ile farkın beraberliği ise, tevhiddir."

Anlatılan üç makâm bunun mânâsıdır, daha fazla izaha gerek yok. Kâmil'in bu makâma inışı terakkî ve yükseliştir. Bu makâma gelince nefsin ve rütbesine Ârif olup, kendini bir itikadla kayıtlamaz demek olur... Allah daha iyisini bilir.

Ve yine Hazreti Şeyh Mühyiddin Arabi buyurur ki:
"Arif hiç kimseyi beslediği itikad dolayısıyla kınamaz; bir kimseyi, rabbisi hakkında beslediği itikadından dolayı red ve inkar eylemez... Cümle itikadları toplamış bir göz gibidir."

Yani Hakikate vâkıf ve aslından haberdar olduğu için... Ârif öyle toplayıcı bir gözle Ârif olmuştur, ki o göz bütün görüşleri benliğinde toplamıştır... İtikadlardan her itikadın hakikatten gelen bir aslı vardır, ki mutlak göz bunu görür!.. Bir mutlak yoktur ki onun kayıtlı bir yüzü olmasın... Neye ibadet edilirse edilsin, hakikatte o ibadet, vücûdu mutlak'adır! İbadet ve itikad eden bilse de bilmesede bu böyledir.

Şeyh Fahreddini İrâkî hazretleri buyurur ki:

"Hak teâlâ kendini bütün eşyanın aynı eyledi, ki,

*kendinden gayrına ibadet ve muhabbet edilmesin!.
İlâhi gayret bunu gerektirdi."*

Beyt :

**Gayreti, gayri komadı anın,
Şüphesiz O, aynı oldu eşyanın.
Hak diledi ki eşyayı yarata;
Özünden gayrı komadı orada!..
Ki âlemde tapanlar Ona tapa,
Ki her yüzden görünen; halk kapa!
Ki insân güzel ahlâka kapılır,
Ve dar gönüller onunla yapılır.**

Kûr'ânı Kerîm *İsra Sûresi 17. Sûre 23. Âyette;*
şöyle buyrulur:

**"ve kada rabbüke ellâ ta'büdu illâ iyyahü
" Rabbîn hükmetti ki kendisinden başkasına
ibadet etmeyesin!."**

Zaten ibadet, muhabbet, medih, senanın hiç bir
yönden başkasına yapılması mümkün değildir.

Hatta, ibadeti "*sanem*"e yani bir "*PUT*"a. olanın dahi
hakikatte ibadeti "*Samed*"edir... Zira, "*sanem*"in varlığı,
"*Samed*"dendir.

Bütün varlığın, Allah'ın varlığı olduğunu bilene bu
durum malûmdur.

İşte ârif bu mânâyâ vakıf olunca ne kendinin
mukayyed bir itikadı olur, ve ne de başkalannın itikadına
duhul eder, ya da inkâra gider!.

Zirâ herşey emirlere bağlı olup, emir ve irâdenin
dışında bir şey olmadığını anlamış oldu.

"İlâ mevcuda illa HU" yani "*mevcudat O'dur*"!..

Ve yine ârif, her kişinin mazhar olduğu isim tecellisi itibariyle itikad ve hallerini adabı ile yerli yerinde gördü.

Beyt :

**Bir zerre yerinden kayıp oynasa,
Âlem harab olurdu baştan ayağa!..**

Ârife şu Âyeti Kerîme'nin mânâsı da âşikâr olur:
Kûr'ânı Keriym *Bakara Sûresi 2. Sûre 115. Âyette;*
feeynemâ tüvellû fesemme vechullahi

"Hangi yöne dönerseniz Allah'ın vechini görürsünüz!"

Çünkü aslında tek bir yüz vardır zaten... Yönler, varlığına nisbetle izafîdir...

Kûr'ânı Keriym *Rahmân Sûresi 55. Sûre 29. Âyette;*
külle yevmin hüve fiy şe'nin
"O her an yeni bir şandadır..".

Düsturunca, mertebeler ve makamlar vardır... Her makamda bir oluş ve her mertebede ayrı bir yüz gösterir... Her yüzde ayrı bir güzellik; her güzellikte ayrı bir aşk; her aşkta ayrı bir gamze; her gamzede türlü işve; her işvede türlü oyun; her oyunda türlü naz; ve her yerde de türlü avaze gösterir... Onun için aşık kararsız, tutkun, divâne olur... Türlü, türlü hallere ve sevdalara uğrar, kâh kabz ve celâl mazharı, kâh bast, zevk, şevk, ve safay-ı cemâl mazharı olur... Kâh nazla, kâh niyazla sıfatlanmış olur. Değişik değişik işve ve nazlarla daima aşk halinde, cilve, şive gösterir ve bunların hiçbirisin! Ârif reddetmez... Hal böyle olunca, aşık kendini nasıl belirli bir itikad ve hal ile kayıtlasın...

Sevgili, hangi yönden hangi sıfat, hangi libas ve şive ile kendini arzedip cilvekar olsa, gaflet etmeyip; kendini bir yüz ile, bir yön ile kayıtlamaz!.. Ve her yüzden O'nu müşahede eder!..

Tek yüze bağlanıp, kayıtlı olanları dahi mazur görür...

Görüş dairesi geniştir; bilir ki, kayıtlanmak dahi "İlahî şüunat"tan biri, "esmâ"dan bir ismin lüzümlülüğü icabıdır.

Nitekim Kûr'ân'da Hazreti Rabbil izze Hud aleyhisselâmın ağzından bu gerçeği şöyle nakletmiştir:

*Kûr'ânı Keriym **Rahmân Sûresi 11. Sûre 56. Âyette;**
"ma min dabbetin illâ hüve ahızün binasıyetiha
inne rabbiy ala sıratın müstakiymin"*

"Yeryüzünde hareket halinde olan bir varlık yoktur ki Rabbim onun alından tutmuş olmasın!.. Muhakkak rabbim sırat-ı müstakimdedir..."

İtikadlar dahi böyledir... Bir şahsın itikadı, diğer bir şahsın itikadına göre eğri görünürse dahi, o şahsın zatında mazhar olduğu ismi itibarına göre, onun "sıratı müstakimi" odur... Meselâ, yayın doğruluğu, eğriliğindedir!.

Dalalet, "Mudil" ismine göre doğrudur!.. "Hâdi" ismine göre eğri görünse bile, yine de kendi özelliği yönünden doğrudur...

İşte arif, bu mânâya vakıf olduğundan, kimsenin dinine karışmaz!..

Ancak, akla bu makamda bir sual gelebilir, ki bu suale, kader sırrına vukufu olmayan cevap vermekten acizdir: ehli ise bilir...

Sual şudur...

Cümle ibadetler ve diğer haller İlâhi isimlerin gereği olduğuna, kulun bunlarda bir seçeneği olmadığına göre; herkes bulunduğu hal üzere mecbur durumdadır. Bu da zorlama olur... Zorlama ise zulümdür?..

Cevabı şöyledir...
Bu sual tahkik edilip incelenirse hakikatte iki asla dayandığı görülür...

Birincisi şudur: Mahiyetler önceden yapılmış değildir.

İkincisi de şudur: İlim, malûma tabidir.

Bu iki asla vukuf hasıl olunca, imkân dahilinde kader sırrını anlamak mümkün olur...Beyan edilen bu iki aslı iyice anlamak icab eder... Bunlar iyice anlaşılınca, Allah'ın yardımı ile, kader sırrını kısmen de olsa anlamak mümkün olur... Çünkü bu iki asıl bu mevzuda anahtar mevkiinde dir...

Yukarıdaki iki aslın birinden "*mahiyetler*" diye sözedildi... "Mahiyet" sözünün ifadesi, cümle eşyanın "İlahî ilim"deki sûretleridir... Henüz ilim halinde olup, zuhura gelmemiştir. İşte cümle eşyanın, henüz zuhura gelmeyip, "*İlâhî ilim*"deki sûretleri "*mahiyet*"lerdir... "Mahiyet"lerin diğer bir adı da "*ayan-ı sabite*"dir...

Hakkın ilmi "Zât"ının aynıdır... "İnsân-ı Kâmil" için de bu hâl böyledir... Ve bu itibarla *ilim, Zât'ın aynasıdır*.

O mahiyetlere Cenâbı Huda'dan feyz, yine onların Zâtında olan istidad ve kabiliyetlerine göre zuhur eder...İtikad ve diğer haller de böyledir; "isyan ve küfür", "imân ve itaat", istidad ve kabiliyetine göre ezelde ne talep etmiş ise o şey ona feyz olarak verilmiştir.

Meselâ, buğdayın istidadı gene buğday; arpanın istidadı arpa; darının ki de darıdır... Diğer şeyler de buna göre kıyas edile... Eğer arpanın dili olsa da ekiciye itiraz edip, beni niçin buğday yapmadın dese, ekicin cevabı "*senin istidadın buydu*" olur... Ayrıca arpa tohumundan buğday ummak ahmaklık olur!..

Bu izahlara göre, her nesnenin mahiyeti ve ayarı sabitesi ezelde, Allahu Teâlânın ilminde ne hâl ve hususiyet üzerine bulundu ise, ve hangi ismin mazhariyetine düştü ise, zuhura geldiğinde de her birisi kendisinin ezeldeki sıfatı ile aşikar olur... İlm-i İlâhînin onda bir tesiri yoktur.

Kûr'ânı Keriym *Naziat Sûresi 79. Sûre 5. Âyette;*

fel müdebbirati emren

"İşleri yerli yerince yapıcılarıdır..."

Hükmüne göre, Ârif olanlar bu sırra vakıftırlar. Haddi zatında bilinen şey ne haâ üzere ise, "ilm-i ilâhi" o vecih üzerine alâkalı olur... Hangi ismin ve sıfatın mazharı ise, zuhuru öylece gerekir... Ve öyle de zuhur eder... İşte, "*İlim malüma tabidir*" demekten maksat budur.

"Kaza" demek, bütün eşya "ilm-i ilâhi"de ne şekil ve ne hâl ile takdir olunmuşsa, toplu olarak o şekil ve hâlde hüküm olunmuştur, demektir.

"Kader" demekse, her varlığın, istidadı gereğince, *sonradan olacak tafsil üzere yavaş yavaş his ve şehadet* aleminde zuhur etmesidir... Yani zamanı geldikçe o şey istidadı gereğince zuhur eder, demektir.

Soru :

Buraya kadar yapılan izahlardan anlaşıldı ki, kişinin bütün halleri, gerek imân ve itikad, gerek küfür, gerek hayr ve şerrin ne zamanda, nasıl zuhur edeceği, o şeyin istidadı ve kabiliyetine göre, lisân-ı hâl ile Hak'tan talep etmesine göre imiş... Hepsi, istidad ve zatî kaabiliyetlerine göreymiş... Hatta sözlerimiz dahil, Hakkın yarattığı ve yaptığı imiş... Halbuki *istidadı dahi veren Hak'tır!*.. Bu da cebir olmuyor mu?

Cevab :

Cümle tahkik ehli katında, istidad yapılmış ve

yaratılmış değildir. Zira "mahiyet" yapılmış olamaz. O mahiyetin istidadı, kaabiliyeti ve bütün halleri de yapılmış olmaması gerekir.

"Mahiyet" ilmin sûretlerine derler ki henüz onda, yapma ve yaratma yoktur... Herkesin "ayan-ı sabite"si neyi gerektiriyorsa, onu yapmaya mecburdur; kader sırrı böyle gerektirmiştir.

Her şey, istidada bağlı olduğunu bilir, kendisinin mahiyeti, "ayan-ı sabite"si ve istidadı ne yönde ise, ona muhalefet edemez ve ondan geçici olamaz. Kendisinde, zamanı geldikçe, yavaş yavaş zuhur edeceğini bilse de, bilmesede zuhur eder, edecekler.

O zat kendi istidadının noksan olduğunu anlarsa elem çeker!.. Yine haddizatında hiç cebir yoktur.

Cebir iki kısımdır... Kabule şayan olan ve olmayan... Kabule şayan olan şudur: ilâhi emirlerin cümlesine uyup, yasakları terkettikten sonra, kendisi için bir fiil ve kudret ispat etmeyip, cümlesini Hak'tan bilmek...

Kabule şayan olmayan cebir ise... Kul bütün günahları işler, ne emirleri tutar ve ne de yasaklardan uzaklaşır; kendisinin işlemiş olduğu fesad ve şerri Hakk'a isnad eder... ve bu halinden edeb etmez!.. Kötü olan bu cebirdir... Bu makamda sual ve cevap çöktür, ehline malumdur.

Bir sofiye sormuşlar şu suali:

- "Hakk'a zulüm isnadından nasıl kurtuldun?.." O da şu cevabı vermiş:

- **"Mülkünde kendinden başka bir varlık koymadım... Cümle mülk O'nun olduğuna göre, zulüm kime ve nasıl olur?.. Mülkünü dilediği gibi kullanır!.."**

Bu mevzuda söylenenler kafidir.

Enes bin Mâlik, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinin kapısında hizmet ederdi. Rivayet olunur ki:

"On sene gece - gündüz yanlarından ayrılmadan hizmet ettim... Yaptığım işler için, bir kere bana, niçin yaptın veya niçin yapmadın, demedi," dedi.

Hazreti Resûlün, hareketleri, kader sırrına kemâliyle vukufu dolayısıyla böyle oluyordu.

Hazreti Şeyhî Ekber, "Nefahat" adlı kitabında der ki:
["*Hak teâlâ peygamberlerinden, yaptıkları davet zamanında bazı esrarı gizlemiştir... Bunlardan biri de kader sırrıdır. Zira istidadı küfre ve kötülüğe meyyal olana davetin faydası olmayacağına vukuf hasıl olunca, davet emrinden aciz ve kararsız kalır. Davet emri tamam olup da, kafir, münafık, mümin ve salihler belli olduktan sonra bu sırrı bildirmiştir.*"]

"Arif, bütün itikadları câmi olan bir halde duracak dursa yine korku vardır. İtikadını, idrakini, bu mertebeye yüksetmişken dahi bunun her itikadı "mukayyed rabbe" olabilir... O kimse tahayyül eder ki, mutlak rabbi iledir, halbuki ise kendi zannıyladır!.."]

Yani, kendi tasavvurunda var ettiği rabbi iledir; "rabbi mutlak" ile değildir!.. Rabb-i mutlak "rabb-ül erbab"dır, yani rabların rabbidir...

O Ârif, herşeyin aslını anladığında, kayıtsızlığa geçip "gayri"yi bıraktığında; şartlanma ve kayıtlanmadan bu derece kurtulmuş iken dahi, yine de mukayyed bir rabbe ibadet haline düşme korkusu bulunur; zira bu defa da "kayıtsızlıkla" kayıtlanmış olabilir ki, gene de emniyetli sahaya ayak basmış değildir... Ta ki "YAKİYN" gele...

Kûr'ân-ı Kerîm bu hakikata şu Âyet-i Kerîme ile işaret eder:

Kûr'ânı Kerîm *Hicr Sûresi 15. Sûre 99. Âyette;*

"va'bûd rabbeke hatta ye'tiyekel yakîynü"

"yakîyn gelinceye kadar rabbine ibadet et!.."

***(1)**

"Yakîn" ise Allah'tır!..

***(1)** Faydalı malumat :

Bilinmeli ki, yakîyn ehli, yakîyn halini üçe ayırmıştır:

1 - İlm-el yakîn, hakikata ilm olarak ermektir...

2 - Ayn-el yakîn, hakikati hissederek yaşamaktır...

3 - Hakk-el yakîn ise, Hakikatle tahakkuk etme

hâlinin zuhurudur.

Bir başka izahla da,

1 - kahramanlığı bilmeyi ilm el yakîne,

2 - görmeyi ayn-el yakîne,

3 - kahramanlığı yapmayı da hakkel yakîne

benzetebiliriz...

Marifet dâhi bu uslûb üzere devam eder... Anlıyan anlar...Ancak bu mevzuda bir mukaddimenin beyanı lâzımdır, ki o, bütün hakikatleri toplamış, "ıtlak ve takyid" nasıldır; ve nasıl itikad sahibi olmak gerekir, ki korkudan kurtulup yakînlik gele...

Mukaddime...

Bilinmeli ki o hakikati câmia yani herşeyi câmi olan hakikat, ki ona çok isimle "müsemma" da denir. Bunu Hazreti Şeyh yukarıda anlattı... Bazı Ârifler bunu "aşk" ile de tabir ettiler... Şeyh Irakî ve tabileri gibi... Diğer bazı büyükler de "ezeli kuvvet" ve "ezelî nutk" ile tabir ettiler... Şeyh Muhyiddîn ve Sadreddin Konevî gibi... cümlesinin muradı bir Zât ve bir Hakikattir...

Beyt:

Güzelliğın tek, lakin ibadetler çok çeşit,

Her şeyin O Cemale işareti kesin sabit.

Anlatılan "Hakikat"ın Arabça'da tabiri "Vücut", Türkçe'de "Varlık", Farsça'da "Hestî"dir... Hakikatte ise O hepsinden münezzehtir!.. Ancak anlatmak sadedinde, "vücut", "aşk", "nur", "nefsi rahman", "varlık" da derler... Murad, *bir isim, bir Zâttır*... O da Haktır.

Hak ise "vücudu mutlak"tır. Varlığı "mutlak" olarak tabir edenlerde ise, mutlakdan murad, "takyid"dir. Bu itlak ile takyidin cemindedir. Bunu, herşeyden ve tenzihden mutlak itibar etmişlerdir. Hatta, tenzihden dahi tenzih etmişlerdir... Ve, "hatta" kaydından dahi tenzihi gerekir demişlerdir... Bu iş ancak zevke dayanır...

Bu duruma göre bir Zât mülhaza olunabilir ki, vüs'ati geniş, bütün mertebeleri câmi, hepsine muhit ola... Yani, bu anlatılan *mertebelerin hem aynı ola, hem de cümlesinden münezzehe ola!*..

Bu takdirce, hem "mutlak", hem "câmi", hem "münezzehe" olur.

Itlak hasebiyle, kemâli izzet ile Aziz, istiğna ile Müstağni olup, ona ne naz, ne de niyaz erişir...

İşte bu mânâya işaret eden Âyetler:
Kûr'ânı Kerîm *Â'li İmrân 3. Sûre 97. Âyette;*
"innallahe ğaniyyün anil alemiyne"

"Kesinlikle Allah alemlerden Gani'dir"

Kûr'ânı Kerîm *Saffat 37. Sûre 180. Âyette;*
"sübhone rabbike rabbil 'izzeti 'amma yasıfune"
"Rabbın onların vasıflandırılmalından izzet sahibi ve münezzehtir!.."

Şu da aynı mânâya işaret eden bir hadîs-i şeriftir:
"Kaanallahu velem yekun şey'en meahu!.."
"Allah vardı, onunla beraber hiçbir şey yoktu!.."

Bu makamda ne isim, ne resim, ne övgü, ne sıfat, bulunur... Cümlesinden münezze, herşeyden arınmış, itibar olunur.

Bununla beraber cümle mertebelerde seyreden ve tecelli eden gene kendi olup, her mertebenin aynıdır. Bütün mertebeleri toplayıcı olduğundan, her isim ile isimlenen, her resim ile resimlenen, her övgü ile övülen, her sıfat ile sıfatlanan O'dur...

Bütün mertebelere tenezzül eder, O'nun tenezzülü ise, aynı kemâlidir. Nitekim bu mânâyâ işaret eden Hadîs-i şerif şöyledir:

"Hasta oldum gelip sormadın, aç kaldım beni doyurmadın. .."

Hatta, sıfatlarda, tenezzüllerde ve mertebelerde zıdları kabul eder. Çünkü O'na zıdlığı sözkonusu değildir. Hiç bir sıfat yoktur ki, zıddı ile sıfatlanmış olmasın...Bu mânâyı haslar ve hastan da has olanlar bilir... Âriflere de bu kadar tenbih yeter...

Kûr'ânı Keriym *Hadid* 57. Sûre 3. Âyette;
**hüvel evvelü vel ahırü vez zahirü vel batınü
ve hüve biküllü şey'in aliymün**

"O evvel, ahır, zâhir, bâtındır ve gene O herşeyi bilendir,"

Âyet-i kerimesi dahi yukarıda anlatılan mânâyâ işaret eder.

"*Itlak*" ve "*takyid*"ın ne olduğu imkân dahilinde beyan olundu...

Şimdi bilirsün ki, kayıtsızlık ile kayıt hali dahi bir kayıt olur... Hakk cümle mertebeleri "*Muhit*" ismi ile ihata eder.

Kûr'ânı Kerîym *Bakara* 2. Sûre 115. Âyette;
feeynema tüvellu fesemme vechullahi

**"Ne yana dönerseniz Allah'ın yüzüyle karşı-
laşırnsınız!.."**

***düsturunca, her mertebede yüzü mevcut iken,
sadece bir yüze imân edip, diğer yüzleri inkâr
etmekle Hakk'ı örtmüş olup küfre düşersin!..***

*Eğer müslüman, bütün zuhur yerlerinden bir zuhur
yerinde Hakk'ın varlığını inkâr öderse, şeriat ona
müslüman demez.*

Meselâ puta ibadet eden, ibadetini ona tahsis
ettiğinininden ve onunla kayıtlıktan dolayı küfre
düşmüş olur... Yani diğer yüzleri inkâr etmesinden dolayı...

Beyt :

**Küfrü batıl, mutlak Hakk'ı örtmüştür,
Küfrü Hak, kendini Hakk'la örtmüştür.**

Ey oğul, bu mânâ aşağıda belirtilen Âyetin sırrına
vakıf olana mâlûmdur:

Kûr'ânı Kerîym *İsra Sûresi* 17. Sûre 23. Âyette;
şöyle buyrulur:

**"ve kada rabbüke ellâ ta'büdu illâ iyyahü
" Rabbın hükmetti ki ancak ona ibadet
edile..."**

Beyt :

**Cihanın yücesi, engini sensin.
Yerler ne bilmem, madem varlık sensin!..**

İtlak halinin hakikatına vakıf olana, "Arifibillah",
"Velîyullah", "Ehlullah" derler...

Nitekim bu gibiler için Kûr'ân-ı Kerîm Yunus Sûresi
10.Sûre 62. Âyette;

**"elâ inne evliyaallahi lâ havfün aleyhim ve lâ
hüm yahzenun"
"iyi biliniz ki Allah'ın velilerine korku olmadığı
gibi, mahzunluk da yok!."**

İrfan sahipleri ve veliler bu zümreye dahil olup,
korku ve üzüntüden kurtulmuşlardır... Allahım bizleri bu
hallerle mânen rızıklandır...

Ve yine Hazreti Şeyh Muhyiddin Arabi buyurur:
"Ariflerin nihayeti Rabların rabbıdır. Rabb-ül
erbaba arif olanlar da Allah'a ibadet ederler..."

Muayyen ve "mukayyede ibâdet edenler, kendi
tasavvurlarında peydah ettikleri mabuda itikad ve ibadet
etmiş olurlar. Onlar, kendi düşüncelerinde meydana
getirdikleri farklı rablardır... (ki birininki diğerine uymaz)...

Âyeti düşünelim: Kûr'ânı Kerîm Yûsuf Sûresi 12.
Sûre 39. Âyette;

**yâ sahibeyissicni e-erbabün müteferrikune
hayrün emillâhül vahidül kahharü
" Farklı ilâhlar mı hayırlıdır yoksa tek ve
kahhar Allah mı!?"**

Evet, Vâhid ve Kahhar Allah hayırlıdır!..
Mülkünde kendinden gayri kimse yoktur ki cevab
versin!.. Gene kendisi cevab verir... Hakikaten burada
önemli bir imâ ve işaret vardır...

O Vâhid ve Kahhar olan Allah, bir bendesine
"Kahhar" sıfatı ile tecelli eylese, onun nazrında cümle
şeyler helâk olur!..

Kûr'ân'da bu mânâyâ işaret eden Âyet şudur:
Kûr'ânı Kerîm Kasas Sûresi 28. Sûre 88. Âyette;

"küllü şeyin helikün illâ vechehü"

"O'nun yüzünden başka herşey helâk olucudur!.."

Kûr'ân-ı Kerîm *Rahmân Sûresi 55. Sûre 26-27. Âyette;*

küllü men aleyha fenin ve yebka vechü rabbike zül celâli vel ikrâmi

"Her şey fânî olucudur, ancak rabbın Celâl ve İkrâm sahibinin yüzü bâkî."

Bu gün peşinen ölmek gerek!.. Bu ölüm, *irade ile* olmalıdır!..

Haktan gayri cümle eşyanın helâkini görüp, kendi dahi helâk ve yok olup, tam bir yokluğa girerek, "*fenâ fillâh*"a erer. Hakkın Cemâlinden gayri bir şey kalmaz. Hayli zaman bu yokluk hâliyle kalır... Büyük cezbeye kapılır... Bu halde, ne zaman ve ne de mekân kalır... Ne felek ve ne de melek söz konusu olur... O takdirde sadece Hakk kalmış olur...

İşte bu durumda **VAHÎD** ve **KAHHAR** olan **ALLAH** kendi kendine:

Kûr'ânı Kerîm *Mümin Sûresi 40. Sûre 16. Âyette;*
"limenil mülkül yevme"

"Bu anda mülk kimindir... ? Diye hitap eder..."

Başka cevap verecek kimse olmadığından azametiyle yine kendi kendine cevap verir:

"lillâhi'l vahidi'l kahhar"
"Vahid ve Kahhar Allahındır!.."

Arif tamamıyla tükenip, helâk olup, bitmişken:
Cenâb-ı Hakk kendi varlığından yeni varlık ve hayat

verip; "sibgatullah"a yani "ilâh-î boyaya" boyar, böylece içinde ve dışında bulunan bütün sıfatları değiştir!..

Kûr'ânı Kerîym İbrâhîm Sâresi 14. Sûre 48. Âyette; şöyle buyrulur:

yevme tübeddelül ardu ğayrel ardı ves-semavatü ve berezü lillâhil vâhidil kahhar

"O gün yer başka bir arz ile, semalar da başka semalar üe değişir... Vahid ve Kahhar sıfatıyla Allah meydancı çıkar..."

O Ârife "Hakkani göz", "Hakkanî kulak" ve "Hakkani lisân" verilir!.. Onunla yokluktan varlığa, ayıklığa geldiği zaman bütün eşyada lisansız olarak sual - cevaba başlar...

O tecelli hâlinde, ne ilim, ne marifet, ne şuur vardır; orası "mahv-ı mutlak" yani "mutlak yokluk" hâlidir... "sahv"e geldiğinde, artık anlayışı ve bilişi tamdır!.. Ve yukarıda zikri geçen Âyet-i kerîme'nin mânâsı, hâl içinde açığa çıkar... Ancak dile getirmeye izin yoktur!.. dilsiz ve gönülsüz okurlar!.. Kulaksız duyarlar!..

Bu hâl "İlm-el yakın" değil, onun üstünde "Ayn-el yakın" ve "Hakk-el yakın" halidir.

Ârif, bu mertebeye erişince, "havf ve reca"dan yani "korku ve ümid"den kurtulur... İlham veren O, irşad eden O, hidayete erdiren de O olur!.

Ve yine Hazreti Şeyh buyurur ki:

["Ehli keyfin bütün mezheblere, mülkü, ve makamata karşı tam bir anlayışı, idraki, ihatası vardır... Bunlar gerek ilâh-î, gerekse kevnî olsun hiç bir şeye karşı câhil değildir!.. İlmi tam ve kapsamlıdır... Allahu teâlâ veya zuhurları hakkında ne söylenirse, tam keşif sahibi olarak onu söyleyeni, hangi mertebeden ve ne makamdan aldığını ve söylediğini bilir... Ayrıca, söyleyeni de mazur görür ve yersiz görmez!.. Zira, bilir ki Hakk Teâlâ yersiz bir şey halketmemiştir..."]

Ârifin bu görüşte olması Hak teâlânın bütün esmâsına olan irfanından ileri gelmektedir... bilir ki, bulun mertebe ve makamlar "ilâh-î esmâ"nın icabıdır, ve bütün şeyler İlâh-î İsimlerin zuhur yerleridir... İlâh-î isimlerin mazharlardaki zuhuru, o zuhur yerinin istidat ve kabiliyetine göredir."]

Hak teâlâ o irfan sahibine bütün isimleri toplamayı, lütfetmiştir. Böylece, bütün isimleri câmi, dairesi geniş ve ihatalıdır.

Hazreti Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyururlar ki:

"Evvelü ma utitü cevami-ül kelim..."
"Bana ilk verilen kelimelerin tamamını anlama ve azla çok şey ifadedir."

Bu da cümle özellikleriyle birlikte "esmâ-i ilâhîye"dir, demek istemişlerdir.

O Ârif, peygamberlerin varisidir... "*Hakikati Muhammedîye*"ye vasil olmuştur... Allah'ın iradesiyle sen de bunları anlamaya çalış.

Muhyiddîni A'rabî hazreti yine buyurur ki:
[*"Bir kemâl sahibi "HU" dediğinde, dediği "O" kendisi olur ve izafi kişiliği tamamıyla ortadan kalkmış olur. Şunu anlar ki, bu hâl "manfetullah" sırrındandır, herkes bunu bilmez... Ehlullahdan hiç bir kimse bu hâle işaret dahi etmemiştir... Ya sırrı açma endişesinden, ya korkudan, yada tehlikeli olduğunu düşündüklerinden...*

Zira, bu halde kuldân "tekvinullah" yani "Allah'ın yaratıcılık sıfatı" zâhir olur; yâni "HU" dediği zamanda O olarak!..

Zirâ, bu halde onu kulun lisânından söyleyen

Allahu teâlâdır!.. Buna, "tahtül lâfz" yani gizli ifade denir, ki mânâsı, söyleyende zâhir; gayrıda ise, gizlidir...]

Bu hâlin hakikatini beyan için biraz daha açmak gerek...

Kemâl sahibi "**HU**" dediğinde, o anda kendi varlığını tamamiyle ifna eder...

**"Mutu kablel ente mut!.."
"Ölmeden önce ol!.."**

Hadîs-i şerifi gereğince varlığını yok etmiş olur, ki bu da "*ölüm*" demektir... Bu "*ölüm*" ise *irâde ile olur*...

Zâhiren ve bâtinen varlığından eser kalmayıp, başsız ve ayaksız kendisini "**HU**" deryasına bırakır... Böylece boşulup yok olur!.. Nam ve nişanı kalmaz...

Bu devreden sonra kendisi "**HU**" olur... Çünkü, katre deryaya düştü ve aynı derya oldu... "**Deryay-ı HU**"dan maksad, "deryayı *Vahıdiyet*"tir... "*Îlâh-î aşk*"tır, "*vücûd-u mutlak*"tır ve "*Nur deryası*"dır... "*Birlik âlemi*"dir.

Hazreti Resûlüllah bizleri irşad için dualarında şöyle derlerdi:

**"Allahümmec'alniy nuran!.."
"Allahım beni nur eyle.."**

Zâten nurdu ama bizlere öğretmek için böyle diyordu...

Bilinmeli ki, kendini "**HU**"ya veren "**NUR**" olur...

Beyt :

*Varlığı Hakka verin, varlık Hakkın olsun
hemin...*

*Sen çık aradan, kalan yar ola, olasın
emin...*

Varlığını "**HU**"ya verenin, "**HU**"nun aynı olması acıib midir?..

Bir kimsenin ölüsü tuz gölüne düşse, aynı tuz olur ve temiz olur!

Böylece, iradeye dayanan bir ölümle, kendilerini "**Hu**"nun tuz deryası misâli, varlığına bırakanlar, "**HU**" olup, "**NUR**" olup arınıp temizlenirler... Bu oluş imkânsız mı?!..

"**HU**" demek Türkçede "o kimse" demektir; ancak burada kullanılışı ise, "Allah'ın Zâtı" mânâsıdır. Yâni... Cümle varlık, Hakkın "Ben" kelimesiyle kastedtiğini, varlık dahi "Hakkındır", diye düşünür... Bütün varlığı, kendi de dahil olmak üzere "Zât deryası"na bırakır... Bu halde, Zât'tan başka hiç bir şey kalmaması gerektir...

"**HU**" ismine devam edenlere bilmek gereklidir ki, "**HU**"dan maksad, ifade ettiği müsemmadır... "**HU**" dediği zamanda, ne isim, ne resim, ne zaman, ne mekan, ve ne dahi nişan kalmayıp; Zat-ı "**HU**"da cümle varlığı ve haliyle kendini yok edip, abdin lisanından "**HU**" diyeni "**HU**" olarak bırakması gerekmektedir...

Beyt :

*Evvel ve ahir ne ki var **HU** imiş;
Batın ve Zâhir ne ki var **HU** imiş;*

Anlatılmak istenen mana hasıl olduktan sonra, "**kul**" adı altında, ister "**HU**" desin, ister "**BEN**" desin, ister "**biz**" desin, ister "**onlar**" desin mânâ hep aynıdır; murad "O'nun Zâtı"dır!..

Muhyiddini A'rabi hazretleri şöyle buyurur:

"Anlatılmak istenen bu mânâyâ bir çok Ârifler işaret bile etmemişlerdir; çünkü böyle icab etmiştir."

Akla gelen şudur, ki kul, Hakkı "tekvin" etmiş olur "**HU**" dediği zamanda; arkadan, sözde, halk tekvini gelir.

Bunun hakikati şudur ki... **"HU"** diyen kimse, eğer "mürşid-i kâmil"e yetişip kâmil olmuş değilse, burda hata yapabilir... Yani, sâlik "saki-î hakikat" olan "mürşid-i kâmil" elinden aşk badesini içip, "fenâ fillâh" hasıl olmamışsa, **"HU"** dediği zamanda, *kendi zannı ve tasavvuru, itikadı ve takyidi üzere Hakkı tahayyül ve tasavvur eder* çünkü itlaka ermemiştir!..Ve böylece de kendi tasavvuruna göre *Hakkı sınırlar ve kayd altına alır!*.. Dolayısıyla da **"HU"**yu tekvin ve icad etmiş olur ve bundan sonra da kendi peydah etmiş olduğu halika ibadet etmiş olur...

Gerçi Hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur:
"Ben kulumun indindeki zannı üzereyim..."

Buna göre o zanda da Hakkın bir yüzü vardır, lâkin kulun tekvini ile zannına göre zuhur edip yüz gösterir... Zira hiç bir mukayyed yoktur ki, mukayyed o mutlakın bir yüzü olmaya... Gerçi bu halde de kendini tekvin ve icad eden yine kendisidir; ancak, tekvin kuldaki zannın itikadına göredir... ve bu, **"mukayyed mabud"**dur, mutlak mabud değildir.Bu hali düşünmek lâzım gelir dediği, işte bu haldir, tehlikelidir!

Asıl kemâl odur, ki kul **"HU"** dediğinde; *tamamiyle varlığından soyunup, mahvolup, fenâ bula; "izafi benliği", "ilâh-î benlik"te yok ola!*..

Sonra, bir itikad, zan, kayd tahsisi ile kendini bağlamayıp, yönlerden hususi bir yön ile bağlanmaya... ancak bunlardan sonra, yönlerden hususi bir yön ile bağlanmaya... ancak bunlardan sonra, **"mutlak rabb-ül erbab"**a bağlanmış olur ve ibadete başlar... Aksi halde, *kendi zannında yaratmış olduğu mâbuduna ibadet etmiş olur...*

Kûr'ânı Kerîym Casiye Sûresi 45. Sûre 23. Âyette;
buna işaret eder:

"efereeyte menittehaze ilâhehü hevahü"
"Hevasını ilah edineni gördün mü?.."

Bunu çok iyi düşünmek gerekir...

Mevzu belki biraz uzadı ama olsun her kelimesinde bir hayır vardır. Biz gene **(sin)** de ki, yolculuğumuza devam edelim. **Sin**'in baş tarafında ki üç "makam, mertebe"yi gördükten sonra şimdi, sola doğru uzantısı olan "makam,mekân"a gelelim, görüldüğü gibi bu bölüm oldukça büyük bir sahayı kaplamaktadır. **(س) (sin)** in baştaki üç mertebesi, diğer bir ifade ile, (akl-ı küll)ü, uzantısı ise, (Nefs-i küll)ü ifade etmektedir. İlmi ilâhiyye olan (akl-ı küll) ün, bütün esmâ ve sıfatlarının zuhur ve hayat yeri-sahası (Nefs-i küll) dür. İşte (akl-ı küll) ve (Nefs-i küll) böylece bütün âlemleri ihata etmiş, her yönden içten ve dıştan hâkim olarak sarmıştır. İşte böylece İnsân-ı kâmil, bütün âlemleri, zâhir bâtın olarak bünyesinde toplamış Hakk'ın halifesi olmuş, **(س) (sin)** de onun remzi-işareti olmuştur ve ismi genel olarak, **(يسس)** **(Yâsîn)** "ey sûret-i İlâhiyye üzere mahlûk olarak halkedilmiş insân" demek olmuştur. **(س) (sin)** harfi yazıda, kendisi tek bir harf olmakla beraber, lâfız-sözde, "sin-ye-nun" olmak üzere üç harftir. Sayı değerleri, **(60+10+50=120)** dir, görüldüğü gibi bu yönüyle de Hakikat-i Muhammediyye yi ifade etmektedir. Yukarıda da bahsedildiği gibi, **(Bismi)** de **(12)** hakikat-i Muhammedî'nin ismidir. Buraya kadar **(Bismi)** de ki **(B)** ve **(sin)** harflerinin hakikatlerini görmeye çalıştık, şimdi sıra, **(M)** **(Mim)** harfine geldi.

*Mevzuumuz ile ilgili olduğundan biz gene **(13 ve Hakikat-i İlâhiyye)** isimli kitabımızdan **(م) (mim)** "me" harfi hakkındaki bölümü buraya da aktaralım.*

64

Krokilerini verdiğimiz kitapta da açık olarak görüldüğü gibi genel, asli, öz kaynak alfabelerde **(13) (on üç)** üncü harfin ittifakla **(م) (mim) "me"** olduğunu açık olarak

görmekteyiz. **Böylece (م) (mim) "me" harfiyle ifade edilen (Hakikat-i Muhammediye nin bütün lisânlardaki hakimiyet-i ortaya çıkmış olmaktadır. Ve bütün alfabelerin sırrı, sırrı Muhammedi, şifreleri ise (13) tür. Ve ona bağlıdırlar, hiçbir kelâm yoktur ki (13) (mim) hakikat-i Muhammedinin mutlak kontrolü altında olmasın, ister tasdik, ister inkâr, hükmüyle olsun, hepsine geçici bir müddet tanınmıştır ve o süre bittiği zaman hepsi yani bütün konuşmalar ve yazılanlar Hakikat-i Muhammedi tarafından değerlendirilecektir, dışına çıkılması mümkün değildir.**

Bu harfin sayısal değeri (40) büyük ebced hesabı ile (90) dır, toplarsak $(40+90=130)$ eder ki sıfırı kaldırdığımızda (13) zâten ortada (13) kalır, diğer şekliyle **(mim)** en küçük Ebced hesabıyla **(4)** en büyük Ebced hesabıyla ise **(333)** tür. Toplarsak $(4+3+3+3=13)$ tür. Görüldüğü gibi **(mim)** harfinin için de **iki adet (13)** vardır. Sırası itibarıyla de **(13)** tür, o halde **(mim)** in varlığında **(3 adet 13 vardır.) (Muhammed)** kelimesinde ise **(3 adet mim vardır)** üç-ü üç ile çarptığımızda ise **(3×3=9)** eder ki; **(6)** tısı Hakikat-i Muhammedi-nin **(6)** cihetten zuhuru, **(3)** ü ise, ilmî, aynî, hakkal'yakıyn ilimlerinin zuhur mahalli olduğudur. Ayrıca **(9) "Mûseviyyet"** mertebesidir. Böylece Hakikat-i Muhammedi'nin (Hakikat-i Mûseviyyet)e olan üstünlüğü ve hakimiyetidir.

(Muhammed) kelimesinin tamamı Ebced hesabı ile **(13,9)** ve **(13,2)** sayı değerindedir. Görüldüğü gibi **(13) (9)** dokuz, bir adet on üç tür ki çok açıktır. Ayrıca

(1+3+9=13) eder ki, bu on üç ün birini de dokuz a ilâve edersek **(10)** eder ki bu da "**İseviyyet**" mertebesidir. Böylece Hakikat-i Muhammedinin (Hakikat-i İseviyyet-e) olan üstünlüğü ve hakimiyetidir.

(11) Hazret-i Muhammad.

(12) Hakikat-i Muhammediyye.

(13) Hakikat'ül Ahadiyyet'ül Ahmediyye'dir, bütün mertebelerin sahibi ve zuhur yeridir.

(14) Nûr'u Muhammed'i. Bütün âlemi kaplamıştır.

Yeri gelince tekrar inceliyeceğiz.

Böylece **(م)** **(mim)** harfinin Mertebe-i Muhammediyye yi, (s.a.v.) ve mertebe-i Ahadiyyet-i bünyesinde temsil ettiğini açık olarak görmekteyiz.

Şimdi bir başka hakikate daha göz atmağa çalışalım. Arabî lisânı'nın "emsile" (misaller) kitabında, fâil, mef'ul, "matar" (kök) kelime olarak, ismi zaman, ismi mekân, ismi âlet, diye ifade edilen kelimeler vardır. Bunlar bir fiili, yani işi oluşumu bildirirler.

Fâil ve mef'ul-yani etken ve edilgen, diğer ifadeyle, tesir eden ve edilendir. İsmi zaman, o fiilin yapıldığı zamandır.

İsmi mekân, o fiilin yapıldığı mekân-yerdir.

İsmi âlet, ise o fiilin yapıldığı âlet yani fiilin yapılışı sırasında kullanılan araç ve gereçtir.

Bu âlemlerin başlangıç oluşumları ve süre gelmeleri,"Akl-ı kül" ve "Nefs-i kül-"ün izdivacı yani birlikteliği ile mümkün olmaktadır.

Akl-ı kül Hakikat-i İlâhiyye=fail=tesir eden (âmir.) Nefs-i kül ise Hakikat-i Muhammediyye=Mef'ul=yani tesir edilen (memur) gibidir. Akl-ı kül Ahadiyyet, Hakikat-i ilâhiyye Akl mertebesi etken, Nefs-i kül ise Vahidiyyet, Hakikat-i Muhammediyye mertebesidir.

Vahidiyyet ise kendinden sonraki mertebeye Akl-ı kül

olur, ve kendinden sonraki mertebesi Nefs-i küll olur. Yani bir evvelki mertebe bir mertebeden tecellilerini alıyorken Nefs-i küll, "mef'ul=edilgen" mertebesi hükmünde iken. O tecellileri kendinden sonraki mertebeye aktarıırken, akl-ı küll yani "fâil=etken" mertebesi hükmünde olmaktadır.

Böylece bir evvelki mertebeye göre mef'ul, edilgen tesir alan mertebe olduğu halde bir sonraki mertebeye göre fâil=etken, ve tesir eden bir mertebe olmaktadır. Böyle bir mertebe, bir itibara göre fâil, bir itibara göre de mef'ul olmaktadır.

Alırken mef'ul, verirken fâil-dir.

Küçük bir misâl olması bakımından kısaca belirtelim. Toprak suyu güneşi bünyesine alırken mef'ul yani edilgendir. Daha sonra bütün bitkileri oluştururken de onların etkeni yani fâilidir. Diğer oluşumları da bu yolla kolayca değerlendirebiliriz.

Âlemde ki; bütün oluşumların meydana çıkıp zuhur etmesi için bu beş şeye ihtiyaç vardır. Bunlar da; az yukarıda belirttiğimiz gibi.

- (1) Fâil = etken = tesir eden:
- (2) Mef'ul = edilgen = tesir alan:
- (3) İsmi zaman = fiilin = işin yapıldığı zaman:
- (4) İsmi mekân = fiilin = işin yapıldığı mekân = yer:
- (5) İsmi âlet = fiilin = işin yapıldığı takım = araç = âlet = cihaz; dır.

Bunlardan biri noksan olursa o iş yani fiil ortaya çıkmaz.

Nasıl müthiş bir oluşumdur ki; bunların hepsi Kûr'ân yazısı olan Arabi alfebede(م) (mim) "m" harfiyle

başlamaktadır. (م) (mim) şekli itibariyle, baş tarafı Akl-ı küll-ü, gövdesi ve aşağı doğru olan uzantısı ise Nefs-i küll-ü, ifade etmektedir. Bu bir harf dahi bütün âlemlerin (13) hakikat-i ve mim-i Muhammed-i üzere zuhur ettiğine

şahid olarak yeter de artar bile. (م) (mim) in kendisinde

hem Akl-ı kül hem de Nefs-i kül mevcuttur.

Yeri gelmişken kısaca şunu da ifade etmekte yarar olacaktır, diye düşünüyorum. Arapça lisan aslında iki türdür, birincisi Kûr'ân-ın lisân-ı olan (**İlâh-î Arapça**) diğeri ise beşerin lisân-ı olan (**beşeri Arapça**) dır. Ancak bunların her ikisi de aynı harf sembolleriyle ifade edilmektedir,ki; bizi işte bu yön yanıltmaktadır.

Bu şekilde bakarak İlâhi Arapçayı; beşeri Arapça zannedip tercüme ve yorumlarımızı **beşeri Arapça** yorumlarımız ile ifade etmeye çalıştığımızdan, meal ve tercümelerimiz sadece zâhiren beşer idrâkimizin anladığı kadarını ifade etmiş oluyoruz ki; böylece Kûr'ân-ı Kerim'in İlâhi Arapça metni kendi bâtının da kalmış olmaktadır, ve bizde bu yüzden gerçek mânâda Kûr'ân-ı Kerim'de ki, feyze ulaşamıyoruz. Bunun çaresi **beşeri Arapça'yı** öğrendikten sonra tekrar ehlinden **ilâhi Arapça** tahsilini yapmak gerekmektedir. Bu da gerçek mânâda (**Tevhid ilmi**) evvelâ kendini tanımak ondan sonra da Rabb'ı nı tanımak' la mümkün olabilmektedir. İlâhi Arapça ballı petek, gibi beşeri Arapça mum Peteği gibidir. Zâhiren bir birlerine benzerler fakat tatları çok başkadır, bal Peteği yenir, mum Peteği ise yenmez, sadece bala mekân olur.

Bu kısa ifadeden sonra yolumuza devam edelim.

Arapça lisanında (nakıs-yani noksan) iki harfli kelimeler vardır. Ayrıca (sülâsi mücerret) "üç harfli düzgün" kelimeler ve üzerine bazı harfler ilâveleriyle (ziyade) yani üç harfli kelimelerin fazlası olan kelimeler vardır. (Mezid) yani (4-5-6) harfli ve saire ziyade kelimelerdir. Belirtmek istediğimiz şudur, noksan yani iki harfli kelimelerin dışındaki bütün bablardan gelen (**ismi fâil**) kelimelerde ki bütün (fâiliyyet-tesir) (**13**) (**elif**) e yani (Ahadiyyet)e aittir. Herhangi bir ismi fâil kelimesinin başındaki mevzuuna ait birinci harfin hemen yanında onu **fâil** yapan bir **elif** vardır. Baştaki harf mevzua girişi hemen

yanına yerleşen **(13) (elif)** ise oradaki faliyyet-i ve hakimiyetini ifade etmektedir, ve **elifsiz (fâil)** olmaz.

Ve yine noksan yani iki harfli kelimelerin dışında ki bütün bablardan gelen.

“İsmi mef’ul”
“İsmi zaman”
“İsmi mekân” ve

“İsmi alet” in, bütün bablardan gelen fiil çekimlerinin başlarına . **(م) (mim)** harfi gelmektedir. Şöyle (katlen ve fethan) kelimelerinden iki misal verelim.

“âlet” قَاتِلٌ مَقْتُولٌ قَتَلَ مَقْتَلٌ مَقْتَلٌ
“zaman ve mekân” “mastar” “mef’ul” “fâil”
(öldürücü) da öldürülen (katlen) (maktul) (kâtil)
(miktel) (maktel) (öldürmeklik)(öldürülmüş)(öldürücü)

“mifta” فَاتِحٌ مَفْتُوحٌ فَتَحَ مَفْتَحٌ مَفْتَحٌ
h” “zaman ve mekân” “mastar” “mef’ul” “fail”
açıcı da açılan (fethan) (meftuh) (fatih)
(alet) (meftah) (açmaklık) (açılmış) (açıcı)

Görüldüğü gibi “ismi fail-i” fail yapan (elif) “mef’ul-zaman-mekân-alet”i yapan da (mim) dir. Ve bu âlemde bunların dışında her hangi bir şeyin olması mümkün değildir. Belki bu ifadelerle başınızı biraz ağrıttım, amma mevzuumuza daha iyi nüfuz edebilmemiz için bunların bilinmesinde yarar olacağını düşünüyorum.

Birkaç kelime ilede ayrıca misal verelim.

Mef'uller مُحَمَّدٌ Mahmud=hamdedilmiş.

Fâiller حَامِدٌ Hâmid=hamdedici.

عَارِفٌ Ârif=bilici. İrfan, edici.

مَحْرُوجٌ Mahruc=çıkılmış.

حَارِجٌ Hâric=çıkıcı.

مَعْرُوفٌ Ma'ruf=bilinmiş.

مَسْجِدٌ Mescid=secde edilmiş.

سَاجِدٌ Sacid=secde edici.

عَالِمٌ Âlim=bilici.

مَعْلُومٌ Ma'lum=bilinen.

Bazı istisnalar dışında, görüldüğü gibi bütün (**fâil**) **etken**'ler **elif** ile fail olmakta, bütün (**mef'uller**) **edilgen**'ler de **mim** ile faaliyyet göstermektedirler. O halde bütün oluşumlar **(13)** ten **(13)** e dir. Âlem de netür hal, hareket, tavır olursa olsun **(13)** ün yani Ahadiyyet'in hükmü altında'dır. Bilinse de, bilinmesede, istense de istenmese de,

Pek tabii olduğu gibi, bir fiilin oluşması için bir (fail) yani (etken) bir (mef'ul) yani (edilgen) bir (zaman) yani o fiilin oluştuğu "zaman" yani (tarih) bir (mekân) yani "yer" ve bir de (Alet) yani "ekipman" iş takımları lâzım gelmektedir. Bunların biri olmasa fiil yani her hangi bir iş-oluşum ortaya gelmez. İstinasız bütün âlemlerde ki oluşumlarda bu bağlantılara bağlıdır.

Bunların hepsi de **(م)** (**mim**) ve **(elif)** yani **(13)** e

yani Hakikat-i Muhammediyye ye, bağıdır bunun dışında hiçbir oluşum olamaz, ve olan her bir oluşum **(13)** ün mutlak hakimiyet-i ve kontrolü altındadır. Bu oluşumlardan da mutlaka hikmeti gereği uzun vadede hayır gelir. Fazla yormak istemiyorum ama son bir şeye daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Yine Arapça alfabede **(emri hâzır)** diye bir oluşum vardır, yapılacak fiilin, yapılabilmemesi için verilen emri bildirir. Ve elifle başlamaktadır. Bir işin yapılmasına amir olan hükümdür. Yani her emirle oluşan iş elifle başlamaktadır.

Şunu da son olarak belirteyim ki; Lügatlar da kendi bölümlerinde en çok harf sayısı olan **(م) (mim)** dir.

Hayata kısa süreli zaman içerisinde baktığımızda, nefsimize göre değerlendirdiğimizde, kısa süreli zaman görüşü içerisinde **"kahır"** diye gördüğümüz oluşumların daha geniş zamanda bakıldığında ne kadar lütuf olduğunu anlamış oluruz. Amentü'nün şartlarından olan **(hayrihi ve serrihi)** minallahî teâlâ; anlayışı kısa süreli bakış içindir. Geniş mânâ da bakış ise, **(hayrihi ve hayrihi)** minallahî teâlâ'dır. yani **(hayır ve hayır)** Allah'tandır hükmünü Evliyaullah bildirmişler' dir. hakikat mertebesinde zâten Hakk'a şer isnadı yapılamaz.

Toparlarsak, bütün âlemde, ister inançlı, ister inançsız, ister kâfir, ister ateşperest, ister mûsevi, ister yahudî, ister beni israil, ister hristiyan, ister iseví, ister nasranî, ister ataist, ister budist, ister taoist, ister kominist, ister meteryalist, ister ne ist olursa olsun hiç

birisi muaf olmamak üzere, hepsi mutlak surette **(م)**

(mim) ve **(13)** ün mutlak hükmü ve hakimiyeti altındadır. Bunun dışında her hangi bir şey tasavvur etmek,

yani **(م) (mim)** hakikat-i Muhammed-i ve **(13) on üç**

Hakikat-i İlâhiyyenin dışında bir oluşum düşünmek mümkün değildir. Eğer öyle bir şey mümkün olsa idi, o zaman

oranın başka bir İlâh'ın hükmü altında olduğunu düşünmemiz lâzım gelirdi'ki; buda Hakk'ın acziyetidir, böyle bir şey de tasavvur dahi edilemez. Hadiselere sadece bu yönüyle bakmış olsak bile **(13)** ün bütün âlemler üzerinde ki, hakimiyet'i-nin, mutlak olduğunu anlamamız zor olmayacaktır, ve başka izahlara da gerek kalmıyacağı aşıkârdır.

O halde yaşanan ve görülen hadiseler de nefsimize göre bazı yanlışlıklar görüyor isek de bu bizim kısır nefsi görüşümüzdendir. Bu dünya imtihan dünyasıdır. İşlerin başına değil, sonuna itibar edilmesi lâzım gelmektedir. Eğer bazı kimseler, guruplar ve milletler, cüz-i ve nefsi benlikleri ile kendilerinin dünyanın hakimi olduklarını zannediyorlar ise de çok yanılmaktadırlar. Geçici dünya varlıkları ile diğer insânları hükümleri altlarına almaya çalışarak yaptıkları zulümlerin bir aşama sonrası başlarına ne gibi çaresiz dertler açtıklarını anlayacaklardır. Bundan

kurtulmanın tek yolu **(م)** **(mim)** Hakikat-i Muhammed-i ve

(13) Hakikat-i ilâhiyye'nin hükümlerine uymakla mümkün olacağı kesindir. Bu âlem de Allah'ın indinde-yanında tek din başlangıçtan nihayete kadar **(İslâm)** dini'dir. Şunu ifade etmekte çok yararlı olacağı kanaatiyle belirtelim ki; bu dünya da semâvi dinler, diye çoğul bir oluşum yoktur bunlar sonradan sun-i olarak icad edilmiştir, başlangıçtan sona kadar sadece **(İslâm)** dini vardır, diğer dinler diye ifade edilenler **(İslâm)** dininin, **(meratibi ilâhi)** İlâhi mertebeleri olan yaşam seyr-i dirler.

İbrâhim dini, Musâ dini, İsâ dini, Muhammed dini, diye çoğul olarak semâvi dinler yok, ancak bu mertebelerin eğitimlerini veren çoğul olarak semâvi kitaplar vardır.

Ancak "Ikra' " **(13)** (oku) kelimesiyle başlayıp **(23)** sene de nüzülü tamamlanan Kûr'ân-ı Kerim ile diğer gönderilmiş eski bozulmuş semâvi kitaplar nesih edilmiş-kaldırılmış, sadece Hakikat-i İlâhiyye olan Kûr'ân-ı Kerim, onun hakikati ve hadis-i şeriflerin hükümleri kalmıştır.

Böylece bütün semâvi kitapların aslî içerikleri Kûr'ân-ı Kerîm'in bünyesinde tekrar yenilenmiştir ve bu şekilde kıyamete kadar da hükmü sürecektir.

Bu gün ellerinde geçici olarak teknik maddî üstünlükleri bulunan **(batı - batış)** halinde **(batılı - bâtil)** güçler istikbal ve ebedi geleceklerinden neler kaybettiklerini bir şuur edip bilselerdi o zaman bu vahşi ve iki yüzlü davranışların da bulunmazlardı. Evet gerçekten, İbrâhimî yet, Mûsevîyyet, İseviyyet ve Muhammediyyet vardır; ancak bunlar Kûr'ân-ı Kerîm'in ifade ettiği vasıflar ve sınırları içerisinde olanlardır. Yoksa batının, bâtil'in, batanlar'ın hayali olarak kurguladığı şekilleriyle değildirler.

Biz yine yolumuza devam etmeye çalışalım. Antik - eski Arapça da, **(mim)** harfinin alfebe'de **(13)** üncü sırada yer aldığını ifade etmiştik, ancak, yeni modern alfebe dizilişinde **(24)** üncü sırada dır. Bu sayıyı kendi içinde toplarsak **(2+4=6)** eder ki; **(mim)** in **(13)** ün, altı cihetten zuhurunu ifade etmektedir yani, ön, arka, sağ, sol, üst ve alttır. Zâten bunlardan başka cihette yoktur, yani bütün âlemler de Hakikat-i Muhammed-î nin zuhuru ve tecellisi vardır ve hüküm O nun'dur.**(24)** üncü sırada olmasının diğer bir ifadesi ise **(Cebrâil)** (a.s.) "Hazret-i Rasûlüllah'a **(24)** bin sefer gelmesinin işaretidir, **(13)** üncü sıra da **(şın)** harfi vardır ki; müşahede dir, Mertebe-i Muhammed-î, ilk şartı ise şehadettir, yani **(eşhedü)** "ben şahidim ki; Allah birdir Muhammed (s.a.v.) o nun abd-ı ve Rasûlüdür. İşte gerçek şahadet İslâm'da dır. **(Yahova şahitliği)** diye bir şey söz konusu değildir.

Yine başka bir yöne doğru kanat açalım, bu da Kûr'ân-ı Kerîm de belirtilen harf sayıları üzerine dir.

(Zemahşeri) kaynağında belirtilen hesaplamalara göre, Kûr'ân-ı Kerîm de (١) **elif** harfi **(48 822)** def'a

(ب) be ba harfi ise **(10 426)** def'a geçtiği tespit

edilmiştir. **(Elif)** harfinin sayı değerlerini toplarsak, iki adet **(12) (12)** elde edilir. **(be)** harfinin sayı değerlerini toplarsak **(13)** eder ki çok muhteşem bir sistem manzumesini görmüş oluruz.

Ayrıca yine dağınık olarak **(10 426)** def'a **(اب)** (eb) "Baba – ced" geçmektedir. Bu mevzua kısmen daha önce de değinmiştik. Şimdi gelelim **(ا ل م)** "elif, lâm, mim," hesaplamalarına, yukarıda görüldüğü gibi.

(ا) **(elif)** Kûr'ân-ı kerim'de **(48 822)** def'a geçmektedir.

(ل) **(lâm)** Kûr'ân-ı kerim'de **(31 522)** def'a geçmektedir.

(م) **(mim)** Kûr'ân-ı kerim'de **(26 422)** def'a geçmektedir.

Bu oluşumlar içerisinde Kûr'ân-ı Kerim'de dağınık olarak en az **(26 422)** def'a da **(ا ل م) elif, lâm, mim,** geçmektedir. Bu hesaplamalara göre, (elif) (lâm) dan (17 300) def'a fazla. (mim) den, (22 400) def'a fazla, (be) den ise (38 396) def'a fazla çıkmaktadır. Bunların hepsi **(13)** te zuhur etmiş olmaktadır. Zâten başka türlü de düşünülemez, çünkü **(13)** e tamamiyle uyan yine kendisi olan **(13)** tür. Bunun dışında bir sistemin mutlak hakikati ve kemâliyle zuhura çıkması mümkün değildir.

Bunların hepsinin ayrı ayrı hikmetleri vardır, her bir harf bulunduğu yerdeki şahsiyeti itibariyle o yere bir kimlik ve mânâ vermektedir, eğer bunlar tek tek anlatılmaya kalkılsa ciltler dolusu izahlar gerekir bu ise kitabımızın hacmini çok aşar, biz bütün bu hakikatlere özet olarak dikkat çekmeğe ve böyle bir sahanın varlığını ifade etmeye çalışıyoruz. İnşallah ilgili araştırmacılar daha çok vakit ayırarak çok daha kapsamlı araştırmalar yapabilirler.

Kûr'ân-ı Kerîm'in (**Cibril**) lisânın dan Bâtından zâhire çıkarken lâfız da – söz de ilk kelimesi (**Ikra'**) (**96/1**) ilk harfi ise (**elif**) tir. Daha evvelce de belirtildiği gibi (**elif**) **1** ve **13** tür. Hakikat-i Ahadiyyetten ki; o da **13** tür. Zuhuru Muhammediyye ye ki; o da **13** tür. Ve **13** te zuhur etmiş olmaktadır. Cebrâil getirmiştir ki; o da **13** tür. Hira da gelmiştir ki; o da **12** dir. Orada oluşan hadiseyi de **1** olarak ilâve edersek oda **13** olur. Mekân olarak zâten daha evvelce de bildirdiğimiz gibi, zaman, mekân, alet isimleri (**mim**) ile başladığından, Hira da bir mekânı ifade ettiğinden zaten **13** tür. Hal böyle olunca, **13** olan bir mekân da, **13** olan bir makamdan (Ahadiyyet) **13** olan bir makama, (Muhammed) (s.a.v.) **13** olan Cibrilden, **13 elif** ile başlayan (**Ikra'**) ile Hakikat-i İlâhiyyenin okunmağa başlanmasıdır. (**Ikra'**) sayı değeri (**303**) tür, sıfırı alırsak (**33**) kalır ki; bu da Mescid-i Nebevi'nin ilk yapıldığı direk sayısıdır. Vahyin o direkler altında tamamlanıp izah edileceği ve oradan âlemlere yayılacağı o zamandan habercisidir diyebiliriz. Ne müthiş bir uyumdur hayretler içinde kalmamak mümkün değildir.

Kaynak – makam (Ahad) iyyet (**13**) tür:
Geldiği mekân (Hira) (**13**) tür: kendi sayısı (12)
dir. O da Hakikat-i
Muhammedi'dir.
Geldiği makam, (Muhammed) (**13**) tür:
Getiren (Cebrâil-Cibril) (**13**) tür:
Getirilenin ilk harfi, (elif) (**13**) tür:

O ilâhi ve muhteşem (**Vahy**) anın da beş adet (**13**) Toplanmıştır ki; her şeyin kaynağı olmuşlardır. Sadece bu oluşum bile, (**13**) ün nasıl muhteşem, mükemmel ve ilâhi – uğurlu bir sistem olmasının nişanesi olarak yeter de artar bile. (**Bu hususta daha geniş bilgi "Vahy ve Cebrâil" isimli kitabımızda vardır dileyen oraya bakabilir.**)

Biz yine yolumuza devam edelim.

Daha evvelce de kısaca bahsettiğimiz gibi, lâfız'da

yani, Kûr'ân-ı Kerim-i okumaya başladığımız ilk harf **(13)** **(elif)** tir. Bu **(elif)** "euzü....." başta kayıta yok sadece **ses**'te vardır, yani gözden gizli, akıl ve lisan'da aşikârdır. Böylece bir ve tek olan **(elif)** bâtında dır,okunmadığı zaman gizlidir. Bu da bir yere ait olmayıp bütün kitapta ve âlem de mevcut olduğundandır. Yazılı kayıta ise **(ب)** **be ba** ilk harftir, ve okunmasa bile zâhirde – görüntü de – müşahede' de dir. Bâtın-î **(elif)** **(1)** **(13)** ten zâhir-î **(ب)** **be ba** ya geçen Hakikat-i İlâhiyye **(be)** **(ba)** nın **(2)** Besmeleye dönüşmesiyle bütün ihtişamıyla, **(Bir)** in **(iki)** rahmân ve rahim olarak harice çıkmaya başlamasıdır, diyebiliriz.

Daha evvelce de kısaca bahsettiğimiz gibi bütün mânâ ve oluşumların kaynağı bu, **(أب)** "Eb" **(elif)** ile **(be)** dir. Yâni ilmin, kitabın, zâhire çıkmasının'da atasıdır.

Bu ilmin gerçek İlâhi mânâ'da oluşması için hayal ve vehimden arınmış olunması lâzım gelmektedir. İşte bu temizlik- tahir'lik ile "Kûr'ân-ı Kerim'e" **el** sürülür, yanî **zat-î** mertebesine intikâl ancak böylece mümkün olabilir.

Ayet'te "Tek'e ve Çift'e (89/3) and olsun" ifadesi geçer ki; bu hususta çok manidar dır.

Kûr'ân-ı kerim'i tutmak O nun hacmini – ağırlığını ele almak değil, zât-i hakikatlerini tutup bünyemize "nâzil – inzâl" etmek inşini temin etmek, Tenzîl-i Kûr'ân-ı, Tekvin-i Kûr'ân-a dönüştürmektir.

Kûr'ân-ı Kerim-i elimize alır tutarız fakat o bize daha henüz İlâhi mânâ da nüzül etmemiştir. İlk şartı irfaniyet ile, **(elif -1-13)** ve **(be 2)** hakikatlerinin anlayış ve idrakiyle "hayal ve vehim"den arınmış olarak okumaya başlamamız lâzım gelmektedir.

Şimdi sıra **(bismi)** de ki, **(م)** **(mim)** in **(Risâleti)**

ne geldi. Burası bir bakıma **(Risâleti Muhammed-î)** dir. Besmele-i şerife'yi ilk def'a Ulûhiyyet-i itibari ile bâtınından zâhirine, **(Allah)** ismiyle başlayan Zât-ı mutlak kendinden kendine okuyarak, çıkarmıştır, ve oradan Cibril-i Emîn vasıtası ile de Muhammedil Emin'e okunarak kendisine emânet edilmiştir. O da İnsânlık tarihinde ilk def'a Zât mertebesi itibari ile evvelâ **(Allah)** a okumuş, sonra da ümmetine talim etmiştir. Ümmetide bu muhteşem ifadeyi kendilerine vird edinip baş tacı etmişler Ve her şeylerine bununla başlamışlar ve devam etmektedirler. Şimdi yeri gelmişken *(Kelime-i Tevhid)* kitabımızdan, küçük bir bölüm ile gene yolumuza devam edelim.

(رَسُوْلٌ) **Rasûl lâfzının oluşumu**

Bu kelimde 3 adet asli harf vardır onlar (ر) "rı" (س) "sin" ve (ل) "lâm"dir. Buradaki (ل) "lâm"Ulûhiyyetin risâletteki mertebesini (س) "sin" İnsân-ı Kâmil'i yani bu görevi alacak mahalli ifade etmekte (ر) "rı" ise, Risalet mertebesinin bütün aleme olan rahmetini ifade ederek, bu mertebenin ne kadar mühim bir mevki oluşturduğunu bizlere bildirmektedir.

Allah c.c. kelimesi ve manasında varolan Nuru İlâhi (Siryani Zâti/Zâti tesir) yavaş yavaş risâlet kelimesine doğru akmaya başlayınca

evvelâ (ل) "lâm"ı dolaşarak nurlandırdı.

Oradan (س) "sin"e ulaşarak, orayıda istilâ edip nurlandırdıktan sonra

(ج) "rı"ya akmaya başladı. Orasını da tamamen istilâ ettikten sonra oradaki otağını kurarak, bütün mânâ haşmeti ile risâlet mertebesini zuhura çıkardı.

Allah cc. lâfzı toplu zât mertebesinin ifadesi "Rasûl" (Risâlet) kelimesi ise, sıfat, esma, ef'al mertebelerine haber olmuş. Bu haberi de ulaştıracak meretebe "Muhammed (s.a.v.)" olmuştur.

(مُحَمَّدٌ) "Muhammed" lâfzının oluşumu

Kelime-i Risâlet'in faaliyet mahalli olan mertebenin ismi "Muhammed" kelimesini daha evvelki bölümde harfleri itibariyle ifade etmeye çalışmıştık. Burada da kısaca özetlemeye çalışalım 3 asli harf (م) "mim", (ح) "ha", (د) "dal" vardır. Sondaki, yani yukarıdan aşağı, Baştaki,

(م) "mim"ler her mertebenin övgü, hamdlarını

(ح) "ha" ise bütün mertebelerin hakikatlerinin

(د) "dal" bütün bu mertebelerin delilini

kendi bünyesinde toplayarak, "Hakikati Muhammediyye'yi zuhura çıkarmaktadırlar.

"Allah" lâfız ve mânâsından "Rasûl" lâfız ve mânâsına akan nuru ilâh-î oradan da "Muhammed" isminin lâfız ve mânâsına sirayet ederek, oraya da hayat ve nur verince seyrini tamamlamış böylece de "nüzül" yani iniş tamamlanmış olmaktadır.

İşte bu seyr zâtından ef'aline, kendini tanıttak sistem zinciri "nüzül" (iniş), "Allah, Rasûl, Muhammed" sırasıyla.

“Uruc” (çıkış) ise, ef’al’den zatına **“Muhammed, Rasûl, Allah”** bilindiği gibi (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ) **“muhammedin Rasûl allahü”** şeklinde telaffuz edilmektedir.

Böylece “Kelime-i Risâlet”de mânâ âleminde tamamlanmış ve 610 yılında Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimizin lisânından kemalle zuhura çıkmaya ve oradan da sahabisine ve ümmetlerine akmaya ve lisanlarında **“kelime”** olmaya başlamıştır.

Seyrleri içerisinde “Kelime-i Tevhid” ve “Kelime-i Risâlet” böylece zahir âlemde iki kardeş olarak faaliyete başlamış. Aynı şekilde “İnsân” ve “Kûr’ân” da iki kardeş olarak “Muhabbeti İlâhiyye”yi zuhura çıkarmışlar ve bu muhabbeti sürdürmektedirler.

Ta ki, kıyamet yaklaşıncaya ve muazzam ilâh-î kelimeleri hakkıyla mânâ yönüyle telâffuz edenler kalmayıncaya kadar bu ilâh-î kelimelerin gerçek mânâları göğe kaldırıldığı insânlar tarafından sadece lâfzî olarak telâffuz edilmeye başladığı devrede, kıyamet saati mukadderdir. İyi anlamaya çalışalım.

Ef’al **mertebesi itibariyle risâlet,** İbrâhîm
Rasûlüllah
Esmâ **mertebesi itibariyle risâlet,** Mûsâ
Rasûlüllah
Sıfat **mertebesi itibariyle risâlet,** İsâ
Rasûlüllah
Zat **mertebesi itibariyle risâlet,**
Muhammederrasûlüllah’dır

Zat mertebesi bütün bu mertebeleri bünyesinde toplayarak en kemalli zuhur mahalli ve tecellilerin sonu olmuştur. Böylece ilâh-î gaye de tamamlanmaktadır.

Böylece "lâ ilâhe illâ allah muhamederrasûlullah", "Kelime-i Tevhid" ve "Kelime-i Risâlet", "Makamı Muhammedi"de cem olmuştur. Ve "Makamı Muhammedi"yi hakkıyla anlamamız çok zordur, ta ki, kendi kendini, kendinde ifşa edinceye kadar. İşte bu ilâh-î cereyana ne kadar kapılırsak, kendimizden, beşeriyetimizden, nefsimizden o kadar boşalır ve "fenâ firrasûl" oluruz. Biz de böylece Muhammedi hakikatleri daha iyi anlamaya çalışırız.

Bilindiği gibi daha evvelki sahifelerde Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) hakkında özet bilgiler vermiştik, yeri olmadığı için o kadarla yetiniyoruz. Cenâb-ı Hakk azdan çoğu, küçükten büyüğü idrak etmemizi sağlasın.

Buraya kadar Besmele-i Şerîf'in birinci bölümü olan **(BİSMİ)** kısmını anlamay çalışmıştık, şimdi de sırada olan **(ALLAH)** ismini anlamaya çalışalım.

Gene (Kelime-i Tevhid) isimli kitabımızdan, ilgili bir bölümü buraya da aktaralım.

(الله) "Allah" lâfzının oluşumu

(Allah) (13) (c.c.) bütünü mertebeleri bünyesinde toplayan'dır.

Ezelin ezeline, ebedin ebedinde insân aklının ve ihatasının alamayacağı bir zamanda, gerçi orada zaman da henüz yoktu (bir an) diyelim, o anda ne olduysa oldu "Zâtı mutlak" A'ma'iyyet mertebesinden Ahadiyyet mertebesine tenezzül etti. Burada "Hüvviyyeti" ve "İnniyyeti" zuhura çıktı.

Hüvviyyeti (Beytullah) "Beyt'ül Atik"ın ve "mükevvenat" âlemlerinin kaynağı:

İnniyyeti ise (Hakikati Muhammedi) Kûr'ân ve insânın kaynağı oldu.

Bu iki kaynağın toplu ifadesi ise "Kelime-i Tevhid"

"lâ ilâhe illâ allah" ile belirlendi.

"Kelime-i Tevhid" in ilk zuhura çıkmaya başlamasına yukarıda belirtilen Hüvviyet'in "hu" su kaynak oldu. (Zâhir âlemde bilindiği gibi "hu/o) demektir.)

İşte bu ilk zuhura çıkış Hüvviyet'in "hu/o" su ile simgelendi. Bu "hu" "Hüviyeti Mutlaka/mutlak hüvviyettir" Bir bakıma "ismi azam/en büyük isim" de budur. Bunun hakikatini anlamak mümkün değildir.

İşte bu "hu" Allah kelimesinin oluşumunu sağlayan sondaki "hu"dur. Fakat varedilişte ilktir. Bilindiği gibi "hu" bulunduğu yer icabı yazıda bazen iki gözlü bazen tek gözlü olması bütün varlığı bünyesinde topladığını ifade etmesidir. Daha sonra oluşacak bütün varlıkların kendilerine has özel hüvviyetleri kaynaklarını buradan almaktadırlar. Ve yine bu "hu" ağıza en uzak yerden yani mideden, yani batından gelmektedir.

"hu" "Hüviyeti Mutlaka" kendi kendini zuhura çıkarıp (var edip) bir makam oluşturduktan sonra, yavaş yavaş saltanatını genişletmeye başladı ve kendine en yakın olarak gizli () "elif"i buldu ve o mertebeye doğru akmaya ve hayat vermeye başladı. Bu gizli () "elif" oluşunca "hu/o" ile (onu) kendi kendine okudu ve "ah" dedi. "küntü kenzen/gizli hazine" nin ilk muhabbeti ve aşıkların içlerindeki, gizli "ah" ları oldu.

Bir müddet bu muhabbet haliyle kaldıktan sonra tekrar saltanatını genişletmeye devam ederek 3. (üçüncü) mertebeye doğru yönelerek () "lâm"ı oluşturmaya ve ona hayat vermeye başladı. Bu () "lâm" oluşunca yine onu kendi kendine okudu () (elbette "hu/o") (onun için)

yani ("hu" için) dedi. Yani "lâm"ın oluşması kendisi için değil, "hu" için, yani "benim için" dedi.

Bir müddet (لَهُ) (elbette "hu/o") (hu/onun için) bayrağını dalgalandırdıktan sonra daha genişlemeyi murat ederek "geçici" bir "elif" harfi ilave etti ve okuyarak bu sefer (الهِ) "ilâhu" (ilâh) dedi. Böylece kendine verdiği ilk toplu vasıf bu (الهِ) "ilâhü" (ilâh) oldu.

Bu ilâhiyyat öyle bir ilâhiyyat ki orada ne isim, ne resim, ne vasıf ve ne de ayrı, gayrı vardı. Kendi kendinde kendi olan tek ilâhtı.

Bir müddet de bu mertebede kaldıktan sonra biraz genişlemeyi murad etti ve bir "lâm" daha seyrine ilave ederek evvela (لَا إِلَهَ) "lâ ilâhu" (ilâh yoktur) diye kendi kendinde, kendi zuhurunu tekrar gizledi. İlk nehiy (kaldırmak) budur.

Bir müddet de böyle kaldıktan sonra,
كُنْتُ كَنْزًا مَخْفِيًّا "küntü kenzen mahfiyyen" "gizli bir hazineyim" hükmüyle açılımlarına devam ederek oluşan harflerin önüne bir de "elif" ilave ederek baştaki "lâm" "elif" ile birleşince "lâm-ı tarif" belirleyici "lâm"a dönüştü; o haliyle okuyunca kendine اَلْ اِلَه "el ilâhu" (mutlak ilâh) vasfını verdi.

Bir müddet de böyle kaldıktan sonra اَلْ اِلَه "el ilâhu" lafızlarını toplamayı muradederek oradaki geçici elifi şeddeye dönüştürerek gizledi ve kendi kendini bütün bu içerdiği mertebeleri ifade edecek olan اَللّهُ Allah kelimesine dönüştürdü.

İşte böylece kendini sonradan da oluşacak her mertebenin hakkını koruyacak "zati ismi"ni oluşturmuş oldu.

Şimdi tekrar edelim "Allah cc." (lâfzı celâli)ne "hu"dan başlayıp "elif"de biten bu ismi zât'ın sondan başa okunuşu "Allah" oldu. Ve hiçbir şey hariçte kalmamak üzere bu sembol ve mânânın içine dahil edildi.

Allah sembolünde ve mânâsında, okunuşu itibariyle, baştaki, "elif" sembolü (harfi) "Ahadiyyet" mertebesini, birinci "lâm" sembolü (harfi) "Uluhiyyet" mertebesini, ikinci "lâm" sembolü (harfi) "Velâyet ve Risâlet" mertebesini, yukarıdaki (/şedde) ise, çokluğunu, şiddetini, aradaki gizli "elif" muhabbetini, sondaki "hu" ise, bütün bunlarda mevcut olan "Hüvviyeti Mutlaka"yı ifade eder oldu.

İşte bu "Allah" sembolü ve kelimesi zat mertebesini ve orada oluşan hadiseyi bildirmektedir. Aynı zamanda daha sonradan zuhur edecek bütün mertebelerine de kaynaklık etmektedir.

Şu anda bu mânâyı yeryüzü beşer lisânında gerek harf ve sembollerinde gerek telâffuzlarında Arap lisânından başka hiçbir lisânla ifade edebilmemiz mümkün değildir. Aslına en uygun ifade tarzı Arap lisânında bulunan harflerle, o sembollerle kısmen ifade edebilmektedir.

Âlemlerin ve beşeriyetin ne kendileri ne de lisânlarının olmadığı bir devrede o zâtı mutlak bu vasfını da uluhiyyet lisânı üzere yaptığından işte biz bu telâffuzunu bilememekteyiz. Bildiğimiz batındaki, Allah lafzının sonradan beşer idrakine ulaştırılmaya çalışılan "Arap lisânı"

üzere olan tercümesiyle "Allah" olarak okunusudur.

Bu tercümeyi Kûr'ânı Kerîm'de de ifade edildiği gibi bizzat Allah'ın kendisi seçerek yapmıştır. Bunun dışındaki ne Fransızların "Dieu" sözcüğü, ne Almanların "Gat" ve İngilizlerin "God" sözcüğü, ne Hintlilerin "Nirvana" sözcüğü ne Çinlilerin "Tao" sözcüğü ve ne yazık ki, biz Türklerin "Tanrı ve Çalab" sözcüklerinin harf ve mânâları belirtilen "Allah" lâfzının karşılığı hiçbir şekilde olamamaktadır.

Tabii ki, her millet temiz ve saf iç duygularıyla Rabblerine, kendilerine uygun ifadelerle sesleneceklerdir ve o "Allah" olan yüce zât onları da kabul edecektir, çünkü o aynı zamanda "kulunun zannına göre"dir.

Bizim gayemiz insânları umutsuzluğa düşürmek değil, fakat ne muazzam bir mânâ âleminde yaşadığımızı bir nebze olsun ifade etmeye çalışmaktır.

Bilindiği gibi, Ulûhiyyet. Tüm olarak bu varlığı gerçek yüzleri ile, kendi mertebelerinde korumaya Ulûhiyyet, adı verilir. Denmiştir.

Buraya kadar Besmele-i Şerîf'in **(Bismillâh)** bölümünü anlamaya çalıştık şimdi tekrar yolumuza devam ederek **(Rahmân)** bölümünü anlamaya çalışalım.

(Rahmân) (19) Rahmân sûreti üzere hakedilen İnsân-ı Kâmil'in remzi'dir.

Kitap serimiz de (09) NO=da bulunan **(Errahmân)** Sûresi, isimli kitabımızdan ilgisi dolayısı ile küçük bölümler olarak yolumuza devam edelim.

Errahmân sûresi mekkîdir. Beyhekînin Hazreti Ali kerremallahü vecheh ve radiyallahü anhten merfuan tahrir eylediği bir hadîste buna «**Arusül Kûr'ân**» namı dahi verilmiştir. **(Arus)** Osmanlıca lügatlar da karşılığı **(süslenmiş gelin)** olarak geçer ki, çok mânîdar'dır.

Bilindiği gibi Hz. Mevlânânın ölüm gecesine (**Şeb-i arus**) (**düğün gecesi-gelin gecesi**) denmiştir ki çok mânîdar dır.

"Kur'an, Cemî esma ve sifata cami olan zattır. Şu taayyünat ki, Zat-ı Ulühiyetin varlığında hayalat ve rü'yadan ibarettir." *(2)

***(2) A. Avni Konuk Fusüsu'l Hikem şerhi**

﴿١﴾ الرَّحْمٰنُ ﴿٣﴾

(Errahmân)

1. "O rahmet olan Yüce Mabûd"

﴿٢﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٣﴾

(Allemel Kur'ân)

2." Kur'an-ı -Peygamberlerine- öğretti."

﴿٣﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٤﴾

(Halâkal İnsâne)

3. "O İnsanı yarattı-halketti."

﴿٤﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٥﴾

(Allemehul beyane.)

4. "Ona beyanı -maksadını anlatmay1- öğretti."

﴿٥﴾ الرَّحْمٰنُ فَسْئَلُ بِهِ خَبِيرًا ﴿٦﴾

(errahmanü fes'el bihî habiyren)

25/59. "Rahmân ki, bu halde bihî/onun ile haberdar (ona haberi olana) sual/soru et"

"Rahman'ı haberi olan birisinden sor"

Bu Âyet-i Kerîme'de "**fes'el**" (sual et, sor veya araştır) ifadesi çok dikkat çekicidir. Biz de bu kelimenin mânâsını imkân dahilinde araştırmaya ve anlamaya çalışacağız.

Rahmân (lûgat mânâsı): "**Dünyada her canlıya (mümin, kâfir ayırt etmeksizin), herkese merhamet eden, rızkını veren Allah**" diye geçer.

Rahmân: "Esmâül Hüsna" (Allah'ın güzel isimleri) sıralamasında, başlardadır.

Rahmân: Mertebeler itibariyle,
"**A'maiyyet**",
"**Ahadiyyet**",
"**Ulûhiyyet**" ve
"**Vahidiyyet**"ten sonra gelen mertebenin adıdır.

Rahmâniyyet: İsimlerin ve Sıfatların gerçek yüzleri ile meydana gelişinden ibarettir, diye izah olunmuştur.

Hadis-i Şerifte:

"**etteenni minerrahmâni**"

yani "**teenni** (acele etmeden, ihtiyatlı, akıllı)

Rahman'dandır."

"**el aceleti minesşeytâni**"

"**acelecilik şeytandandır."**

Yüce Allah'ın ilk rahmeti o dur, ki Onunla bütün âleme **Rahmet** tecellisiyle, onları kendi özünden halk etti.

Yani bu âlemde ne kadar varlık varsa, Cenâb-ı Hakk bunların hepsini kendi özünden halk etti. Dolayısıyla hepsine **Rahmâniyyetinden** bir varlık verdi.

Netice itibariyle bu varlıkta Hak'tan gayri bir varlık yoktur ve olması da mümkün değildir.

"Zât-ı Ulûhiyyet" kemâlâtını şuhud zevki ile bilme-ye muhabbet ettiğinde, muhiyt olduğu sonsuz fezaya zuhur arzusunun ateşiyle **"Nefes-i Rahmâni"**sini gönderdi. Bu nefes neticesinde sonsuz fezada yani kendi lâtif vücudunda öbek öbek açığa çıkan **"Nefes-i Rahmâni"** sonsuz âlemlerin hülasâsıdır. **Nefis** ise, onların **birimselliği**dir. Ve nefesin şiddetinden hareket hasıl oldu. İlim ehli bu nefese **"sehab-ı muzî"** yani **"parlak bulut"** tabir ederler. Bu bulut, zâtın kendi zâtında, yine kendi zâtına kendi zâtıyla vaki olan bir tecellidir ve **"nefes-i Rahmâni"** zâtın ayıdır.

Ebul Hasan Gari Hz. buyuruyor ki:
(*Tenzih ederim şu yüce zat-ı âlayı ki, nefesini lâtif kılıp ona Hakk ismini verdi ve nefesini kesif kılıp ona da halk ismini verdi. **Hakk** kendi nefesini **Nefes-i Rahmâni** ile vasf etti.)*

Malûm olsun ki, fezada **nefh** edilmiş olan **"Nefes-i Rahmâni"** Ulûhiyyetin zahiri olan tabiat üzerine vaki olur. Hem o **"Nefes-i Rahmâniyye"**de zâhir oldu.

Esmâ-i İlahiyye **"Nefes-i Rahmâniyye"** ile zuhura çıkmazdan evvel **batındaydı**, yani **habs** idiler. Bu âlemler var olmazdan evvel gizli hazinede habs idiler. Yani kendi varlığında gizli habs hükmündeydiler

İşte **"nefes-i Rahmâni"** yayıldığı zaman bütün varlıklar varoluş gayelerini meydana çıkarmak için faaliyetlerine başladılar ve kendilerine lâzım olan istihkaklarını talep ettiler. Varlıkların zuhura çıkıp eserlerini sergilemeleri ve istihkaklarını almaları için nefesini nefh etti. Böylece her varlık kendi âleminde zuhura gelip varlıklarını ispat ettiler.

"Nefes-i İlâhi"nin marifetini murad eden kimse âlemi bilsin. Zira nefsini bilen kimse, âlemde zâhir olan Rabb'ını bilir.

Kûr'ânı Kerîym *Mü'minün Sûresi 23. Sûre 14.*
Âyette.

﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾

(fetebarekellahu ahsenül halikiyne)
"bu halde ahseni/en güzeli halk eden Allah teberak/ne yüce, ne mübarektir."

"En güzeli halk eden Allah ne mübarektir."

Bu âlemleri bu mülkü böylece en güzel şekilde zuhura getiren Allah (c.c) ne güzeldir.

Ey sâlik, Hakk yolunda "**Makam-ı Cem-ül Cem**"e gelip, cümle "**Esmâ-i İlâhiyye**"nin eser ve ahkâmı senden zâhir olduğu vakit;

sen, hakikatinle **Hakk** ol.
sûret ve zâhirinle de **halk** ol.

Hakk'ın bütün mertebelerinin ahkâmı sende toplanmış olmakla, sen sûret-i İlâhiyye üzere bulunman ile bütün halka **Rahmân** olursun. Zira "**İnsân-ı Kâmil**" zâhiri ve bâtını ile **halka rahmettir**. İşte bu yüzden Hadîs-i Kudsîde belirtilen (**halâkal Âdeme alâ sûretürrahmân**) yani "*Allah Âdem-i Rahmân sûreti üzere halketti*" dir ki, bu hakikatleri tasdik eden çok büyük bir açıklamadır. Açıklamalar da aslında bu kaynaktan alınmadır.

Yukarıda bahsedilen Rahmân Sûresi'nin ilk dört Âyeti'ne meal olarak tekrar bakalım.

(Errahmân) (Allemel Kur'ân) (Halâkal İnsâne)
(Allemehul beyane.)

Genel meallerde bu Âyetlerin çevirisi yukarıda belirtildiği üzeredir. Ancak bu kadarla sınırlı değildir. İş'âri tefsir yönünden çok daha başka mânâları vardır. Bu hususta küçük bir değerlendirme yapmaya çalışalım.

Rahmân-ıyyet öyle bir mertebedir ki, evvelâ kendi Rahmâniyyet-in ne olduğunu Kûr'ân'dan yani zâtından talim etti-öğrendi. Yukarıda bahsedilmiş idi.

Rahmân: Mertebeler itibariyle,

"A'maiyyet",

"Ahadiyyet",

"Ulûhiyyet" ve

"Vahidiyyet"ten sonra gelen mertebenin adıdır.

Rahmâniyyet: İsimlerin ve Sıfatların gerçek yüzleri ile **meydana gelişinden** ibarettir, diye izah olunmuştur.

"A'maiyyet",te dışta hiçbir mertebe yoktur, bütün mertebeler bâtında'dır, ve mertebelerin kendilerinden dahi haberleri yoktur. **"A'maiyyet"**, gizli hazine iken kendini zuhura çıkarmayı diledi. Bu zuhur ve tecellisinin ismine **"Ahadiyyet"**, dedi ve onu eğiterek "ene iyyet ve hüvviyyet" ile vasıflandırdı. Ve bu hususları kendine bâtında talim ettirdi. Bu sefer **"Ahadiyyet"**, Kendinden sonra gelen zat mertebesi itibari ile **"Ulûhiyyet"** ve **"Vahidiyyet"** mertebelerini meydana getirerek onlara "Ümmül kitap" olarak bütün ilmi ilâhiye yi talim ve emânet eyledi.

"Ulûhiyyet" ise (allemel Kûr'ân) **Rahmân'a** Kûr'ân-ı talim etti. Yani o na ne yapması gerektiğini zâtından sıfatına bildirdi. İşte bu bilinç ile mânâ âleminde ilmi ilâhide "a'yân-ı sabite"ler olarak isânların programlarını halketti-düzenledi. Böylece "halâkal insân" mânâ âleminde tatbik sahasına geçiyor idi. Ve o na öğrendiklerini beyan-öğretmeyide öğretti. İşte âlemler **Ulûhiyyet** mertebesi ile **"arus'ul Kûr'ân"** olan **Rahmâniyyet** mertebesinden **"nefes-i Rahmâni"** olarak bütün âlemlere tecelli edilmiştir

(errahmanü fes'el bihî habiyren) İşte bu yüzden **Rahmân-ı** haberi olan birinden sor.

İnsân'ın halkedilişi hakkında (6 Peygamber 1 Âdem a.s.) isimli kitabımızda daha geniş bilgi vardır dileyen oraya bakabilir.

Şimdi dördüncü kelime olan **(Rahîm)** ismine geelim.

(Rahîm) (14) ise bütün mertebelerin "bâtınında-rahîminde" olan Nûr-u muhammedidir. Diğer toplam **(14)** ise, Nûr'u Muhammed-înin diğer bütün mertebelerin bâtın in da mevcut olduğunun işaretidir diyebiliriz.

Bu mevzuda Abdül Kerîm Cîlî'nin **(İnsân-ı Kâmil)** isimli kitabından sayfa (148) den küçük bir bölüm aktaralım.

(Rahmân) Umumi bir mânâ taşır.

(Rahîm) Özel bir mânâ taşır. Tamamlayıcı bir durumu vardır. Yukarıda özet olarak anlatılan mânâyı biraz açalım.

(Rahmân) İsmi'nin umumi bir mânâ taşıması.

Demek, bütün mevcudatı rahmet yönü ile zuhuruна alması sayılır.

(Rahîm) İsmi'nin özel bir mânâ taşıması. Tamamlayıcı bir durum alması, demek. Ancak saadet ehline tahsis edilmiş olması icabıdır.

(Rahmân) İsmi yönünden gelen, rahmet azap ile karışıktır. Meselâ tatsız ve kötü kokulu bir ilâcın içilmesi gibi. Aslında o ilâç hasta için deva ise de, insân-ın hoşuna gitmeyen bir durumu vardır.

(Rahîm) ismi yönünden gelen rahmet ise, sırf nimet tir. Ona başka bir şey karışmamıştır. Ve o, tam saadeti bulan kâmiller de bulunur.

Ayrıca **Rahîm** ismi altında bulunan, yüce Allah'ın bütün isim ve sıfatlarına rahmeti ve bütün eserleri ve tesirleri ile zuhurudur.

Rahmân isminde ki, **Rahîm** ismi, insân heykelinde ki, göz gibidir. Gözü **Rahîm** olarak ele alırsak, özel ve azîz bir durum meydana çıkar. Kalan kısmı odur ki. Her şeyi kapsamına alır.

Anlatılan mânâ icabıdır ki, **Rahîm** ismi tam kemâlî ile ancak âhiret âleminde zuhura gelir. Denmiştir. Çünkü, âhiret dünyadan daha geniştir. Dünya da gelen her nimete, keder karışmıştır. Bunun böyle olması gerekir, çünkü **Rahmân**'iyyet tecellilerinden gelmektedir.

*İlgisi dolayısıyla **KEHF SÛRESİ** isimli kitabımızdan besmele ile ilgili bölümüde İlâve edelim. Burada da genel olarak besmele-i şerife bakış vardır.*

"Euzü Billâhi mineş şeytanirracîm."

"Bismillâh'ir-Rahmân'ir-Rahîm"

Kehf sûresi'ne başlamadan evvel. **Besmele-i Şerif**'in bazı özellikleri'ni tefekkür edip araştırmaya çalışalım.

Besmele-i Şerif'te geçen Allah Esmâsı'nın zâti zuhur mahalli, "sıfat" mertebesi olan, Hakikat-i Muhammedî'dir. Hakikati Muhammedî'nin de Rahmân ve Rahîm olarak dışa dönük zuhur mahalli ise Hz. Muhammed (s.a.v.) dir.

"Rahmân'ın Rahminden doğmayan **BismillâhirRahmânirRahîm** olamaz"

işte bu hakikat Meryem, 19. Sûresinde belirtilen Yahya (a.s) in doğması, İsâ (a.s) in doğması ve Amine'den yani emin'den doğan yetim Muhammed'tir. Daha sonra Hz. Muhammed, daha sonra Hakikati Muhammedi, daha sonra Hakikat-i Ahmed olan zuhuru İlâh-î Besmele-i Şerif'in tamamını ifade etmektedir. Şöyle ki; Ahadiyyet ve Ahmediyyet (**Allah**) isminin zuhuru, Hakikat-i Muhammed-î **Rahmân** isminin zuhuru, Hz. Muhammed'te birimsel varlığıyla **Rahîm** isminin zuhurudur. Bizler **Bismillâhir-**

RahmânirRahîm dediğimiz zaman Efendimizden (s.a.v) bizlere intikal eden bu Hakikat-i İlâhiyye'nin o kanal ile zuhura gelmesidir.

Abdülkerim Cîlî Hz. İeri "El Kehfi ve'r rakîm fi şerhi bismillâhirrahmânirrahîm" adlı risâlesine bu hakikatler dolayısıyla bu ismi vermiştir, mağaranın ve rakim hakikatinin ifade ettiği isme yani içindeki mânâlara binâen bu ismi vermiştir. Besmele-i Şerif çekerek bu anlayışla başladığımız her iş inşallah muvaffak olur. Besmele-i Şerif'in başındaki "**B**" (ile) ifadesi bu isimler, bu hakikatler ve bu zuhur anlayışıyla başlarım mânâsına olur ayrıca. Bu yüzden Allah ismi A'zamı hususide sadece Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimize aittir ancak İnsân-ı Kâmil'de Allah ismi şerifinin kapsamı altındadır fakat mutlak değil vekâletendir. Diğer Allah Esmâsı zuhurları olan İnsân-ı Kâmiller ve peygamber hazaratları Hz. Rasûlullah'a vekâleten Allah isminin mazharlarıdır ve her peygamberin bir ismi has'sı vardır.

Allah ismi şerifinin mutlak değil vekâleten kapsamı altındalardır her İnsân-ı Kâmil'in Esmâ-i İlâhiyyeden hususi bir isim ve tecellisi vardır ve bu isim o kişiye ancak Cenâb-ı Hakk tarafından o kişinin gönlünden verilir.

BismillâhirRahmânirRahîm dediğimiz zaman Hakikat-i Ahmediyye'yi, Hakikat-i Muhammediyye'yi, Hz. Muhammed-i mertebeleriyle birlikte O'ndan yardım istemekteyiz. Besmele-i Şerif'e bir başka ifade ile, zâhire dönük baktığımızda daha evvel kısaca belirttiğimiz gibi Yahya-Hayy, hayat doğuşu kişide Rahimiyyet doğuşunu, Meryemoğlu İsâ'nın doğuşu Rahmâniyyet doğuşunu, Abdullah Allah'ın kulunun oğlu Muhammed (s.a.v) in doğuşu ise Allah isminin doğuşu yani zuhura gelmesidir diyebiliriz. Mûseviyyet mertebesinden Ruhül Kudüse geçiş, yani "**venefahtü**" mertebesinden "**ve eyyednahü Bi**

Ruh-ul Kudüs” mertebesine oradan da **“ruhu a’zam”** mertebe’sine geçişi gösteren bir hadiseler zinciridir.

Yahya a.s’ın babası Zekeriya a.s yani zekiyye, tertemiz, pak bir varlıktan Hayy olan Yahya ismiyle ilk defa bu hakikat veriliyor. Zekeriyya’dan Hayy’ın doğmaya başlaması ile insânlik âleminde **“venefahtü”**den **“ve eyyednahü Bi Ruh-ıl Kudüs”**e olan seyir başladı. İşte bu **BismillâhirRahmânirRahîm**’deki Rahîm Esmâsının zuhurudur. Meryemoğlu İsâ’nın doğuşu **BismillâhirRahmânirRahîm**’deki Rahmân Esmâsının doğuşunu, Abdullah, Allah’ın kulunun oğlu, Muhammed (s.a.v) in doğuşu **BismillâhirRahmânirRahîm**’deki Allah isminin doğuşudur yani Allah Esmâsı’nın kulu, zât-i tecellinin mahallidir.

İşte kim ki, bu doğuş ve idrakleri kendi bünyesinde oluşturdu ve alıştırdı (*yani hazm etmesi, idrak ve anlayışında bulundurması*) işte o kimseler Besmele-i Şerif’in yaşayan ve taşıyan gezerleri oldular. İşte bu yüzden **“Rahmân’ın Rahminden doğmayan Bismillâhir-RahmânirRahîm olamaz”** denmiştir. Bir başka yönden baktığımızda toparlarsak. Genelde yedi mertebeden, okunuşunu görebiliriz.

Birincisi. Bütün zuhurlar da Zât-ı Ulûhiyyetin özü ve zuhuru olduğundan, bu mertebesi itibari ile, besmele-i Şerife’yi çeken-okuyan Zât-ı Ulûhiyyet, Zâtından Zâtına, kendinden kendine, olan okuyuşudur, Zâten başkası da yoktur.

İkincisi. Sıfat Risâlet mertebesinden, kelâm-ı Muhammed-î dilinden besmele-i Şerife’nin Zât-ı Ulûhiyyet’e olan okunuşudur.

Üçüncüsü. Sıfat Esmâ mertebesinden Muhammed-î dilinden, besmele-i Şerife’nin ümmetine olan okunuşudur.

Dördüncüsü. Ümmetinin Âriflerinin bütün mertebeleri ile besmele-i Şerife’yi okumalarıdır.

Beşincisi. Ümmetinden muhabbet ehlinin muhabbetleri ile ef'âl mertebesinden besmele-i Şerife'yi okumalarıdır.

Altıncısı. Gaflet ehlinin, gaflet ile besmele-i Şerife'yi ezbere okumalarıdır

Yedincisi. Din görevlisi olan kimselerin, sesli ve makamına göre tecvid kuralları ile besmele-i Şerife'yi okumalarıdır. Burada zâhir, söz ve nağme, önde, öz mânâsı batındadır. *Biz gene yolumuza devam edelim.*

Şimdi de (Kehf Sûresi) isimli kitabımızdan ilgili bir bölümü de ilâve edelim.

(30. Âyet-i Kerîme)

İnnehu min Süleymâne ve innehu Bismillâhirrahmânirrahîm. diye başında yazıyordu.

-Sebe Melikesi, "ey ileri gelenler bana merhamet eden, merhametli olan Allahın adıyla başlayan, ve sakın bana karşı baş kaldırmayın ve teslim olarak gelin." diyen bir mektub geldi, diyor. Süleymân'dan gelen, önemli bir mektup bırakıldı. meal karşılığı bu. Aslı yani kısmen bâtinî karşılığı ise. "İnnehu min Süleymane," muhakkak ki, innehu, oradaki "Hu" Süleymânlık hakikati itibariyle "innehu bismillâhirrahmânirrahîm." Rahmân ve Rahîm olan hüvviyyet-i mutlaka olan Allahlık mertebesinden, Süleymân lisânıyla Allahın veya Süleymânlık mertebesinden bize, ve o kavme gönderdiği mektubu'dur.

114 Sûre-i şerif vardır, Kûrân-ı Kerîm içerisinde. Bir tövbe Sûresinde besmele yoktur. Bir önceki Sûrenin devamı olduğu için. Uygun bir şekilde gelmesinden. Diğer Sûreyle birlikte bir Sûre olduğundan diye izah ediyorlar. O Sûrenin başında besmele yoktur. Gerek yok. Çünkü diğer Sûrenin devamı imiş gibi manzumeyle geliyor. Genel yargı kendisinin bütün müstakil bir Sûre olması hakkında. Bazıları içinde kıtal emri olduğundan Rahmân ve Rahîm

kıtal emrinde olmaz. Nasıl ki kûrb'ân keserken Bismillâhi Allahü ekber diyoruz. Var mı kûrb'ân keserken Bismillâhirrahmânirrahîm diyen. hem Rahmân hem Rahîm diyecek hem de Cebbarlık yapacak. Uymuyor. Onun içinde sadece Allahın ismiyle kesiliyor. Çünkü Allah isminin içerisinde Cebbarlık vardır, Kahharlık da vardır, Müntakim'likte vardır. Ama! Rahmânlık'da, Rahîmlik'te vardır. Hepsi vardır. Aslında Allah Esmâsı her türlü fiili kapsamında tutmakta'dır. Neydi Allah lâfzının ifadesi? *bütün varlığı kendi mertebeleri içerisinde korumaya Allah ismi denir.* Deniyor, idi. Bütün varlık âlemi içinde ne kadar varlık varsa iyisiyle, kötüsüyle işte, inkârcısıyla, imânlısıyla küfrüyle, putperestliğiyle ne varsa bu âlemde bütün bu varlıkları kendi mertebesinde korumaya, muhafaza etmeye Allah ismi deniyor.

Ama Rahmân ismi sadece rahmet veriyor. Rahîm ise merhamet veriyor. Cebbar ismi tek olarak Cebbâriyyet yapıyor, Rahmâniyyet yok. Rahmâniyyet'te cebbariyet yok. Esmâ-i İlâhiyye'nin kendine ait görevleri vardır. Fakat Allah ismi bütün bunları, hepsini kapsamı altına almış. Allah ismi içerisinde her türlü hukuk vardır. Tabi var diye cezadan kurtuluyor diye değil. İşte Ulûhiyyet'in gereği Esmâ-i İlâhiyye'nin hepsinin hakkını korumaktır. Ehli küfrün de hakkını koruyor derken, onun vücûdunun devamını sağlıyor, ihtiyacını veriyor.

Müslümana, Müslüman olduğu için mi, imân ettiği için mi rızkını veriyor.? Yok. Kâfir, kâfir olduğu için mi rızkını veriyor? Allah olduğu için. Hem kâfirin hem mü'minin rızkını veriyor. Çünkü Ulûhiyyet bunu gerektiriyor. Her mertebedeki varlığın hayatiyetini koruması gerektiğinden hepsinin hakkını vermesi gerektiğinden, hepsine hayat hakkı tanıyor. Aksi halde kâfirler, kâtiller kötü dediğimiz gurup olmasa, dünya imanlılara kalacak. Nasrettin hocanın dediği gibi dünyada ne zaman kıyamet kopacak deniliyor? Herkez bir tarafa gittiği zaman diyor. Herkez geminin bir tarafına binse, gemi batar, durmaz. Onun için biraz soluna, biraz sağına

gidilecek ki gemi dengeli dursun. İşte Allah Esmâsı bu dengeyi sağlıyor. Hepsinin hakkını veriyor. Ve bu tövbe Sûresinin başında olmayan besmeleyi C. Hakk nereden getiriyor. kimin lisânıyla kime gönderiyor.

Ve "*Bismillâhirrahmânirrahîm*" ümmeti muhammede ait bir besmele iken 114 de biri diğer peygamberlere verilmiş oluyor. Ondan da birine verilmiş oluyor. 114 ölçü içerisinde biri sadece diğer peygambere verilmiş oluyor. Ki Süleymân (a.s.) ma büyük mülk verildiğinden o mülkün içinde de bu besmele vardır, işte zâhir ve bâtın. Dünyada o güne kadar hiçbir kimseye verilmeyen zâhir mülk ona veriliyor. o güne kadar kimseye verilmeyen ilim ve o ilmin en değerli bölümü de "*Bismillâhirrahmânirrahîm.*" Süley-mân (a.s.)a verilen, Ve bu Âyet-i Kerîme ne kadar sağlam bağlantılar üzerine bina edilmiş olduğu görülüyor Kûr'ân-ı Kerim, Naml Sûresi'nin 30. Âyet-i Kerîme'si. Neden 31 değil ?

113, 113'ün başındaki o bir (1) var ya. İşte o 1 buradaki 30 un arkasına koyduğumuz zaman o da 31 olmakta. Buradaki de 13 kalmakta. İşte bu da bize açık olarak gösteriyor ki besmele-i şerifenin Süleymân (a.s.) ma verilmesi 13 ün rahmetinden. Yani Hz. Rasûlullah Efendimizin rahmetinden, Süleymân (a.s.) ma verilen rahmetlerden bir tanesi. Yani Hz. Rasûlullah (a.s.) ın kanalından lütfen verilmiş bir hikmet'tir bu. Yani 114 de 1.

114 rahmetin 1 tanesi Beni İsrâîl kavmine verilmiş oluyor. 114 tane ilim deryasından 1 tanesi Beni İsrâîl'e verilmiş oluyor. Çünkü besmele her şeyin kaynağı, anası dedik ya, "*Bismillahirrahmanirrahim,*" ümmeti Muhammed in besmelesi.

"*Biismi eba, ve ebi ve Rûh-ul Kudüs*" İsevilerin besmelesi.

"*Biismi Rabbik*" Müsevîler'in besmelesi. Asli olarak Süleyman (a.s.) mın da besmelesi, bu. Sadece biismi rabbik,

rabbinin ismiyle diye ama Hz. Resulullahın rahmetinden alemlere rahmet olmasından 1 besmele onlara tahsis edilmişdi. Ümmeti muhammedin ihtiva ettiği ilim ile, yücelik ile hakkın indindeki yeri ile, diğer kavimlerin arasındaki fark çok açık gözükmekte. Yoksa bu Âyet-i bir başka sayılı, o Sûre'nin bir başka sayılı yerinde de ortaya getirebilirdi. 20 de derdi, en son onu alırdı. 3 de derdi. ve Tam mevzunun olgunlaştığı yerde besmele kullanılıyor.

Bazı kitaplarda yazar, hâdisenin bir gelişi olur, bir olgunlaşması olur ve bir de tam açığa kavuştuğu yer olur. İşte ana fikir yapısı o kitabın en mühim yeri orasıdır. İşte bu Sûrenin de ana fikir yapısı bu besmele-i şerifenin olduğu 30. Âyet-i Kerîmesi'dir. 113 baştaki 1'i alıp da 30'un önüne koyduğumuzda 0 sıfır olarak gördüğümüzde 13 kalmakta veya diğer şekliyle 30'un yanına koyduğumuzda 31 , tersini çevir 13 olmaktadır.

Nereden bakarsak bakalım buradaki besmele-i şerifin Hz. Râsûlullah Efendimiz hakikatinden oraya rahmet olarak verildiğidir. Eğer bu verilmemiş olsaydı besmele-i şerif bu Sûrenin başına konsaydı 114 kaynaklı bir besmele sistemi olacaktı. O zaman 13'u bulamıyorduk. $1+1+4=6$ rakkamı ortaya çıkacaktı. 13'ü tutmuyor ölçüler. 114'den 1'ini alınca 113 kaldı. o 113'de 1'i alıp 30 un önüne koyduğumuz zaman 2 tane haşmetli 13 açık olarak ortaya çıkmakta. İlâh-î mantıkla ulaşılan sayı işleri bunlardır.

Evet her halde besmele-i Şerife için bu kadar malûmat yeterli olacaktır. Şimdi **(El Hamd) "Fatıha"** Sûresiyle yolumuza devam edim.

(El Hamd) Ebced hesabıyla toplam sayı değeri (83), $(8+3=11)$ eder ki, karşılığı mertebe-i Hz.Muhammed'tir yani Besmele-i Şerife'yi çekmenin kemâl başlangıcı bu mertebeden olmalıdır.

Şimdi gene (13 ve Hakikat-i İlâhiyye) kitabından bir bölüm ile yolumuza devam edelim.

(Bismillâhirrahmânirrahîm)

Bilindiği gibi Besmele-i Şerif, anahtar'dır. Bu anahtarı kullanan, gerçekte kulun lisânın dan Hakk'tır, ve ilk kapısı yine burada, zâhir de faaliyete çıkmış, Ahadiyyet mertebesi itibariyle, **(elif – 1 – 13) (El Hamd')** dir, Ehadiyyet mertebesinin (Fatiha) Sûresi Fettah ismi şerifi ile fethine ve açılımlarına başlanmasıdır.

Bilindiği gibi (Fatiha – hamd Sûresi) Ümm'ül kitap-tır. Kitabın anası'dır. Kayıtta olmayan **Elif** ve kayıtta olan **be** ise **"eb"** Atası yani Ahadiyyet-i itibariyle ilmin cedd'i'dir. diyebiliriz.

Fatiha-ı Şerife olan Ümm'ül kitab-ı kaynak olarak kabul edersek, bu haliyle de, Kûr'ân-ı Kerîm'in ilk harfi yine **(elif 1 – 13)** olmuş olur ki; bu elifle ve bu elifte gizli olan Hakikat-i İlâhiyye tahsiline bu yoldan başlanmış olacaktır.

Daha evvelce (Kelime-i Tevhid) isimli kitabımızda da kısaca belirtmiş olduğumuz gibi, Kûr'ân-ı Kerîm'de "Huruf-u Mukattaa) denilen bazı harfler vardır, onların ilki(Bakara) Sûresinin başındaki **(ا ل م)** "elif, lâm, mim" harfleri'dir.

Bununla birlikte sekiz Sûre'nin başında bu harfler vardır. Toplu olarak sayarsak Huruf-u Mukatta'alar da **(17)** adet (mim) **(13)** adet (elif) **(13)** adet (lâm) vardır.

(17) den islâmın Hakikat-i olan dört mertebeyi (şeriat, tarikat, hakikat, marifet-)i çıkarırsak geriye **(13)** kalır ki; böylece hem toplu halde **(13)** adet **(ا ل م)** (elif, lâm, mim) oluşmuş olur. Ve hem de ayrı, ayrı, **(13)** adet **elif**, **(13)** adet **lâm**, **(13)** adet'te **mim**, in varlığını anlamış oluruz.

Daha evvelce Kûr'ân-ı Kerîm'de geçen tüm sayılarını vermiştik. Buradakiler Hurufu Mukattaalar da

geçenlerdir. Kısaca bakarsak.

(ا) **Elif "Ahadiyyet"**

(ل) **Lâm " Lâhut "**

(م) **Mim " Hakikat-i Muhammedi'dir, ki asf**

olarak **(13)** def'a tekrar edilmiştir. (ا ل م) **elif, lâm, mim'** in bâtinin diğeri ismi, bütün âlemleri ifade eden **(İnsân-ı kâmil'**in bir ismi ve ayrıca zâhiren de bütün âlemlerin koordinatları-işaretleri'dir. Tefsir âlimleri hurufu Mukattaa'lar için bir çok şeyler söylemişlerdir. En isabetlisi ve kabul görmüşü, (bunlar Allah ile rasûlü arasında şifredir,) anlayışı olmuştur. Bizde zâten bu şifrelerin bazı yönlerini arayıp, anlayıp, anlatmaya gayret ediyoruz.

Bakara Sûresinin birinci Âyeti, (ا ل م) **elif, lâm, mim,** hakkın da ehlûllah ise İnsân-ı kâmilin bir ismidir, demişlerdir ki bu da çok doğrudur. Âyet-i kerîme'nin devamı'nda o nu ifade etmektedir. **(Zalikel kitabe lâ raybe fihi)** işte bu kitapta yani (ا ل م) **elif, lâm, mim,** in kitabında, yani **İnsân-ı Kâmil** kitabın da hiç şüphe yoktur, demektir.

Başka yazılarımızda da kısaca belirttiğimiz gibi Kûr'ân-ı Kerîm bir dir ve dört faaliyet yönü vardır. Birinci'si, elimizde bulunan "*Mushaf-ı Şerif*" **(Kûr'ân-ı Tenzili)** dir.

İkinci'si, **(Kûr'ân-ı Fiili)** olan bütün " âlemler"dir. Üçüncüsü

(ا ل م) (Elif, Lâm, Mim) kitabı'dır. Dördüncü'sü ise

(Kûr'ân-ı natık) "Konuşan ve gezen Kûr'ân" olan, İnsân-ı Kâmil'dir. Bu İnsân ise kendisine (Kûr'ân-ı Tenzili) indirilmiş olan Kûr'ân-ın öz kardeşidir, ve o na indirilmiştir. Ondan da diğer beşer insân lara indirilmiştir. Genl ismi Hakikat-i Muhammediye, özel ilk zuhur yeri Hz. Âdem, ve en kemalli zuhur yeri ise Hz. Muhammed (s.a.v.) efendimizdir. O nun Bâtinî varisleri de bu hakikatleri idrak eden zuhur mahalleri'dir.

İnsân-ı Kâmil bâtinen **(ا ل م) (elif, lâm, mim)** harflerinde gizlendiği gibi, zâhiren de gizlenmiştir. Bâtinen **(ا ل م) (elif, lâm, mim)** sembollerinden İnsân-ı Kâmil-i tanıyıp bulmak oldukça zor iken, zâhiren görüntüde bulmak daha kolaydır. Şöyle ki; şekilde görüldüğü gibi

Elif asıldır, lâm'ın yanı na gelip birleşince gövde hasıl olur, yukarıdan ikiye ayrılması **(yedeyn)** "iki el" aşağıdan ikiye ayrılması, **(kademeyn)** "iki ayaktır".

Daha sonra **(Mim-i Muhammediyye)** omuzlar üzerine geldiğinde **(reisün)** "baş" olmakta ve (ا ل م) **(elif, lâm, mim)** de zâhiren gizli olan **(İnsân-ı Kâmil)** böylece zâhiren de aşikâr olmaktadır.

İşte bu kitap (İnsân-ı Kâmil) âlemin özü ve hülâsasıdır. Âdem den (a.s.) Havva'nın zuhuru gibi (elif'ten) de İnsân'ın mânen zuhuru böyle olmaktadır.

Ey hakikat ilmine talib olmak isteyen kardeşim. Allah'a ulaşmanın tek ve en kısa yolu senin kendinden geçmektedir. Çaresi; kendini ve hakikatini idrak etmendir.

Aksi halde bir çok sevap kazanarak Cennet ehli olabilirsiniz, ama; (Allah ehli) **"Ehlûllah"**olamazsınız.Cennet ise sadece senin beşeri duygularına hitab eder, duygularının hissiyatı kesildiği anda Cennet hiçbir şey ifade etmeyecektir.

Ancak söylemek istediklerimiz yanlış anlaşılmasın cehenneme göre tabi-i ki Cennet daha güzeldir.(Aslın da bu dahi göreceli) dir. (değişkendir.) Cennet nefsimize beş duygumuza hitab eder, duyguları olmayan bir varlık için Cennet hiçbir şey ifade etmez.

Hakk'a yönelmek isteyen Cennet taliplisi değil Hakk taliplisi olmalıdır. Cennet'e iyi amel ve sevapla gidilir, Hakk'a ise iyi amel sevap ve ayrıca irfaniyyet ile gidilir. Arada büyük fark vardır. Cenâb-ı hakk Cennet talebinde olanlara, Cennet yolunu, Hakk talebinde olanlara da kendi yolunu açsın amin.

Söz buraya gelmişken Yunus Emre'nin şu iki kısa dörtlülüğüne de bir göz atalım. Gerçekten bütün mânâlar elif'

te vardır, bunları idrak ederek okumak elif'i bilmektir yoksa sadece lisânen (**elif**) demek, **elif** demek değildir.

**Dört kitabın mânâsın,
Bellidir bir elif'te,
Sen elifi bilmezsen.
Bu nice okumaktır.**

Gerçekten de dört kitabın mânâsı bir elifte gizlenmiştir. Elif tanınmadığı sürece diğer harflerin'de mânâlarının kolay, kolay tanınamayacağı aşikârdır, çünkü diğer harflere kimlik ve şahsiyet veren Elif'tir.

**Elif okuduk ötürü,
Pazar ettik götürü,
Yaradılanı sev,
Yaradan dan ötürü.**

Bu kısa dörtlüğü mevzuumuzla ilgisi bakımından özetle izah etmeye çalışalım.

Elif okuduk ötürü.

"Ötüre" Arap alfebesinde bir (hareke) işarettir. Harfin üstüne konur, ve (و) "vav" harfine benzer, üstüne konduğu harfi sesli harf olarak, (u-ü) sesleriyle okutur. O zaman (ء) (**elif**) harfi (u) diye okunur ve Ahadiyyet'te'ki; Ulûhiyyet-i ifade eder ki; (**13**) tür. Ayrıca elif'in üstünde ki, ötre, nokta makamında dır ki; böylece yine (**13**) tür.

Elif'i ötüreli okuduğumuz zaman, Ulûhiyyet-i kast etmiş oluruz demektir.

Pazar ettik götürü.

Yani bütün âlemde (ء) (**elif**) in (**13**) her mertebeden zuhur ve tecellisini müşahede eden (**irfan**

ehli) varlığın bütün fertlerinde bu hakikati idrak ettiğinden hiç bir şeyi gayrı görmeyip bu âlemi olduğu gibi tümüyle kabul eder ki; bu da götürü kabul hükmündedir.

Nefs-i varlığını verip karşılığında götürü olarak bütün âlemi kazanmaktır. Bilindiği gibi bir mal alınıp satılırken taneyle veya kiloyla hesaplanır, veya götürü hükmüyle ne varsa bir fiyat tespit edilerek tek tek ölçülüp hesaplanmaz, tamamı üzerinden götürü olarak toptan tek fiyat ile pazarlık tamamlanmış olur.

İşte Ehlullah, **(irfan ehli)** âlemin hakikatini bildiğinden mânâvi alış verişini götürü olarak tümü **(13)** üzerinden yapar, ayrı gayrı olarak dışarıda bir şey bırakmaz.

Yaradılanı sev.

Burada Yaradılıandan kasıt, zuhur'da olandır, yani, (zuhur'da olanı sev) (zuhur edenden ötürü) (yaradandan ötürü) demek istenmiştir. Özetlemeğe çalıştığımız bu kısa dörtlükte büyük bir irfaniyet gizlidir.

Muhyiddin'i Arabi (*Sübhanellezi ezharel eşyae ve hüve aynühü*) yani "Onu tenzih ederiz ki; eşyayı zuhura getirdi ve onun aynıdır." Diyerek, bu mânâ da açık olarak ifade de bulunmuştur.

Diğer ifadeyle bütün sayılar ve harfler elif'in aynıdır.

Yeri gelmişken şurada bir şeye daha dikkat çekmek isterim, bir harf olarak bildiğimiz (ا) elif'in aslı **(E-L-F)** harflerinden meydana gelmektedir.

(Elif,) tanışmak, kaynaşmak, sevmek, cana yakın olmak, dostlukta bulunmak, anlamlarına gelen "ülfet" etmek demektir. Görüldüğü gibi bünyesinde (ا) **(elif)** (ل)

(lâm) (ف) **(fe)** harfleri vardır. Başta bulunan **(elif- lâm)**

hakikatinin (ف) (fe) "feyekünü" ile hemen zuhura çıkıp kolay anlaşılabilmesine vesile olacağı ümidiyle demektir. Yine elifte var olan ikinci harfin, yani (ل) (lâm) in içinde söylenişte (م) (mim) de vardır o halde elif'in içinde açıkça (ا) (elif) (ل) (lâm) (م) (mim) i şüphesiz olarak görmekteyiz. Yani (elif) aynı zamanda bu yolla da eşittir, (ا ل م) (elif-lâm-mim) dir sonda ki (ف) (fe) ise bu hakikatlerin (kün) (ol) emriyle faliyyete geçip (feyekünü) hemen olmasıdır, bir şeye ol deyen Cenâb-ı Hakk için o şeyin olmaması mümkün değildir, ancak bizler bu oluşumların farkın da olmadığı sürece oluşan hakikatlerden gaflette olduğumuzdan onları olmamış zannediyoruz halbuki onlar olmuşlardır ve bizleri seyretmektedirler.

(Maşuk yüzün tutmuş sana sen bakarsın öte yana) dendiği gibi. Bizler de ötelere baktığımız sürece bu hakikatleri görmemiz mümkün olmayacaktır.

Yukarıda (Eif ve be) nin, (Elif lâm mim) in muhabbet ve birlikteliğini gördük. Şimdi de (lâm ile elif) in ezeli muhabbetini görelim.

Arabî alfabede (لا) (lâmelif) diye tabir edilen bir sembol harf vardır ki;(elif lâm) in sondan başa söylenişi dir. Alfebenin 28 inci sondan ikinci sonharf (ي) (ye) den sonra sondan birinci harftir. (ا) (elif) ile başlayan Hakikat-i İlâhiyye tenezzülâtı yine bir (ا) (elif) ile kemâle erip aslına ulaşmasıdır. Küçük asıl Ebced hesabıyla elif (1) lâm (30) sayı değerindedir. (1) i (30) un önüne koyarsak (130) eder

sıfırı alırsak **(13)** kalır ki; bu şekliyle **(elif lâm) (13)** ü beraber yüklenmişlerdir, ve bu ağırlığı bütün haşmetiyle **(meratib-i ilâhi) "ilâhi mertebeler"** olarak mertebe mertebe her bir Peygamber hazarâtın da zuhura getirmişlerdir. Bu **(28)** inci mertebe ki; O da Kûr'ân da bahsedilen **(28)** inci Peygamber olan **(zuhuru Muhammed-î)** dir.

(29) uncu son sırada olan **(س) (ye)** harfi ise **yakıyn ehli** olan ve bütün bu hakikatleri tasdik eden gerçek mânâ da ki; varisi nebi ümmet-i Muhammed-î ler dir. **(س) (ye)** harfinin **(4)** ebced hesabından **(3)** ü **(10+10+11=31)** olur ki; tersi zaten **(13)** tür. Yani bunlar **(13)** hakikatine **(hâmil)** müşahede ile taşıyanlardır.

(س) (ye) harfinin büyük ebced hesabı ile sayısal değeri ise **(475)** tir. İslâmın simgesi olan **(kare) (4)** ü çıkarırsak, geriye **(575-4=571)** kalır ki; ne büyük bir gerçektir. Bilindiği gibi **(571)** Hz. Peygamberin doğum yılıdır ve **(5+7+1=13)** tür. İşte bu **(س) (ye)** "yakıyn" sembol harfinin zuhur yerleri, yaşadıkları devirlerinin en kemâllileri' dir' ler. Adeta efendimiz (s.v.s.) min *(biz son gelen ilkleriz)* sözünün alfebede ki; zuhur yerlerini de bildirmesi gibidir.

(س) (ye) son harftir, fakat bütün ilâhi mertebeleri bünyesinde toplu olarak muhafaza etmektedir. Alfebe de iki harfin altında nokta vardır, biri her zaman **(ب) be ba** nın diğeri ise, zaman zaman **(س) (ye)** nin altıdır. Be nin altında ki; nokta **(Ahadiyyet'ül zat)** noktası, zaman, zaman kullanılan **(س) (ye)** nin altında ki, iki noktadan biri **(beşeri benlik, diğeri ise İlâhi benlik)** noktaları'dır.

Evet (ال)(elif, lâm) ile başlayan Vahidiyyet' in'den Ulûhiyyet'i ne olan ilâhi tecelli, yine bir (ال) (elif, lâm) ile ancak bu sefer tersinden (لا) (lâm,elif) yani yine (13) olarak aynı yollardan geçerek, (ef'âl'inden,Ulûhiyyet-ine, oradan Ahadiyyet-ine) "Mi'râc"a doğru kanat çırpmağa başlamasıdır. Nasıl ki, (الم) (elif, lâm, mim) den evvelce belirtildiği gibi İnsân'ın zâhir bâtın kemâli ortaya çıktığı gibi, (لا) (lâm,elif) üzerine de bir (م) (mim) i Muhammed-i (reisün) "başını" koyduğumuz da aynı kemâli orada da görmüş ve bulmuş olmaktadır. Aşağıdaki çizim de olduğu gibi başlangıçta İnsân, nihayette yine insândır.

لا

106

108

İşte (ل) (ا) (elif ile lâm) in (13) ün İlâhi beraberliği eliften lâm'a olarak zuhura başlamakta, bütün mertebelerde, o mertebelerin hakikatine bürünerek hayat sahnesine (13) çıkmakta ve yine en sonun da aynı (ل) (ا) (elif) (lâm), (لا) (lâm) (elif) olarak (lâm) dan (elif) e doğru kendi aslına ulaşmaktadır. (ل) (ا) (elif) (lâm) da ki; kimlikler bellidir, fakat (لا) (lâm) (elif) te ki; kimlikler belli değildir, bulunduğu mertebeye göre bazen, (elif),, (lâm),, olur. Bazen da; (lâm),, (elif),, olur, şöyle ki; (لا) lâm elifin yukarıdan sağ ucundan aşağı doğru inerek orası(elif) oradan yukarıya doğru çıktığımız yer ise, (lâm) olur. O zaman, (elif-lâm) şeklinde okunur. Eğer sol üst uçtan aşağı doğru inerek o zaman orası (lâm) olur. Oradan tekrar yukarıya doğru çıktığımız da da, orası (elif) olur ki; böylece (lâm-elif) diye okunur. Böylece: (لا) (lâm-elif) hem (elif-lâm) hem de (lâm-elif) tir. Bu yüzden bütün tecelli-i ilâhiye, ister tenzil-iniş yönüyle, ister uruc-yükseliş yönüyle olsun hepsine câmidir.

Bu bir hakikat-i İlâhiyye ve (elif ile lâm) in sarmaş dolaş ezeli hubbiyyet-muhabbet-i bitmez tükenmez aşk-ı ilâhisidir ki; her zerre de, o zerrenin mertebesinden raksıdır. Bazen, (lâm,) (elif)e ayna olur, bazen, (elif,) (lâm)a ayna olur.

Kûr'ân-ı Kerîm Enfal Sûresi (8/17) Ayetinde:

وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ

(Vema rameyte iz rameyte velâkinnellahe rama)

Mealên:

"Attığın zaman sen atmadın ancak Allah attı.)

İlâhi sözünde, **(elif,)** **(lâm)** in aynası olmuştur ki;
(elif,lâm) dir. (ل) (ا)

(Men reâni fekad reel Hakk)

(Beni gören ancak Hakk'ı görmüş olur)

Hadîs-i kûdsîsin de ise **(lâm,)** **(elif)** in aynası olmuştur ki;
(lâm,elif) tir. (ل) (ا)

Bu çok mühim irfaniyyet hakikatine nazar eyle ve diğer yaşantıları da böylece kıyas eyle. Bu ilâhi muhabbet her an âlem de yenilenerek yaşanmaktadır.

Söz buraya gelmişken bir şeye daha dikkat çekmeye çalışalım.

(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) **(LÂ İLÂHE İLLELLAH)**

Bilindiği gibi **(KELİME-İ TEVHİD')**in ilk harfi bu

(ل) **(lâ)** **(lâm-elif)** tir, ve tek harf olarak az uzatılarak

(lâ) diye okunur aslı ise **(lâm ve elif)** tir, **(lââ)** diye **elif** uzatma işareti olarak okunduğunda, nehiy etme yok etme-kaldırma mânâsınadır. Aslında (ل) **(lâm-elif)** in varlığında

kaldırılacak bir şey yoktur ve yerli yerindedir. Bizler hayal ve vehmimizde aslı olmayan bazı varlıklar icad ettiğimizden ve bu varlıklara birer hayalî vücut verdiğimizden, **(lâm-elif)** in hakikatini perdeleyip onu (ل) **(lâ)** yokluk zannediyoruz ve çalışmalarımıza bu anlayışla başlıyoruz ki; seyr-i sülûk'un sonlarına doğru **(Allah)** (c.c.) lâfzının (ل)

(ا) **(elif)** **(lâm)** ı na ulaştığımızda idrak ediyoruz ki;

baştaki (ل) **(lâ)** aslında **(lâm-elif)** imiş ve bütün İlâhi

hakikatler yukarıda belirtildiği gibi şeksiz şüphesiz zaten onun bünyesinde mevcut imiş.

Kelime-i Tevhid'te (لَا) (lâ) yok (lâm-elif) varmış

(lâ) ise bizim **heva** ve **heves**'imiz, ve tevhid-i hakiki'den cehlimiz imiş. Aslında; **(lâ)** olan, yok olan, bizmişiz, bizim hevamız imiş. Kelime-i tevhid-in nehiy bölümü dahi ispat imiş, İki yönü de ispat, ispat imiş, nehiy ve ispat değilmiş. Daha daha aslında ispatlanacak da, bir şey yok imiş çünkü ispatlama ikilik gerektirir, iki **yok**'ki ispatlama gereksin.

Meseleye bir başka yönüyle de bakmağa çalışalım.

Kelime-i Tevhid' in içinde iki adet **(لَا) (lâm-elif)** vardır, biri baştaki diğeri de **illâ** nın **(lâm-elif)** i dir. Birinci **(lâm-elif)** te ki; zâhiren (lâ) nehiy yokluk ifadesi, Bâtınî mânâ da **(lâm) (elif)** in içinde yani birlikte olduğu **(lâm)** yani Ulûhiyyet mertebesi ayrı bir mertebe olarak yoktur ve sadece **(elif) Ahadiyyet** mertebesi vardır, demektir. **(lâm)- (elif)** in sadece zuhur ve görüntü mahallidir. Nehiy edilen budur, aksi halde âlem de hakk'ın vücudundan başka bir vücut varmış, olur ki; bu da muhal-olmayacak bir iştir.

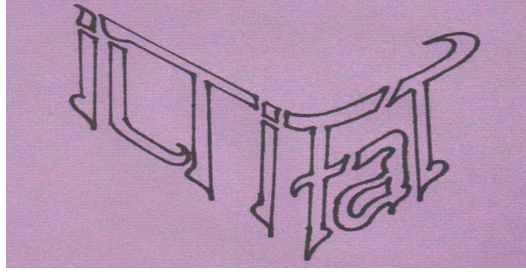
İkinci, **illâ** nın **(lâm-elif)** i ne gelince, "illâ" **(ancak)** istisna'dır. Yani müstesnâ , ayrıcalık-hususîlik'tir. "İllâ"nın kendi bünyesinde, yani sadece onu ayrı olarak ele aldığımızda ancak vardır ama o da **(lâm-elif)** in içinde olan **(elif)** in Mânâsında **(lâm)** in sûretinde olandır, Şekliyle anlayabiliriz.

Bilindiği gibi kelime-i tevhid-in Arapça yazılış şekli ile harflerini saydığımız zaman **(12)** dir, ancak başta ki, **(لَا) (lâm-elif)** iki olarak saydığımız zaman ise **(13) on üç** olur ki; zaten kendisinin geçek aslı da odur.

Bu hususta daha geniş bilgi "Kelime-i Tevhid" isimli kitabımızda bulabilirsiniz.

Bu hususla ilgili meydana gelen bir tecelliyi de belirtmeden geçkiyeceğim.

Bu bölümleri yazmağa çalıştığım (31 ağustos 2006) günü perşembeyi cum'a ya bağlayan gece rû'ya âleminde mânâdan (**Nusret babam**) vasıtasıyla bir sahife iletildi üzerinde bir yazı hattı vardı, okumağa çalıştım ve şöyle demek istendiğini anladım. Hatırımında kaldığı kadarıyla hat şöyle idi.

Fazla dikkate gerek kalmadan dahi bunun bir kelime ve mânâsının da açık olarak (**İLTİFAT**) olduğu anlaşılmaktadır. İrfan ehli bu hattın bir çok mânâlar çıkarabilir, ancak biz fazla uzatmamak için çok açık olan bazı yönlerini ifade etmeye çalışacağız.

Görüldüğü gibi kelimenin başında mevzuumuza konu olan, soldan okunursa (ل) (ا) (**elif**) (**lâm**) sağdan okunursa (**lâm-elif**) vardır. Ve üstte uzun hatta iki tane (**te**) harfi bütün varlığı kaplamış, Tevhid-i hakikidir. Toplu olarak (**İLTİFAT**) kelimesi ise yapılan işlere mânâ âleminden (**iltifat**) edildiği ve bâtın âleminden tasdik gördüğüdür. Gün (**31**) tersi (**13**) tür. Ay ağustos'tur, ve sıcaktır, yani aşk ve muhabbettir. Sene (**2006**) yani toplarsak (**8**) dir, ve ayda (**8**) dir. Bunlar da (**8**) cennettir.

110

Perşembeyi cum'aya, "fenafillâh" yani cem'e bağlayan gecedir. Cum'a yeni ayın biridir. Cem hali bakabillâh ve tevhid'in birliği'dir. **Nusret** babam vasıtasıyla gelmesi, **(Nasrunminallah)** (Allahtan yardım,) yani zât-î tecelli yardımudur, diyebiliriz.

Tabii ki; bu hususlar ilgilenmeyen kimseleri ilgilendirmez, indi ve şahsidir, faydalanmak isteyenlere de mâni olunmaz bu da onların şahsi hürriyetleridir ki, buda gerçek insân haklarıdır, ve Hakk'ın tanıdığı haktır.

Ey irfan ehli olmaya gayret eden kardeşim iyi bilki bu anlatılanların hepsi sensin, ve bunlar sende mevcuttur, ancak bâtinin da kapalı kapılarının ardında kalmıştır, vakit geçirmeden o kapıları, Ümmül kitab'a yani ana'ya yani Fatiha ya sığınıp oradan yardım almaya çalışarak. **Fatih** ve **Fettah** isimleriyle açmağa çalış, çalış ki; aslına ulaşasın yoksa bu âlemden ilâhi hazineni alamadan gider iflâs etmiş olursun.

Belki bunları biraz hayal biraz vehim ve gereksiz sanabilirsin. Ancak unutma ki her şey evvelâ hayal ile başlar, mühim olan ebedi hayata götürecektir hayale doğru gitmek gerektiğini bilmemiz lâzım gelmektedir. Aksi halde hüsrân olan sonu gelmez beşeri hayellerimizin içinde ömrümüzü eritip gideriz ve farkında bile olmadan bu muhteşem dünyadan, **(Hazret'i şehadet)** ten ve **(13)** hakikatinden hiç haberimiz olmaz.

İşte o zaman gerçekten bizlere çok yazık olmuş olur. Cenâb-ı Hakk cümlemizi gafletten koruyarak kendini tanıyan kimselerden eylesin.

Buraya kadar olabildiğince **(Elif)** in ve **(13)** ün bazı özelliklerini, özetle izah etmeye gayret ettik, ancak böyle

birkaç kelime ve sayfayla **(Elif)** in sonsuz hakikatinin aslını anlatmak mümkün değildir, ancak bir fikir vermesi yönünden yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Buraya kadar ((**EI hamd**) in başında ki, (**EI**) (ا)) (**elif**) (ل) (**lâm**) başlangıcını gördük. Bu harflere Beşer Arap lisân-ı kuralları içinde baktığımızda, ilgili kitaplarda genelde şöyle ifade edilmektedir.

Ma'rife: Bir ismin başında, (**EI**) (ا)) takısı bulunursa o isim belirlidir. (**EI**) (ا)) takısı alarak belirlenmiş kelimeye "**ma'rife**" denir. (elbeytü) dediğimiz de herhangi bir evi değil, belli bir evi ifade etmiş oluruz. Bu (**EI**) (ا)) (**harfi tarif**) e "*tarif-belirlilik harfi*" denir. Herhangi bir isim kelimesinin başında, (**EI**) (ا)) tarif takısı yok ise bu isim herhangi bir varlığı anlatır.

Mevzuumuz olan (**Hamd**) kelimesinin başında (**EI**) (ا)) takısı yok ise o herhangi bir hamd'dır. Eğer bir hamd'ın başında (**EI**) (ا)) takısı ile (**EI hamd**) (الْحَمْدُ) ise o hamd kelimesi kendinden sonra gelecek kelime ile belirlenmiş ve oraya tahsis edilmiş olacaktır.

İşte görüldüğü gibi, **Beşeri Arap lisân-ı** kuralları içinde (**EI**) (ا)) takısına baktığımızda, ifadesi bu kadardır.

Ancak, (**EI**) (ا)) takısına "**İlâh-î Arapça**" lisân-ı kuralları içinde baktığımızda yukarılarda da, belirtilmeye çalışılan , (ا ب) "**Eb**" (**elif**) ile (**be**) (ا ل م) (**elif, lâm, mim**) ve (لا) (**lâm-elif**) harflerinin ifade ettiği mânâların bir kısmı verilmiştir, bunlarla da sınırlı değildir Görüldüğü gibi arada kıyas kabul edilmeyecek kadar büyük fark vardır.

İşte bu yüzden **Beşeri Arap lisân-ı** kuralları içinde Kûr'ân-ı Kerîm çevrildiğinde ancak çok sınırlı bir meal olur o meal dahi aslî değil çevirenin anladığı kadarıyla olan vekâlettir. Çaresi "**İlâh-î Arapça**" lisân-ı kuralları içinde ki anlayış ve İrfaniyyet bilgisi ile yapılan çeviri ve yorumlar, **İnsân-ı Kâmil** cihetinden asâleten olmuş ve olacaktır.

Bu özet bilgiden sonra biz gene yolumuza (El hamd) ile devam edelim.

Yukarıda ön sözde de bahsedildiği gibi.

Bu Sûre-i Şerif ile Bakara Sûre-i Şerifi, epey uzun bir sürede "Kasımpaşa da ki, Hz. Pirimiz Hasan Hüsâmettin Uşşaki Hz. nin, Türbesi-Dergâhında Pazar sohbetleri olarak yapılmıştır," bu yüzden de ayrı bir hususiyeti vardır.

Aşağıda ki satırlar da o günlerde ki, sohbetimizi olduğu gibi aynen aktarıp daha sonrada başka yönden gereken ilâveleri yapacağız.

Kûr'ân-ı Kerîm-i okumaya başlama mevzuu ile ilgili sohbetimizi yukarıda belirttikten sonra burada ki, sohbetimizi *inşallah* **(El hamd)** üzere oluşturmağa çalışacağız. Böylece yavaş yavaş, Kûr'ân da anlamlı bir yolculuğa çıkmış olacağız. Yeri gelince bir hikâye, yeri gelince bir misâl, bir hakikat ile Kûr'ân-ı Kerîm'de mânevi yolculuğumuza *inşallah* devam edeceğiz.

Gayret bizlerden muvaffakiyyet ALLAH-tan dır.

Allah (c.c.) cümlemize gönül genişliği, akıl genişliği, idrak genişliği versin Fatiha-ı Şerife'nin ne olduğunu mümkün olduğu kadar en geniş şekilde anlamaya çalışalım, çünkü her halimizin başında sonunda bu sûre-i şerif'i okumaktayız. Sûrenin içerisinde geçmediği halde isminin Fatiha olmasının sebebi, zâhir olarak Kitabın açılması ve bu sûre ile başlaması hükmüdür diye biliniyor, bâtın olarak ise bu sûre-i şerifin içerisindeki hakikatlerin gönlümüzde açılabilmesi için Fatiha yani açıcı olduğundan bu isimle anılıyor.

Kûr'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hakk'ın ona verdiği isim "**seb'ul mesani**", yani "**yedi ikili**" zâhir ve bâtın mânâları olan "yedi ikili", bir başka ifade ile yarısı Cenâb-ı Hakk'ın vasıflarını diğer yarısı da gerçek kul'un vasıflarını bildiriyor. Hz.Rasulullah'a(s.a.v) hitaben "**Ve lekad ateynake Seb'an minel Mesani vel Kur'ânel Azıym;**" (Hicr,15/87. Âyet) yani "Biz sana **Kûr'ân ile birlikte "seb'ul mesani"yi verdik**" diyor, Cenâb-ı Hakk o kadar yüksek değerde tutuyor ki, Fatiha'yı Kur'an ile eş değerde adeta. Hz.Ali Efendimiz (k.v.) buyurmuş ki "Fatiha-ı Şerif'ten Yetmiş deve yükü ilim çıkarırdım" diye, Fatiha-ı Şerif'i bir çok âlimler uzun uzun anlatmışlardır, biz dilimizin döndüğü kadar ve Abdullah Selâhattin Hz.lerinin yazmış olduğu bir kitaptan da yararlanarak onu anlamaya çalışalım inşaallah.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(1) Bismillâhir Rahmânir Rahiym;

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismiyle.

Bu sûre başındaki Besmele konusunda âlimler arasında ihtilâf olduğu söyleniyor, fakat genel olarak âlimler tarafından Besmele-i Şerif, Fatiha-ı Şerif'in ilk Âyeti olarak kabul edilmiştir. Bu Âyet başlı başına ayrı bir konu dur biz onu meal olarak geçelim. *Not= Yukarıda verilmiş idi.*

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(2) ElHamdu Lillâhi Rabbil'Alemiyn;

Hamd o âlemlerin Rabbi,

Yukarıda Hamd'ın başındaki (El) takısının özelliklerini kısmen de olsa görmüştük, şimdi ise, hamd-ı kendi mertebeleri itibarı ile görüp anlamaya çalışalım.

Birinci olarak Hamd;

İlk düşündüğümüz şey şeriat mertebesi itibarıyla Ya Rabbi sana şükranlarımızı sunarız, şükür, yani teşekkür ifadesinde, verdiği nimetlere, hayata, çoluk çocuğa ne varsa bütün güzelliklere hamd ederiz teşekkür ederiz. Bu mertebeye al gülüm ver gülüm yani karşılıklı olan bir davranış yeridir, bu anlayışta Hamd'ın ilk anlayışıdır, ilk faaliyete geçtiği yerdir, ki bu belirtilen Hamd'ın faaliyete geçmediği gönüller de vardır yani hiç Hamd etmeyen insanlar da vardır, tabi ki herkesin hâli kendini ilgilendirir fakat biz onları küçük görme değil de, tespit bab'ında belirtiyoruz, herbirerlerimiz halimizi tespit etmek ve değerlerimizi bilmek üzere bunları belirlemek zorundayız fakat onları hiç bir şekilde hâkir görmeden, kendi hallerine terketmek sûretiyle ve iyi bir temenni ile "İnşallah onlar da Hamd ederler, bu yola girerler ki, yaptıkları her Hamd kişinin kendisine döner ve ahirette kendisini karşılar" diyerek.

Böylece zâhir olarak yani şeriat mertebesi itibarıyla bir kul Rabbine Hamd ettiği zaman "Ya Rabbi verdiği nimetlere teşekkür ederim" manasıyla, o düşünce ile yapmış oluyor. Burada her ne kadar bir samimiyet var ise de karşılığında bir beklenti var ve bu durum karşılıklı bir alışveriş hükmüne giriyor yani burada mutlak muhabbet yok, varolan muhabbet beklentilidir.

İkinci olarak Hamd;

Bu mertebeyi tarikat ehli yapıyor ve Hamd'ın mânâsı burada açılmaya başlıyor. Hamd lügat manası olarak "övme" dir, bu mertebe de maddi bir karşılık beklemeden Hamd'ın kelime mânâsı itibarıyla hakikati söylenmeye başlanıyor, "Hamd Allah'a mahsustur", dünyadan ve ahiretten bahsetmeden ve hiçbir şey de beklemeden ancak Hamd'ın gerçek ifadesi ve şuuru ortaya çıkmış değildir, çünkü ötelerde olan bir Allah'a yönelmiş olarak Hamd'ını ifade etmektedir ve bu da ikiliktir.

Üçüncü olarak Hamd;

Kelimenin biraz daha özüne inmemiz gerekiyor, "**ElHamdu Lillâhi**" derken buradaki "**Lillâhi**" nin ifadesi değişiyor, birinci ve ikinci mertebelerde "Lillâhi" "ilâ" makamında iken burada "Hamd Allah içindir yani Hamd'ı Allah yapar" oluyor. Bir ve ikinci mertebeler de Hamd'ı kulluk mertebesinden kul yapıyor fakat üçüncü mertebeye geçildiği zaman Hamd'ı yapmaktan kul artık aciz kalıyor ve burada aczini anlıyor. Kişinin idraki yükseldikçe "Lillâhi" yi anlamaya başladı ve baktı ki İlâhi varlık bu âlemlerdeki azameti itibarıyla sonsuz ve sonsuzluğu itibarıyla O'nu övemeyeceğini hissetti. Bir beşer akli Cenâb-ı Hakk'ı ne kadar geniş mânâ da ihata ederse etsin ne kadar geniş mânâ da anlarsa anlasın Cenâb-ı Hakk'ı gerçek yönüyle ifade etmesi ve övmesi mümkün değildir, Efendimiz (s.a.v) burada bize yol gösteriyor ve "**ilâ uhsî senâen aleyke ente kemâ esneyte alâ nefsike**" yani "**ben Seni övmekten acizim, Sen kendini nasıl övüyorsan, ben de öyle övüyorum**" diyerek üçüncü mertebenin hakikatini bize gösteriyor. Ezeli ve Ebedi olan, bütün âlemleri Zâhir ve Bâtın kaplamış olan ve aslının ne olduğunu anlayamadığımız o varlığı övmemiz mümkün değildir, O halde övgü O'na mahsustur.

Dördüncü olarak Hamd;

İnsân'ın şerefi o kadar çok ortaya çıkıyor ki, bu Âyetin bir bölümünü idrak etmek bizi sonsuz ufuklara ve sonsuz değerlere yükseltmiş oluyor ve bu değer bize Cenâb-ı Hakk tarafından veriliyor ve bu halde Allah kulunu övmeye başlıyor, çünkü bir Hamd yani övgü var fakat bu kul "hiç" oldu, bıraktı övgü kesildi demek değil, esas övgü, Hamd ondan sonra başlıyor, Cenâb-ı Hakk insân'ın gerçek varlığını, gerçek kimliğini ortaya getirerek "Ben öyle bir varlık hâlkettimki onu size anlatıyorum" diyor, işte Kûr'ân-ı Kerim'in tamamı insân-ı insân'a anlatıyor.

"Halekal Âdeme alâ sûretihî" yani "*Allah Âdem'i kendi sûreti üzere hâlketti*" bir çok tefsirciler burada Âdem'i Âdem'lik sûreti üzere, yani Âdem'in kendi sûreti üzere hâlketti şeklinde belirtiyorlar oysa gerçekte "Cenâb-ı Hak Âdem'i kendi sûreti üzere hâlketti"dir burada Cenâb-ı Hakk'a bir sûret verilmiş olmuyor, bahsedilen sûretten kasıt O'nun Esmâ-i İlâhiyesinin, sıfatlarının, fiillerinin Âdem üzerinde mutlak tecellisidir yani külli tecellisidir dolayısıyla Cenâb-ı Hakk'ın ne kadar Esmâ-i İlâhiyesi varsa Âdem'de yani insân'da bunları zuhura getirmiştir ve bunların zuhura getirdiğinden dolayı onu övmesi çok tabii'dir.

Cuma namazlarında hutbeden önce ve hutbeden inerken okunan **"İnnAllahe ve MelâiketeHU yusallune alen Nebiy ya eyyühelleziyne amenû sallu aleyhi ve sellimu tesliyma;"** (Ahzab,33/56.Âyet) yani **"Muhakkak ki Allah ve melekleri, Nebi'ye salât eder, Ey imân edenler, siz de O'na salât edin ve teslimiyet ile selâm verin!"** buradaki övgü(s.a.v.) Efendimizin şahsında bütün insânlaradır, bizim sokakta gördüğümüz basit bir insân-ı, değer vermediğimiz bir insân-ı dahi Cenâb-ı Hakk yüceltir ona değer verir ve onu över, fakat şartlanmalarımız dolayısıyla şu çirkin, şu kötü, şu karanlık diyerek zâhiri görüntüye bakarak hüküm veririz, oysa Cenâb-ı Hakk orada herhangi bir varlığın olmasını murat etmeseydi o varlığı hâlketmezdi, bir yerde bir varlık varsa, hâlkedilmişse muhakkak Cenâb-ı Hakk'ın ona rağbeti vardır.

Kendi kıymetlerimizi iyi bilelim eğer ki ortada biz varsak, ki var olduğumuz vücutlarımızla ıspatlanmış vaziyette, işte Cenâb-ı Hakk bize rağbet ettiği, övdüğü için varız ve bu yüzden de çok hoş olmamız lâzımdır yani Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna mazhar olduğumuz için gönlümüzün hoş olması lâzımdır. Cenâb-ı Hakk'ın Rahmet'i biraz zorlukları içerisinde tabii ki hiç bir şey öyle kolay kazanılmıyor, dünya tamamen bir imtihan yeri **"Feinne me'al'usri yüsra; İinne me'al'usri yüsra;"**(İnşirah,94/5-6.Âyet) yani **"Muhakkak zorlukla beraber kolaylık vardır, kesinlikle her zorlukla beraber kolaylık vardır"** dikkat edelim aynı sûre içerisinde iki defa tekrar ediliyor, eğer dünyanın tamamı kolaylık ve güzellik olsa ismi dünya olmaz cennet olur, eğer tamamı zorluk olsa ismi cehennem olur, dünya zorluk ve kolaylığın bir arada yaşandığı, Celâl ve Cemâl tecellisinin birlikte uygulandığı bir yer olması dolayısıyla anlaşılması gerçekten zor olan bir yerdir, zor bir sistemdir, her sistemin kendi içindeki uygulama yöntemine göre bir kolaylığı vardır o uygulandıktan sonra zorluk diye bir şey olmaz.

Dünya kötü bir yer de değil, çok güzel bir yer, sadece bizler günlük kısır çekişmelerle dünyanın güzelliğini kendimize karartıyoruz, biraz da ihtirasla ve sahip olma isteğiyle dünyada ahirete harcamamız lâzım gelen zamanımızı bu dünyada bu dünya için harcıyoruz. Efendimiz (s.a.v.) bir sohbet esnasında müflis kimdir diye sormuş, sahabeyi kiram içinden dünyaya dönük cevaplar gelmiş, bunun üzerine Efendimiz (s.a.v) buyurmuş ki, *"Müflis ona derler ki ahirete intikal ettiği zaman hesapları görülür, kendisinden alacaklı olanlar alacaklarını alırlar giderler ve amellerinden kendisine bir şey kalmaz"* işte dünya da iflâs eden bir kişi yakınlarından borç alır telâfi eder fakat ahiretteki iflâsı geriye döndürmek mümkün değildir. İnsân'ın vakti, yani zaman eşittir hayattır, vakit öldürüyoruz dendiği an da kişi kendisini öldürüyor, başkasının artık onu öldürmesine gerek yok, yarın mahşerde **"İkra' Kitabek kefa Bi nefsiyel yevme aley-**

ke Hasiyba;" (İsra,17/14. Âyet) yani **"elindeki kitabı oku bugün sana bu yeter"** dediklerinde, boş geçirerek öldürdüğümüz zaman dilimlerimiz karanlık sayfalar olarak bize gelecek, onun için insân'a mânâ âleminin derinliklerinde en çok yol aldırın şey tefekkür'dür. Hadîs-i kudsîde: **"Kulum Bana nâfilelerle yaklaşır. Tâ ki Ben onu severim. Ben onu sevince de onun görmesi, işitmesi, yürümesi, tutması Ben olurum"** diyor Cenâb-ı Hakk, insân'a verilen değere bakın ki Cenâb-ı Hakk **"Ben olurum"** diyor.

İnsân denilen şeyin hakikatini anlamaya çalışalım, bu âlemlerin tamamının İnsân-ı Kâmil olduğu ifade ediliyor, bu hakikatleri idrak eden kimseye de Kâmil İnsân deniliyor, Efendimiz(s.a.v) başta olmak üzere Gavsı A'zâm'lar Kâmil İnsân'lar oluyor. İnsân Cenâb-ı Hakk'ın bütün bu âlemleri var ettikten sonra en son kendisinin elbisesidir, çünkü bütün bu âlemlerde tecelli üzere olan Cenâb-ı Hakk'ın kendi Zat'ıdır, yalnız mertebelere riayette şarttır.

Beşinci olarak Hamd;

"Ve minelleyli fetehecced Bihi nafi leten leke, asâ en yeb'aseke Rabbüke Mekamen Mahmuda;" (İsra,17/79.Âyet) yani **"Gecenin bir kısmında nafi leten ibadet olarak Kûr'ân'la teheccüde kalk. Umulur ki Rabbin seni Makam-ı Mahmud'a ulaştırır"** Efendimiz(s.a.v) ne kadar nazik ve yumuşak olarak **"Umulur ki o makam benim'dir"** diyor, tabi ki onun olacak. Makam-ı Mahmud denilen şey nedir, onu anlamamız lâzım. Makam-ı Mahmud **Hamd** edilen makamdır, Hâmid Hamdedici değil, Hamd olunan, ona yönelilen makamdır, bütün bu âlemlerin hakikati, bu âlemlerdeki varlıkların zuhuru ve tecellisi Makam-ı Mahmud'tan yani Hakikat-i Muhammedi'den meydana geliyor, işte İnsân-ı Kâmil'in bir başka ismi de Hakikat-i Muhammedi'dir ve bütün âlemler bu Hamd, övgü sözünden, hakikatinden meydana gelmiştir. Makam-ı Mahmud bütün varlıkların yöneldiği

merkez, bütün varlıkların kaynağını, feyzini, nur'unu aldığı yer, makamdır. Bütün âlem de en geniş mânâsıyla Efendimizin (s.a.v) olmakla birlikte, herbirerlerimizin kendi bünyemizde Makam-ı Mahmud vardır, çünkü "Ne var âlemde, o var Âdem'de" dediğine göre Makam-ı Mahmud'tan bizde de vardır. Bizler gerçek anlamda kimliğimizi idrak etmişsek yani kim gerçek Muhammed-ül meşreb üzere ve o kanaldan feyzi ve ilmi alıp bu hakikatleri kendi bünyesinde idrak etmiş ise kendi bünyesinde Makam-ı Mahmud o ve diğer Esmâ'lar ona yönelmiş oluyor, yani Cenâb-ı Hakk'ın Allah veya Câmî ismi merkez Makam-ı Mahmud, diğer isimlerde ona yönelmiş oluyor kendi bünyesi içerisinde, işte bunu idrak etmek Hamd'in beşinci mertebesidir.

Altıncı olarak Hamd;

(S.a.v) Efendimizin şahsı için dikilen "**Livahil Hamd**" sancağı "**Efdalü'z-Zikri Lâ İlahe İllallah ve Efdalüd'Dua Elhamdülillah**" **denilerek** bu mertebeden bahsediliyor.

Yedinci olarak Hamd;

Bütün âlemdeki varlıkların Hamd'ı "**ve in min şey'in illâ yüsebbihu Bi hamdiHİ ve lâkin la tefkahune tesbiyhahüm**" (İsra,17/44) "**Hiçbir şey yok ki O'nun Hamdı olarak tespih etmesin fakat siz onların tespihlerini anlayamazsınız**" kendi Hamdlarıyla değil Rab'larının Hamd'larıyla Hamd ediyorlar. Genel olarak bütün varlığın Hamd'ı bu Hamd hakikatinin esasının bu kısmı oluyor. İşte Cenâb-ı Hakk Hamd kelimesi içerisinde bu bahsettiğimiz bütün mertebeleri toplamıştır.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a, burada Rabb kelimesinin de üstünde durmamız gerekiyor, âlemlerin Rabbi dediğine göre, bir Rabb var bir de âlemlerin Rabbi yani Rabbül Erbab Allahu Teala Hz.leri var. Cenâb-ı Hakk'ın

Doksan dokuz Esmâ-i İlâhiyesinden birinin ismi de Rabb, Rububiyet yani terbiye edicidir, bir çok tefsirlerde Rabb hakkında çok açıklamalar yapılmıştır fakat kısaca "Terbiye edici" olarak alabiliriz. Âlemlerin Rabbi olması dolayısıyla bütün âlemde en küçüğünden en büyüğüne kadar hepsini terbiyesinde tutan, bütün bu âlemleri idare eden, mutlak tasarruf sahibi olan Allahu Tealâ Hz. leridir.

Allah'ı tenzih mertebesi itibarıyla bakarak ötelere atmak değil, zaman ve mekândan tenzih edilen bir Allah anlayışına zaman ve mekân-ı da dahil etmek gerektiğini Rabbül Âlemin ifadesi açık olarak bize belirtiyor. Eğer su toprağın içerisine nüfuz etmemiş olsa oradan bitki meydana gelmez, biz suyu sadece bulutlarda düşünerek ayak altına inmekten tenzih edersek toprakta terbiye hadisesi olmaz ve bir şey çıkmaz, işte suyun toprağa nüfuz ettiği gibi, Cenâb-ı Hak'ta **"vesia Kürsiyyühüs Semavati vel Ard"** (Bakara,2/255) yani **"O'nun Kürsi'si Semavat ve Arz'ı ihata etmiştir"** hükmüyle içten ve dıştan sarmıştır. Sadece dıştan, kabuk olarak sarması değildir eğer sadece bu şekilde düşünürsek içerideki varlığa kendi kendimize ayrı bir varlık vermek zorunda kalırız, bütün âlemleri gerek fiiliyle gerek ilmiyle ihata etmiş olan bir Allah'ı ötelere aramamız ne yazık ki çok yanlış bir hadise oluyor ve oraya ulaşmamızda mümkün olmuyor.

Cenâb-ı Hakk ötelere bir yerlerde oturuyor olsa ve Âdem (a.s.) dan itibaren gelmiş bütün insânların ömürlerini versek ve tek bir insân olarak Hakk'ın huzuruna göndersek daha Samanyolu Galaksi'sinin dışına çıkamaz, işte daha sonunun nerede olduğunu bilemediğimiz bu yaşadığımız âlemin üstünde Arş'ta olan bir Allah'a nasıl ulaşır ki insanoğlu. Anlayışlarımız bizi çok başka yerlere götürüyor ne yazık ki, bir taraftan O'nu yüceltelim, Ulûhiyyet halini yükseltelim derken O'nu kendimizden uzaklaştırıyoruz. Bir hatip konuşmasında Cenâb-ı Hakk'ı tenzih etmeye başlamış, şundan tenzih ederiz, bundan tenzih ederiz diye devam ederken, cemaatin içinden biri çıkmış "Neredeyse

Allah yok diyeceksin ama ağzın varmıyor” demiş. Rabbül Âlemin dediğimiz zaman ve Rabb'ta terbiye edici olduğundan ve âlemlerin Rabbi olduğundan hem kendisi terbiye ediyor ve bu şekilde de içinde olduğunu söylüyor, varlıkta mevcut olduğunu söylüyor.

Melekler vasıtasıyla işi görmesinde dikkat edelim hiç güç sahibinden ayrı olur mu? Değil tabi ki, Zâtının varlığının ifadesi bu, sen ister melek de, ister Nur de, Zâtının tecellisi, zuhurudur ve o tecelli de Zâtından ayrı birşey değildir. Bütün âlemlerde terbiye edici ve âlemin varlığında her varlıkta her zerrede mevcut olan Zât-ı İlâhi'den başka hiç bir şey yoktur. Şurasını da iyi anlamamız lâzımdır, Cenâb-ı Hakk'ı tanıyabilmemiz için iki özelliğini ortaya koymalıyız, biri **Zât-ı Mutlak** yani a'maiyyet halinde olan Zât-ı Mutlak işte bunu tenzih ediyoruz, tenzih-i kadim, gerçek tenzih budur, bir de Cenâb-ı Hakk'ın **Zât-ı Mukayyed** yönü vardır, kayıtlı Zât, bütün bu âlemlerde belirli bir vasfa bürünerek zuhur ettiğinden Zât-ı Mukayyed yani tecelliler itibarıyla kayıtlı oluyor. Kayıtlanmış olmakla o küçülmüyor daha çok büyüyor ve oradaki özel sanatı, özel nakışı ortaya çıkıyor. Cenâb-ı Hakk'ın ef'âli, esmâsı, sıfatıyla birlikte olan tecellileri bu âlemdeki yaşayışı düzenliyor ve buradaki tecellilerin aldığı sûret ve şekiller Zât-ı Mukayyed'tir. Kayıtlı Zât-ın arkasında yatan yine Zât-ı Mutlaktır, yani kayıtlıysa kayıtlıysa orada bir Zât-ı Mutlak vardır. *"Allah'ın Zât'ını tefekkür etmeyiniz"* denildiği için oraya akıl yolu gidemiyor, tefekkür kapalı orada fakat Zât-ı Mukayyed yönüyle Cenâb-ı Hakk'ı en güzel şekilde anlayıp idrak etmemiz gerekiyor. Zât-ı Mutlak yönü bize lâzım değil zâten, lâzım olsaydı eğer açardı Cenâb-ı Hakk ve Kûr'ân-ı Kerim'de onu da belirtirdi.

A'maiyet, burası dünya, buradan sonra inancımıza göre âhirete gideceğiz, kabir ise dünya ahiret arasında bir berzah, işte Allahu Alem Cenâb-ı Hakk'ın *"Ben bir gizli hazineydim"* diye belirtmekte olduğu a'maiyet hali Cenâb-ı

Hakk'ın ondan evvel bir başka âlemlerde bir başka şekilde, bir başka türlü yaşamı olduğu ve orasının berzah olduğu ondan sonraki hayatının bizim hayatımızı oluşturduğu şekliyle de düşünebiliriz, eğer a'ma'dan başlıyor dersek Cenâb-ı Hakk'ın varlığına bir başlangıç çizmiş oluruz, bu da mümkün olmadığına göre öyleyse a'ma evvel-î bir hayatın a'maiyetin berzah, bir geçiş ve berzah'tan sonra, nasıl ki biz ahirette bir hayat yaşayacağız bugün bilmiyorsak, işte onun gibi. İşte O Âlemlerin Rabbi olan öyle bir Allah'ki her an, her saniye, her yerde, mevcuttur.

Sekizinci olarak Hamd;

Sekizinci mertebede ise Hamd, ahirette oluşacak olan (livail hamd) "hamd sancağı" nın altına sığınmaktır. Kim ki, u hakikatleri daha dünya da iken idrak etmiş ise, daha bu günden bahsedilen "hamd sancağı" nın altına yani kapsamı içine girmiş demektir. Böylece Hamd hakikatinin iki halini görmüş olduk Cenâb-ı Hakk idrak ve yaşamını nasib eder İnşallah. Daha birçok tarifleri olabilir. Anlayış ve müşahede halidir. Bir başka yönüyle baktığımızda.

Hamd âlemlerin Rabb-ı olan Allah'a mahsustur. Diğer bir bakışla (**Hâmd**) üctür.

Birinci yönüyle. Baktığımız da, gerçekten, gerçek hamd-ı kendisi yapar. Çünkü (**Hâmid**) "hamdedici" odur. Bu mertebede hamdını kendinden kendine yapar çünkü halkıyet hükmü bu mertebede yoktur, (**Mahmud**) da "Hamdedilen" kendisidir. (**Hâmid** ve **Mahmud**) kendisidir.

İkinci yönüyle. Baktığımız da, Hakk'tan halkadır. Yani Hakk'ın kulunu övmesidir.

Üçüncü yönüyle. Baktığımız da, halktan Hakk'adır. Yani kulun Hakk-ı övmesidir ki, beşer idrakiyle yapıldığında en zayıf budur. Yukarıda kısmen anlatılmaya çalışıldı.

(Hamd) in bir başka anlayış itibari ile de beş mertebesi vardır. Onlarda, İlâh-î mertebeler itibari iledir.

(1) Ef'âl, mertebesi anlayışı itibari ile olan hamd.

(2) Esmâ, mertebesi anlayışı itibari ile olan hamd.

(3) Sıfat, mertebesi anlayışı itibari ile olan hamd.

(4) Zât, mertebesi anlayışı itibari ile olan hamd.

(5) İnsân-ı Kâmil, mertebesi anlayışı itibari ile olan hamd'dır. Bunları da böylece ifade ettikten sonra biz gene yolumuza devam edelim.

الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

(3) Er Rahmânir Rahiyim;

O Rahmân ve Rahim,

Rahman, hiçbir varlığı ayırt etmeden, neye ihtiyaçları varsa hepsini vermesi Rahmaniyeti kapsamındadır. Nasıl ki Güneş her varlığı ısıtıyor, küfür veya imân ehli olmasına bakmıyor işte bu Rahmâniyyet'in özelliklerindedir. **Rahim**, bir özellik ortaya getiriyor, tefsirlerde Rahîm'in ahirette müslümanlara ait bir isim olduğu söyleniyor fakat biz bunun sadece ahirette değil dünyada da faaliyette olduğunu biliyoruz zâten. İşte O öyle bir Rahmân'ki, Rahmân'da Esmâ-i İlâhiyyeden bir isim, Cenâb-ı Hakk evvelâ a'ma'dan Ahadiyet mertebesine tecelli ediyor, Ahadiyet'ten Vahidiyet mertebesine, Vahidiyet mertebesinde genişliği Rahmâniyyet mertebesi, Rahmâniyyet mertebesinin tecellisi Rububiyyet mertebesi, Rububiyyet mertebesinin meydana getirdiği oluşumda Melikiyyet yani bu âlemlerin meydana gelmesi.

Cenâb-ı Hakk'ın bütün bu âlemlerde nerede neyi meydana getirmeyi murat etmişse onu o şekliyle ortaya getirip hayatın devamını sağlaması Rahmân isminden kaynaklanıyor. Hâdî isminin tecellisini de meydana getiriyor, Mudil isminin tecellisini de meydana getiriyor ve onların hakkını veriyor.

Ezel de ruhtar hâlkedildiği zaman her varlığın ruhu Cenâb-ı Hak'tan istihkak talep etti, Cenâb-ı Hakk'ın Rahmân ismi varsa tabi ki zorda olanlar olacak ki ona rahmet etsin, Rahîm ismi varsa merhamet etsin, Kahhar ismi varsa tabi ki kahredecek bir mahalle ihtiyaç var, Kahhar ismi onu talep ediyor "Ya Rabbi kahredecek şeyler ver bana, aksi halde ben görev yapamam" diyor, işte bütün esmâ-i ilâhiye faaliyet sahasında faaliyetlerini sürdürebilmeleri için hangi isim hangi faaliyeti ortaya getirecekse istihkak talebinde bulunuyor Cenâb-ı Hakk'tan ve onun hakkı o. Cenâb-ı Hakk hepsine haklarını veriyor ve esmâ-i ilâhiyye Cenâb-ı Hakk'tan almış olduğu görevle, güçle hareket ediyor.

Rahmân ismi o kadar geniş kapsamlı bir istihkak sahibi ki, sonsuz! Cenâb-ı Hakk oradan bütün varlıklara rahmetini merhametini sürdürüyor, hiç ayırmadan. Evliya-ullah'tan bir zat diyor ki "Allah'ın ilk emri odur ki kendi Rahmaniyetinden onlara vücut verdi" Allah'ın rahmeti Rahmân ismiyle bütün varlıklara vücut verdi, İnsânlar bu yüzden Rahmân'ın en büyük şansına sahipler çünkü **"ErRahman;Allemel Kur'ân; Halekal İnsan; Allemehül beyan;"**(Rahman,55/1.2.3.4. Âyetler) yani "Kûr'ân Rahmân'a Rahmâniyeti talim ettirdi" çünkü Kûr'ân Zât'tır, Kûr'ân'ı Rahmân talim etti, yani Rahmân Zât'ı talim etti, Zât'ın ne olduğunu idrak etti ve oradan aldığı ilimle insânın varlığını kıvamıyla ortaya getirdi ve insân'a kendi öğrendiklerini öğretmeyi de hâlketti.

Rahîm ismine geldiğimiz zaman, bu isim biraz öz'e gidiyor, kişi beşeriyetinin ne olduğunu idrâk ettiğinin

ahiretinde yani bu dünyada ki ahiretin de ona özel bir rahmet gelir o da Rahîm'den gelir, iç bünyesinden gelir. Bir insân'ın kendi hakikatini bilmesi kadar değerli bir şeyin bu âlemlerde düşünülmesi mümkün değildir çünkü kendi varlığında İlâh-î Varlığın varlığını idrak eden bir kimsenin başka neye ihtiyacı olur ve bundan başka neyle şereflenir neyle taltif olmak ister, Allah'ın Zât'ı bir yerde tecelli ediyorsa ki Cenâb-ı Hakk bu şerefi vermiş, ondan başka şerefi ne yapsın, bütün âlemler kendisine hediye edilse Cenâb-ı Hakk'ın tecellisi gibi bir oluşum meydana gelmez. Bu hususta yukarıda da bilgiler verilmiş idi, yeterli görüp yolumuza devam edelim.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

4-) Maliki Yevmid Diyn;

O, din gününün maliki Allah'ın.

Din gününden maksat mahşer ve kıyamet'tir işte o safhalarında sahibidir, yani bunların oluşmasını ancak kendisi yapar bunun dışında kimse O'na mani olamaz. Bu Âyete kadar İlâh-î vasıfları belirten Fatiha-ı Şerife buradan sonra beşeri vasıfları belirtmeye başlıyor. Âyet-i kerîm'e bugüne de tesirli yani bugünü de anlatıyor, ne zaman ki biz Cenâb-ı Hakk'ın varlığını düşünüyorsak, şuur ehli oluyorsak biraz dünya zorluklarından kendimizi alıyorsak, biraz bâtın mânâ âlemini düşünüyorsak işte o bizim din günümüz, ibadet ettiğimiz, Kûr'ân okuduğumuz, tefekkür ettiğimiz, nafile ibadet yaptığımız, kitap okuduğumuz zamanlar din günüdür. Bu günün muhabbeti de Hak'tan geldiğinden o günün sahibi de Hakk'tır, gaflet zamanlarının da sahibi ama bilinçli geçirdiğimiz günler ve biz O'nu idrak ettiğimiz zaman, O bizim varlığımızın gerçek sahibidir, zâten sahibi fakat örtülü kalmış ve sahip olarak nefis zannedilmiş, kim ki

nefsini sahiplikten alıkoyarsa onun sahibi Hak olmuş oluyor ki işte o zaman gerçek sahibine teslim edilmiş oluyor.

126

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

(5) İyyaKE na'budu VE iyyaKE nesta'iyin;

Ancak sana ederiz kulluğu, ibadeti ve ancak senden dileriz yardımı, inayeti. (Ya Rab!).

Biz ancak sana kulluk ederiz ve ihtiyaçlarımızı senden isteriz diyerek kul Rabbine doğru yönelmeye başlıyor. Bütün bunları bu şekilde idrak eden bir kul, "Biz ancak Sana ibadet ederiz" diyor. Bütün bunları idrak etmek sûretiyle Sana ibadet nasıl gerekiyorsa Senin Zât'ına öyle ibadet ediyoruz diyor, yoksa lâfzî söylediğimizde idrakimiz ne taraflarda ise o taraflara ibadet ediyoruzdur yani bu Âyet-i söylerken aklımızda ne varsa bizim putumuzda, rabbimizde o olmuş oluyor, hem ibadetimiz ona hem isteğimiz ondan oluyor ve Cenâb-ı Hakk'ı unutmuş oluyoruz. Bir insân bir kimseden bir şey isteyebilir fakat isterken evvelâ kafasında "Ya Rabbi evvelâ senden istiyorum o kulunu bana vasıta kıl" diye düşündüğü zaman, kimden isterse istesin Hakk'tan istemiş olur.

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

6-) İhdinasSıratal müstakiym;

Hidayet eyle bizi doğru yola,

Ve o kullar bizi sırât-ı müstakîm üzere doğru yola götür diyerek niyaz ediyoruz Cenâb-ı Hakk'tan.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ

**(7) Sıratulleziyne en'amte aleyhim; Gayril
mağdubi aleyhim; Ve laddaaaliyn;**

127

*O kendilerine nimet verdiği mutlu kimselerin yoluna;
o gazaba uğramışların ve o sapmışların yoluna değil.*

O yol öyle bir yol ki en'am da (nimet) bulduklarının yoludur, gazaba uğramışların ve sapmışların yolu değil. Gadab Cenâb-ı Hakk'ın azametinin vasıfları, gadab'a uğramamış olanlarda Hâdî isminin mazharları yani hidayet ehlidirler. Yeri gelmişken şu küçük ilâveyi de aktaralım.

**71/26. "Ve Nûh dedi ki: Yârabbi!. Yeryüzünde
kâfirlerden bir şahıs bırakma."**

Yâni yer yüzünde ehli mudil-dâllîn'den kimse bırakma. Çünkü o aslında bu duayı kendi mertebesi itibari ile ifade etmişti. Demek ki, dallîn'in hakikati ona sadece zâhiri anlamda belirtilmiş idi. O mertebe itibariyle kesret hakikatleri yaşandığından, kesrette de zıtlar toplanamadığından, yâni o devrede "kesrette vahdet" yaşanmadığından yer yüzünde hiç bir "mudil" isminin zuhur mahallinin kalması istenmemiştir.

Ancak, Hakikat-i Muhammed-î de ise, bütün âleme rahmet olduğundan esmâ-i İlâhiyye'ye de rahmet vardır. Bütün esmâ-i İlâhiyye zuhurda ve faaldir. İşte bu yüzden, Mertebe-i Muhammed-î de, "mudil" (dâllîn) in kaldırılması değil, (veleddâllîn) gazaba uğramış (dâllîn) den eyleme denmiştir. Yâni "dâllîn" den uzaklaşılması istenmiştir.

Nûh (a.s.) ise bunların tamamen kaldırılmasını istemiştir. Çünkü bütün esmâ-i İlâhiyyenin hâmîsi değil idi. Peygamberimiz ise, "rahmeten lilâlemîn" olduğundan, "mudil" ismide bu âlemin cüzlerinden olduğundan, onun

kaldırılması değil ona uyulmaması tenbih edilmiştir, aradaki mühim fark budur.

Demek ki, Hakikat-i Muhammed-î seyrinde "mudil"i yok etmek değil ancak ona uymamak vardır.

128

Abdullah Selâhattin Hazretlerinin izahatları:

Tuhfet-ul Uşşâkî de belirtilen, Fatıha Sûresi'nin, Abdullah Selâhattin Uşşâkî Hz. Tarafından yapılmış bir yorumunu fakir de biraz daha açarak o günlerde kaydedilmiş haliyle buraya da ilâve ederek devam edelim, İnşallah faydalı olur.

Her türlü mertebeler ile zuhurda olan Hamd ve sena cümle alemleri umumî ve hususi rububiyetinin tahsisini zahir ve batın kemaliyle tamamlayan Cenab-ı Rabbimûtaile mahsus ve münhasırdır ki âlem-i ervah'ta ezeli kabileler üzerine feyzi, rahmeti, bereketi ve bağışı ile ervah'a cisimler aleminde saf mücerred ruhları ruhlarının gerektirdiği şekilde cismani elbiseler ile vücud sahipleri yaptı.

Şunu da bilmemiz lâzım ki herşey mutlak olarak Allah'tır dersek çok yanlış söylemiş oluruz, her mertebe de zuhurda derken Muhyiddin-i Arabi Hz.leri şöyle buyuruyor "Zira Allah birdir, her mertebe de O'nun tecellisi vardır ama mertebelere riayet şarttır" diyor, mertebelere riayet etmezsek vahdet hükümlerini yanlış bilmiş oluruz ve Cenâb-ı Hak'kı tenzih'ten kendimizi kurtaralım derken teşbih'in içerisinde hatalara düşeriz, hem tenzih hem teşbih yoluyla idrak edip tevhid yapmamız gerekiyor, sadece tenzih'te kalmak veya sadece teşbih'te kalmak bize gerçek marifetullah bilgisini vermiyor fakat tenzih'i ve teşbih'i bilmeden de Cenâb-ı Hakk'ı tanımak mümkün olmuyor. Tenzih edip ötelere attığımızda çok uzaklara gidiyor, teşbih edip bu âlemin içine aldığımızda O'nu maddeleştiriyoruz o

131

da çok yanlış bir ifade oluyor, hem ötelerdeki varlığı hem buradaki varlığı idrak edip birleştirip tevhid etmemiz gerekiyor ki, işte o zaman Cenâb-ı Hakk'ı hakkıyla idrak etmek mümkün olabiliyor. Saf mücerred ruhları ruhlarının gerektirdiği şekilde cismânî elbiseler ile vücut sahipleri yaptı, yani hangi mahalde hangi sahada nasıl bir görev

129

yapılacaksa onun ruhunun gerektirdiği şekilde ona elbise verildi, bu elbiselerin değişik şekillerde olması bu âlemdeki zıtlıkları ortaya getirdi, her şey zıddıyla kâimdir, gece olmasaydı gündüz bilinmezdi, Mudil olmasaydı Hâdî bilinmezdi, demek ki bu âlemde ne kadar varlık varsa bunların hepsinin var olması gerekli olduğu için var oldular yoksa abesle iştigâl etmez Cenâb-ı Hakk ve gereksiz bir şey yapmaz, yeter ki biz onların gerekliliğini bilelim muamelemizi ona göre yapalım.

Hususiden mücazata ve mükafata mahsus olan ahiret gününün sahibi ve maliki mutlak mutasarrıfı, (Rahman,55/31.ayet) "Senefruğu leküm eyühessekalân;"yani "Ey insân ve cin toplulukları sizin de hesabınızı ele alacağız azametiyle ikram ve intikam sahibidir. O Zat'ı Celil'in sıfatı ki hidayet yolunun hakiki talibi olanların makam-ı fark'ın başlangıcında ubudiyetlerini "İyyaKE na'budu" "ancak Sana ibadet ederiz" faslı celili ile esasa dayanan ibadeti makam-ı farkıyyeti bildirdi, makam-ı farktan kazanılmış olan kuralların nuru ile lâhut yolunun tüm hakiki sâliki olanları da "VE iyyaKE nesta'iyen" "ve yalnız Senden yardım dileriz" beyanı celilesi ile irşad eyledi.

İnsânlara hidayet veren mutlak kendisidir. "eğer Allah dileseydi hepinizi hidayet üzere halkederdi" yani hepiniz Hadi isminin tecellisinde olurdunuz fakat esma'm sadece bu isim değil Hadi'nin zıttı Mudil'de var ve olacaktır diyor. Bu âlemde bütün esmâ-i İlâhiyyenin tecellileri olacak, eğer bunlardan biri yoksa bu âlem eksik âlemdir o zaman

132

Cenâb-ı Hakk eksik iş yapmıştır dememiz gerekecektir ki O eksik iş yapmaz, biz bu âlemi böylece seyredelim, mümkün olduğunca birbirlerimiz hakkında konuşmamaya gayret edelim çünkü neyin ne şekilde tecelli ettiğini bilemeyiz, yani perdenin arkasında neler var bilemeyiz, orada bir varlık bir vücut var ama onun özünde onu harekete geçiren

130

kuvvet nedir bilemeyiz, ne hikmeti vardır bilemeyiz, Allahu Alem deyip ve yorum yapmadan, çünkü yorum beşeriyetimizden meydana gelir, beşeri aklımızdan meydana gelir o da gerçek değil eksik düşünür, ta ki akli cüz'imizi akli külle ulaştırdığımız zaman o haldeki düşünce ile kapsamlı bir düşünce meydana getirmiş oluruz, o zaman ki değeryargılarımız da beşeriyetimizle değerlendirdiklerimizin çok üstünde olur ve ancak o zaman gerçek değerlendirme olur aksi halde kendi zannımızdan, hayalimizden bir değerlendirme yapmış oluruz o da eksik olur.

Eğer bilmediğimiz bir şey konuşmuşsak suç altına girmiş oluruz ve âhirette hesabını bize sorarlar, bildiğimiz bir şeydir ama yine bir yanlışlık ifadesi kullanabiliriz onun için iyi niyetle hadiseyi kendi haline terketmemiz gereklidir ve mümkün olduğu kadar iyi niyetle düşünmeye çalışalım, çünkü bu dünyanın gerçeği hiçbir şey bilindiği gibi değildir, gerçekten beşeriyet manâsıyla anladığımız gibi bir hayat değil buradaki hayat, buradaki hayatımız gerçekten çok değerli zamanlar fakat küçücük hazlar ile Büyük âlemi, âhret âlemini değiştiriyoruz, ahirette karşımıza çıkınca küçücük menfaatlerin bize neler kaybettirdiğini görünce çok hüsrân olacak.

Yaşadığımız insân varlığının sülietini en güzel çizgilerle ziynetleştirmemiz gerekiyor, bu da ancak mânâ ve gönül çalışmalarıyla mümkün oluyor, sûret çalışmaları buna yeterli olmuyor. **"SıbğatAllah"**(Bakara,2/138) yani "Allah'ın boyası" Burada dikkat edeceğimiz bir nokta var, boya üste sürülen bir şeydir, kazındığı zaman altından yine eski hali çıkar, burada boyadan maksat evvela dışınızı emri ilâhiyye ile güzelleştirin, düzgünleştirin, nefis kirlerinden

arındırın, pürüzsüz olsun ve İlâh-î hakikatler sûretler olarak faaliyete geçsin, ki ondan sonra o boya süngerin içine suyun nüfuz etmesi gibi nüfûz etmeye başlayacak ve Allah'ın boyası bizim gönlümüze kadar özümüze kadar zamanla en ücra köşelerimize kadar işleyecek ki esas boya o zaman boyanmış oluyor ve seçkinlik o halde oluyor.

131

Âbid beşeriyeti ile ibadet eden, ubudiyyet Allah'ın fiilidir demiş ehlullah, yani o kişinin beşeriyetlik elbisesi üstünden çıkmış ve orada Hakk'ın gerçek varlığı zuhura gelmiş ise böyle fiilin ismi ubudiyyettir.

Zât'ına ef'âl'i yönünden **"iyyake nabudü"** Ben Zâtıma ibadet ederim" diye Cenâb-ı Hakk fiilinden Zât'ına diyor, işte gerçek **"iyyake nabudü"** budur, yani zahirimizden batınımıza **"iyyake nabudü"**, zaten O'ndan başkası yoktur, senden de başkası yok, ve "Biz" diyerek çoğaltıyoruz yani bu durumda olanların hepsi bu şekilde mânâsına, kim ki bu duruma gelmişse, bu idrake ulaşmışsa onların hepsine bu söz söyleniyor ve "Yalnız Sana ibadet ederiz" diyerek gerçek ibadeti yani esas olan ibadeti makam-ı farkıyyeti bildirdi diyor. Buradaki zâhirimiz o mertebeden kaynaklanıyor oradaki bâtin mertebesi olmasa buradaki zâhir meydana çıkmayacak, her ne kadar buradaki varlık Hakk'ın dışında bir varlık değilse de oraya yani Zât'ına muhtaç, bilinçte bilgide ne kadar ileri olursa olsun, kendi hakikatini idrak ederse etsin, fiiliyatı yönünden Zât'ına muhtaç yine ve onun için "Ancak Sana ibadet ederiz" diyor.

Eğer buraya gelmemiş ve Allah'ın Zât'ında kalmış olsaydık bu hakikatleri idrak etmemiz mümkün olamayacaktı, zâten bunları idrak etmek için bu kadar âlemlerden bizi tenezzül ettirerek buraya getirdiler, her ne kadar cesetlerimiz burada meydana geldiyse de o cesetleri ceset yapan ruhlarımız Onsekizbin âlemin üstünden geldi. "Senden yardım isteriz" diyerek bu hakikatin rüştüne, idrakine erişti.

134

Tecelli-i Nur'u zâti ve sıfâtı ve esmâi ve ef'âli salavatı ve dâimi selâmı Habib-i A'zam Rasulümüz kalplerimizin ezeli tabibi son Nebi-i makbulümüz Muhammed Mustafa Aleyhi Salâtu Hufi'ye ifa eder, mütecelli ola ki "İhdina" "bizi hidayete götür" sırrı ile bizlere makam-ı farkı cem'i ibadet ile sırrı vahdete

132

intikal ve nâil eyledi, makam-ı fark ile makam-ı cem'i ancak "esSırat-ı müstakiym" "doğru yola" hususu ile vuslat yolu olup ezeli nimete aday olanlara tahsistir. "Sırat-ı müstakiym en'amte aleyhim;" "Üzerlerine nimet verdiğin" tenbihi ile Rahim ve Vehhab hibe sahibi olan Allahu Zül Celâl'in fazlı ilâhisi geçmişteki ihsanı rabbanîyesidir ki, iş bu sırat-ı müstakiym "Gayril mağdubi aleyhim;" "gazaba uğramayanların" olup mağbubiyet yoludur "Ve laddaaalliyn;" "sapmayanların" olup uzaklıktan beri, yakınlık ile yüce kurbîyyet yoludur, dâimi tecelli geçmişte belirlenen kemâle tâbi olarak yeni doğuş ile doğru yola nail olmaktadır,

Her varlık "Sırat-ı müstakiym" dan kendi mertebesinden kendine göre bir nimet alıyor fakat vuslat ehlinin aldığı nimet başka, en uçta ibadeti en az olanın aldığı nimet başka. Sen nefsanî varlığı verirken Cenâb-ı Hakk onun karşılığında kendi varlığını vermez mi? Kimlerin üzerine nimet verilmişse Rahîm isminden ve Vehhab isminden geliyor. İşte öyle bir Rabbimiz var ama biz O'nu çok iyi tanıyamadığımız için ufak işlerle meşgul oluyor zannediyoruz. İnsân'ın iki doğuşu vardır, biri fizik beden olarak doğmak, diğeri Rahmânî doğuşumuz, işte bizi biz yapan gerçek kimliğimiz o, bu da belirli eğitim ve ilim aldıktan sonra kişinin Rahmân-î olarak kendi hakikatini idrak etmesidir yani beşeriyetiyle ölüp hakikatiyle dirilmesi yeni doğuştur.

bu yolun sahipleri, tabileri, mensuplarının cümlesi vasıtasız tecelliye seçilmiş feyze mensup olanlar olsun.

135

Çünkü artık orada vasıtaya gerek yok, kendi hakikatini idrak etmiş, Hakk ile Hakk olmuş, nefsanîyeti çıkmış aradan vasıtaya ihtiyaç yok. Hz.Rasûlüllah'tan (s.a.v) "Bizi götür" diye talebimiz vardı, ne zaman ki bizi götürdü Hakk'ın huzuruna, hakkın huzurunda kendimiziz tabi başka

133

bir yer değil, işte artık bundan sonra aracıya gerek kalmıyor, ama bu Hz.Rasulullah'ı (s.a.v) devreden çıkaracağız demek değil, çünkü sadece insân'ın kendisini tanıması yeterli değil, bu bir başlangıç, daha bundan sonra kendini gerçek yönüyle tanıması, Rabbini tanıması için hep o aracıya ihtiyaç var ancak Efendimizin (s.a.v) buyurduğu gibi "Benim Rabbimle öyle bir zamanım olur ki oraya ne bir Nebi-i Mürsel, ne bir mukarreb melek girmez" insân'ın böylede bir hâli olur o ayrı.

Pîrimizin makamında sürdürdüğümüz Besmele ve Hamd mevzulu bu sohbetler ve daha sonra ki, ilâveleri, ile oluşan bu küçük kitap okuyanlarına faydalı olur İnşallah. Cenâb-ı Hakk kendisini tanıma ve irfân etme yolunda olanlara lütfu İlâyyesini her mertebesi itibari ile nasib eder İnşallah.

Notlarımın arasında kalan birkaç ifadeyi de ilâve etmeden bırakamadım, kısmetleri böyle imiş.

"Eûzü..... Fiil....Besmele.....İsimdir.
"Rahmân zâhiren İnsân-ı Kâmile ulaşmak.
"Rahîm ise O nun bâtınına ulaşmaktır.
"Bütün zâhiri Rahmân, bâtını ise Rahîmdir.
"Kûr'ân okumak, Zâtı tarafından okunmak, bâtın âleminin, zâhir âlemine seslenişi, Haber verilîşidir. Fâtih, Fâtiha, açılımlar budur.

136

Halkedilmişlikten, halkedilmemişliğe sığınırım.

**Elif uzandı boylu boyunca, zuhur oldu Lâm'a ulaşınca
Mim-i Muhammedîde karar kılınca.**

(Be) ile yaaaa, Hafız anlarsın o zaman ne olduğunu.

134

Bir **ELİF**'e sığıdı âlem, ilk zuhuru oldu **Âdem**.

LÂM Ulûhiyettir bil ki, hiçbir şey gayrı değil ki;

MİM makam-ı Muhammed-î, onda bulduk hem **Ahmed-î**

Cümle sığıdı **üç Azize, İnsân** dendi bu muhteşe **Aciz'e**

LÂMELİF topladı **Can**-ı, **İNSAN**'da oldu **Mİ'RAC**-ı

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba (18/03 2011) Cum'a gecesi Tekirdağ

KAYNAKÇA

1. KÛR'ÂN VE HADİS :

- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
3. KESB : Çalışılarak kazanılan ilim.
4. NAKİL : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'i şerif,
İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve
sohbetlemizden müşahede ile toplanan ilim.

"DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ"

(Gönülden Esintiler)

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler:

135

6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:
 7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
 8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
 9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
 10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
 11. Vâhy ve Cebrâil:
 12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
 13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
 14. İrfan mektebi, "Hakk yolu" nun seyr defteri ve şerhi
 15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
 16. Divân (3)
 17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.
 18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.
 19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
 20. Terzi Baba Umre (2009)
 21. 6 Pey - (2) Hz. Nûh Neciyyullah (a.s.)
 22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
 23. Değmez dosyası
 24. 6 Pey-3-Hz. İbrâhîm Halîlûllah- (a.s.)
 25. Köle ve incir dosyası:
 26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
 27. Genç ve elmas dosyası:
 28. Kûr'ân'da Tesbîh ve zikr:
 29. Karınca, Meml Sûresi:
 30. Meryem Sûresi:
 31. Kehf Sûresi:
 32. İstişare Dosyası:
 33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
 34. Bakara dosyası:
 35. Fatiha Sûresi:
 36. Bakara Sûresi:
-

138

37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi :
39. Terzi Baba (2):
40. Âl-i İmrân:
41. İnci tezgâhı:
-

136

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

- 51- 12- Terzi Baba-(1)
52- Terzi Baba-(2)

-----İnternet
dosyaları-

- 53-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
54-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
55-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
56-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
57-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
58-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
59-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
60-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-
61-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
62-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
63-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-

- 64-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
65-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
66-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
67-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
68-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
69-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-
70-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
71-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.

139

Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

137

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18
Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>

140

